ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
26. 10. 1984. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLV. ● 40 ДИН
БРОЈ 1713

КО НЕ ПЛАЧЕ ЖИВИ КРАЋЕ

стр. 10

Ripley

Веровали или не!

НЕВЕСТА У КОЛЕВЦИ

ЛИДИЈА ГОРЕМ (1661-1774)
ИЗ БЕРНСТЕЈБЛА (САД) УДАЛА СЕ У 22. ГОДИНИ ЗА ПУКОВНИКА ЏОНА ТЕЧЕРА КОЈИ ЈЕ ПРВИ ПУТ ВИДЕО КАО БЕБУ ОД ТРИ СЕДМИЦЕ И ТАДА У ШАЛИ РЕКАО СВОЈОЈ ЖЕНИ: **„ПРЕДСТАВЉАМ ТИ ДРУГУ ГОСПОЂУ ТЕЧЕР"**
КАДА ЈЕ ПРВА ТЕЧЕРОВА ЖЕНА УМРЛА, ОН СЕ ОЖЕНИО ЛИДИЈОМ И ИМАО ЈЕ С ЊОМ 12. ДЕЦЕ.

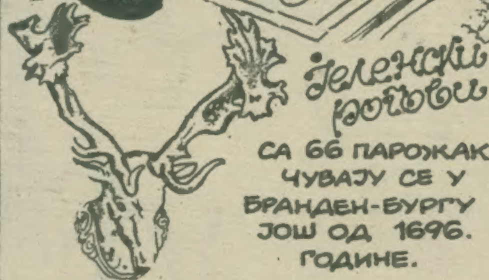
ТРИ ЦВЕТА ЦИНИЈЕ

НА ЈЕДНОЈ СТАБЉИЦИ ОДГАЈИЛА ЈЕ РЕЈА РОУЗ ИЗ МЕМФИСА (САД).

Четврт века на коленима

КАВАТЕ БУНШИРО
(1814 - 1883)
ИЗ БИЧУА, У ЈАПАНУ, ДА БИ СЕ ЗАХВАЛИО БОГОВИМА НА ОЗДРАВЉЕЊУ ОД НЕКЕ ТЕШКЕ БОЛЕСТИ, ПАО ЈЕ НА КОЛЕНА И ДО КРАЈА ЖИВОТА НИКАД ВИШЕ НИЈЕ УСТАО.

Јеленски рогови

СА 66 ПАРОЖАКА ЧУВАЈУ СЕ У БРАНДЕН-БУРГУ ЈОШ ОД 1696. ГОДИНЕ.

ХРАМ У СОМНАТУ (ИНДИЈА)

БИО ЈЕ 400 ГОДИНА ЈЕДИНИ СОПСТВЕНИК 10.000 СЕЛА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● замрло срце може се оживети и код нерођеног детета, у утроби мајке. Према писању Британског медицинског часописа (British Medical Journal) у фетусу старом пет месеци замрло срце оживљено је масажом мајчиног трбуха. Три месеца после тога на свет је дошао здрав дечак.

●●● злата има и у морској води. Израчунато је да један кубни метар морске воде садржи око 0,0002 грама злата. У водама нашег Јадранског мора у једном кубном метру има око 0,0003 до 0,0004 грама овог племенитог метала.

●●● група данских научника открила је да вештачко мајчино млеко за бебе има везе са повећањем броја случајева шећерне болести код деце. Пошто постоји сумња да шећерну болест изазива један вирус, стручњаци сматрају да антитела из мајчиног млека могу да спрече појаву овог обољења.

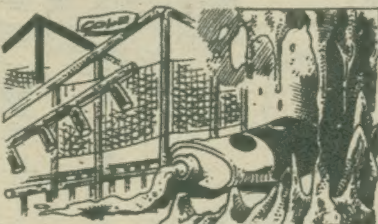

●●● мађарски стручњаци пронашли су необичан начин гајења поврћа. Наиме, подигли су стуб висок један и по метар пречника 30 центиметара на коме се налазе отвори с нарочитом плодном растреситом подлогом која се аутоматски наводњава. Биљкама које се гаје на овај начин потребно је само пет кубних центиметара земље,

сто пута мање воде и десет пута мање простора. Проналазак је одмах изазвао пажњу у многим европским земљама, али нарочито у Кувајту, Јапану и Саудијској Арабији.

●●● приликом подизања моста у Талину, главном граду Естоније (СССР), грађевинари су користили посебну врсту лепка израђену од шкриљаца (којима ова област иначе обилује). Досад се шкриљац користио само као гориво у термоелектранама.

●●● у скорој будућности у Израелу се за уништавање комараца неће користити штетна хемијска средства, већ отров који ствара једна врста бактерија. Тај отров назван BTI делује искључиво на комарце а безопасан је за њихове природне непријатеље, за човека пре свега.

●●● жедни излетници могу одсад без бојазни да пију воду из сваког бунара, баре или извора ако набаве џепну сламку-пречистач. У овој цевчици направљеној у Калифорнији (САД) налазе се разни филтери који уклањају штетне микробе из воде. Једном сламком може да се пречисти око 400 литара воде.

ЛЕПТИРОВ НОЋНИ ЛЕТ

ДАЛЕКА КИНА ЈЕ БЛИЖА

У ЗАГРЕБУ ЈЕ У ТОКУ ВЕЛИКА ИЗЛОЖБА „ДРЕВНА КИНЕСКА КУЛТУРА". НАШ РЕПОРТЕР ВИДЕО ЈЕ НЕШТО ШТО ПОСЕТИОЦИ НЕ ВИДЕ: КАКО СЕ ЧУВАЈУ НЕПРОЦЕЊИВЕ ДРАГОЦЕНОСТИ

Ретки путници који су се нашли на загребачком аеродрому „Плесо" у први мах су помислили да присуствују снимању кадрова неког акционог филма. На писти, подаље од пристанишне зграде, велики теретни авион „Луфтхансе" тек што је угасио моторе, окружен је мноштвом кола с ознаком „милиција". Убрзо су дошли и велики камиони налик на хладњаче.

Из авиона су почели да клизе сандуци разних величина. Њих 42. У тишини, чула се нека реч на кинеском, енглеском, српскохрватском. Сат касније конвој, праћен колима милиције, упутио се ка загребачком Горњем граду. Циљ: Језуитски трг број 4. Окаснели пролазници замољени су да се не задржавају.

Следећих дана у просторијама зграде на Језуитском тргу 4 врило је као у кошници. Десетине људи, пажљиво, као у операционој сали, вади предмете из сандука. На рукама хируршке рукавице. Голим прстима се не сме. Из сандука обложених свилом и плишом, из тканина, папира, струготине, готово бојажљиво, ваде се предмети од теракоте, керамике, жада, бронзе. И тако све до 2. септембра.

Омиљени мотив кинеских мајстора свакако су коњаници. Ова група глинених војника на коњима настала је у време владавине династије Западни Хан, 206. године п.н.е. – 24. године н.е. Чували су цара, сад њих чувају.

Узбуна у поноћ

У Загребу, на Језуитском тргу 4, одржава се изложба „Древна кинеска култура". На основу споразума две земље о културној сарадњи, предвиђено је да траје три месеца, од 3. септембра до 3. децембра. Много тога упућује да ће кинеска изложба код нас продужити боравак. Кина се први пут на овако потпун и задивљујући начин представља свету. Сто шездесет експоната прича о цивилизацији дугој осам хиљада година, од 7000. године пре нове ере до 10. века, до династије Танг.

Разлог за обезбеђење је једноставан: експонати су непроцењиве вредности. Ипак, за радознале незваничан податак: изложба је осигурана на око 100 милиона долара. У посебној просторији група људи посматра можда најмонотонији тв-пренос: кроз просторије на два спрата бившег језуитског самостана промичу људи, лагано. Гледају боцу од теракоте с две ручке, бронзани троножни врч, мајмуна од керамике, групу коњаника од полихромиране теракоте... На спратовима видљиво обезбеђење. „Невидљиви" чувари уметничких драгоцености шетају са групом посетилаца, посматрају изложбу.

Алармни уређаји се често проверавају. Људи на Језуитском тргу не желе да се понови узбуђење од пре две године. Била је изложба слика Албрехта Дирера, великог сликара ренесансе. Посетиоци су одавно отишли, са Маркове цркве у близини већ се огласила поноћ. Изненада, одјекнули су алармни уређаји. Регистровали су нешто у подруму. Потрага није дала резултата. Аларм се огласио и следеће ноћи! Поново нигде никог! Тек треће ноћи је откривен један ноћни лептир. Алармни уређаји на Језуитском тргу 4 региструју и најмање кретање, сваку промену температуре.

Кад је реч о температури, специјални компјутер контролише да у свакој од стотинак витрина буде 18 °C. Тешко је ту температуру одржавати, јер дневно кроз ове просторије прође две до три хиљаде посетилаца. Тада вентилација умногоме решава ствар. А пошто и влажност ваздуха мора да буде одговарајућа (идеално је, кажу, око 50–60 процената влаге), и то се по потреби регулише. Данас је електроници поверено да чува оно што је време хиљадама година чувало и сачувало.

Али, не увек и свуда. Вероватно би нам Кинези своју цивилизацију „ставили на увид" још прошле године. Но, изложба је била приређена у Венецији и кад је, безмало, била свршена ствар да стигне и код нас, због аљкавог руковања напрсла је задња нога једног од чувених глинених коња из гробнице Шин Шихуанга. Експонати су брже-боље спаковани и враћени у Пекинг. Овог пута наша држава јемчи безбедност изложених предмета. Осим у Јапан, Кинези са своје територије никад нису изнели оволико сведочанстава о својој цивилизацији.

Откриће принцезине гробнице

Кинез Сун Дехаи, археолог, педесет две му је године, прича нам како је откривен најфасцинантнији предмет на изложби: погребно одело од жада принцезе Доу Ван!

– У планинама у провинцији Хебеи војска је 1968. копала тунел и случајно наишла на један гроб. Руководилац радова је одмах обуставио даље радове и обавестио мој Институт за археологију. Убрзо смо утврдили да је то један од највећих дотад пронађених гробова у Кини. И наш покојни премијер Џоу Енлај заинтересовао се и помогао да се формира екипа наших најбољих стручњака... То што смо ту пронашли надмашило је сва очекивања...

Само захваљујући својој ситној грађи први је угледао принцезу:

– Улаз у гробницу био је толико узан да је могао да се увуче само веома ситан човек. Избор је пао на мене. Везали су ми конопац око паса и ја сам се провукао до средишта гробнице. Прво сам наишао на гроб Лиу Шенга, па тек онда на принцезу, његову жену. Погребно одело од жада, невероватне лепоте, било је спљоштено. Од принцезе остали су само прах кости и зуби...

Било је то једино женско одело од жада пронађено у Кини – 2160 плочица повезаних златним нитима тешким око 700 грама. Принц Лиу Шенг је очигледно много волео своју жену, веровао је да ће погребно одело од жада сачувати њено тело. Мање богати правили су слична одела, али са сребрним и бакарним нитима. И они су веровали да ће тако сачувати себе и своје ближње. Тада је била царска заповест да само „ако у држави влада обиље и род је богат, онда и сахране могу бити раскошне, уз употребу бисера и „љускастих покривача".

Изгледа да је било рода и обиља кад је умрла принцеза Доу Ван.

Петар Милатовић

ОД АЛФРЕДА ВЕЛИКОГ ДО ВИЉЕМА У ШПИЛХОЗНАМА

Будући краљ Виљем у рукама још једног будућег краља, принца Чарлса и мајке, принцезе Дајане.

У СВОЈОЈ ДУГОЈ КРАЉЕВСКОЈ ИСТОРИЈИ ЕНГЛЕСКА ЈЕ БИЛА И РЕПУБЛИКА

Око 55. године пре наше ере први Римљанин је крочио на британско тло. Оно се тад добро затресло, јер то није био нико други до Јулије Цезар и пуних 355 година су Римљани владали тим острвом у Северном мору. Пола века после њиховог одласка острво су освајала ратничка германска племена: Англи, Саксонци и Јути.

После германских племена на острво су стигли неустрашиви Викинзи. Страх од њих остао је до данашњег дана у Енглеској која себе такође сматра неустрашивом. Још данас, наиме, у Енглеској важи обичај да први човек који ступи првог дана у години у кућу не сме да буде много висок и плавокос – такви су, по правилу, били Викинзи – јер то може да донесе несрећу!

Као првог „истинског" краља британског острва историја је записала Алфреда Великог.

У ствари, шта нас брига за неке белосветске краљеве. Али, кад их неко има толико, и толико дуго као Енглези, и кад један Шекспир о њима толико пише, а сјајни и славни глумци као што су Питер О'Тул, Лоренс Оливије играју их на филму – да видимо шта о њима стоји у једном историјском краљевском списку. Дакле...

Алфред се успешно одупирао Викинзима и када је после 30-годишње владавине умро, Викинзи су се убрзо вратили и победили. Да не заборавимо, за време Алфреда Великог основан је универзитет у Оксфорду (било је то 890. године), а само 15 година касније и онај у Кембрицу.

Неко време, дакле, на овом такмичењу, на победничком постољу стајали су Викинзи и краљ је постао Данац Цануте. У исто време северни део острва имао је своје краљеве. Малколма I је наследио Данкан који је краљевао једва неких пет година. Онда га је убио Макбет, пруживши прилику највећем енглеском драмском писцу свих времена Шекспиру да напише врло крваву драму у стиху „Макбет".

После Викинга дошли су Саксонци. Једва да су завладали острвом, а већ су се умешали Нормани, германско племе са севера, који су се у почетку вредно бавили риболовом и бродарством да би се касније посветили освајању. Дошли су и до Енглеске и краљ је постао Виљем I Освајач који је са собом донео и феудализам.

Следећи краљ, Хенрик I, 1100. године удружио је Саксонце и Нормане, да би пред смрт препустио престо сину Хенрику II. Овај је згазио на реп феудализму и потрудио се да се заоштре односи између цркве и краља. За цркву и њену власт, одвојену од краљевске, борио се кантерберијски надбискуп Томас Бекет који је своју ревност платио главом – убиле су га краљеве присталице. И овај догађај се сачувао на филму и у литератури у виду неколико драма. Однедавно покојни Ричард Бартон допринео је у филму „Бекет" бесмртности лика Томаса Бекета, док је слично за Хенрика урадио, у истом филму, глумац Питер О'Тул.

КАД СЕ НА ЕНГЛЕСКОМ ДВОРУ ГОВОРИЛО ФРАНЦУСКИ

Хенрик II је напао и суседно острво – Ирску и освојио га. Било је то 1172. године. Тада се на енглеском двору говорило само француски и латински. То је утолико занимљиво што, кажу, обични Енглези данас нерадо уче француски.

Французи се праве Енглези

После Хенрика владао је Ричард I, познатији у историји као „Лавље срце". Он је имао много више посла и невоља у трећем крсташком рату него на свом двору. Кад је отишао у рат, оставио је престо брату Џону; Џону се допало да буде краљ, а није волео да буде „Џон (Јован) без земље". Владао је неких 15 година, а онда су се против њега побунили племићи. Због тога је морао да потпише чувену повељу Магна карта Либертатум којом је већи део власти и богатства морао да подели са тадашњим енглеским племством. У ово време рођена је легенда о Робину Худу, хајдучком „краљу" из Шервудске шуме и заштитнику сиротиње и угњетаваних.

Џона је наследио Хенрик III. За време његове владавине установљен је први прави парламент. После њега је засео на престо Едвард I. Тај је волео да шета по домовини и ускоро је заузео и онај део острва који се зове Велс. (Без тога, престолонаследници у Енглеској се не би могли звати Принц од Велса). Хтео је исто да уради и са Шкотском, али га је у томе омела смрт.

Његов наследник Едвард II владао је две деценије и остао је записан у историји само због неких својих настраности.

Следећи енглески краљ

био је Едвард III. За пола века његове владавине догодило се много тога. На двору су најзад почели да уче енглески. Енглеска и независна Шкотска и даље су се свађале, а почео је и стогодишњи рат са Французима. Основан је и први суд.

После Едварда краљевском круном се окитио Ричард II. Тада је енглески језик у школама све више потискивао француски, а између краља и парламента долазило је до неспоразума. Ускоро су краља уклонили са трона и његово место је заузео његов братанац Хенрик IV. Овај се побринуо да мало „утиша" цркву и парламент, али није могао да смири племиће који су све више гунђали. Један од тих племића, који је био више спадало него гунђало, био је и чувени Шекспиров јунак, сиромашни сер Џон Фалстаф.

Илустровао ЗОРАН ЈОАНОВИЋ

Наследник четвртог Хенрика – Хенрик V поново је објавио рат Француској. (Један од важнијих енглеских послова кроз историју – ратовати с Французима.) Завршио га је тако успешно да је на крају затражио чак и француску круну.

Хенрик VI, син Хенрика V, наследио је оца још као беба. Тешкоће са Француском су се настављале. Французи су се и даље „правили Енглези" и пружали отпор, Јованка је ослободила Орлеан и постала Орлеанка а непријатељи су је ухватили и спалили на ломачи. Енглески краљ се тада оженио Маргаретом Анжујском. Тако је дошло до примирја у рату и до рата у браку.

У међувремену, и у Енглеској су се завадиле породице из Ланкастера и Јорка. Био је то, такозвани, „рат црвене и беле руже". На крају су „беле руже" крунисале Едварда IV за краља, који се свим силама опирао „црвеним ружама" и парламенту. Када је Едвард IV изненада умро, наследио га је млади син Едвард V, али му је само који месец касније круну преотео његов рођени стриц војвода од Глостера који је тако постао Ричард III. Нећака је затворио у лондонски Тауер, тврђаву на обали Темзе, где је горку смрт дочекао већи број славних имена.

Краљевство за коња

„Црвене руже" нису окопавале руже, већ су се трудиле да „закопају" краља. Водио их је Хенрик Тјудор. У бици код Босворта краљ је убијен и рат две руже био је при крају. Иза Ричарда III остала је, захваљујући Шекспиру, чувена мисао: „Дајем краљевство за коња". Временом, ова романтична мисао прерасла је у нешто практичнију: „Дајем коња за краљевину".

Почиње ера Тјудора и краљ постаје Хенрик VII. Краљ је желео да свима изађе у сусрет, а истовремено мало да „подсече крила" охолом племству.

Следећи владар на престолу био је Хенрик VIII, насилник који је волео славу а и да се жени. Он је основао и англиканску цркву. То је урадио само зато што папа није хтео да разведе његов брак са Катарином Арагонском која му је ишла на живце. Наравно, Хенрик се прогласио и поглаваром англиканске цркве.

Хенрик VIII је имао троје деце – сина и две кћери. Одлучио је да га после смрти наследи син Едвард. После очеве смрти Енглеском је завладао Едвард VI коме је тада било тек десет година. Био је лошег здравља и није му баш много стало до владања. Једино што је радио за време своје владавине било је спаљивање католика. Умро је млад и наследила га је сестра Марија која је ускоро добила име „Крвава Мери". Насупрот брату она је прогонила и спаљивала протестанте. Њу је наследила њена сестра Елизабета I.

За време Елизабете I Енглеска доживљава прави препород, како трговински, тако и културни. Док Шекспир код куће пише своје историјске драме и сонете, енглеска морнарица почиње колонијалистичке пловидбе у Америку и Индију; поставља се камен темељац каснијој британској империји.

Елизабету I је наследио син убијене шкотске краљице Марије Стјуарт, Џекоб I, који је тада већ био шкотски краљ Џекоб IV. Тако је један исти краљ био шкотски Џекоб IV и енглески Џекоб I и Шкотска и Енглеска више нису биле у сукобу.

Прва и последња енглеска република

Џекоб је препустио престо Чарлсу I Стјуарту. Овај је започео дуг бој између краља и парламента. Најпре је краљ распустио парламент, а затим је краљ остао без главе. Парламентом је у то време руководио славни државник и строги поборник пуританизма Оливер Кромвел који је установио прву и досад једину „републику" на британском острвљу коју су назвали Комонвелт, што бисмо могли да преведемо као „опште добро". Тако је Енглеска од 1649. до 1660. године била република, а Кромвел – лорд-протектор Енглеске. После његове смрти Енглеска ускоро опет постаје монархија. На престо су дошли Стјуарти и краљ постаје Чарлс II.

У то време, 1655, куга је опустошила Лондон. После, док Енглеском владају Марија II и њен муж Виљем Орански, основане су две политичке странке: торијевци, из којих се касније развила конзервативна странка, и виговци, преци садашње либералне странке. После смрти Марије (осам година касније умро је и њен супруг) на престо је села Ана I. Она, кажу, није била нарочито бистра – веровала је својим министрима. Имала је шеснаесторо деце, од којих ниједно није преживело. Тада су се, 1707. године, ујединиле Енглеска и Шкотска и настало је Уједињено краљевство Велике Британије (Енглеске, Шкотске) и Ирске. Ану је наследила немачка, хановерска династија, а као први из ње – Џорџ I. Није знао ни реч енглески. Док је он краљевао, министри су владали. Првом министру је био толико захвалан што га ослобађа државничких обавеза да му је поклонио кућу у Даунинг стриту 10, у Лондону, где и данас станују премијери енглеске владе.

Џорџа I наслеђује Џорџ II. У то време Енглези су победили у Индији и отерали Французе из Канаде. Када је на престо сео следећи краљ Џорџ III Енглези почињу рат у Америци. Исход овог рата: енглеске колоније су се осамосталиле и прогласиле САД. У то време „код куће" у Енглеској почиње индустријска револуција. Освојене су нове колоније, Аустралија и Нови Зеланд, а Енглези су ступили и у рат против Наполеона. Британци су били лоши војници на суву, али им је зато морнарица била као риба у води. Најзад су, заједно са Прусима, код Ватерлоа успели да победе Наполеона.

Није смешно

Следећи енглески краљ Џорџ IV био је врло непопуларан у народним масама. Наследио га је његов брат Виљем IV који је у енглеским колонијама укинуо ропство. Виљема је наследила 18-годишња нећакиња Викторија која је владала све до своје смрти (даље ни она није могла) – пуне 64 године. Период њене владавине назван је „викторијанским" јер је краљица у многим областима живота дала држави снажан печат. У њено време британска империја је била највећа по својој строгости и по томе да није имала смисла за хумор. Најпознатија изрека краљице земље у којој је настао „енглески хумор" била је: „Нама се то не чини смешно!" (краљеви и краљице у то време су се ословљавали у множини).

После влада Викторијин син Едвард VII, његов наследник и брат Џорџ V увео је Велику Британију у први светски рат. Тату Џорџа наслеђује син Едвард VIII који је владао само од јануара до децембра 1936, када се због женидбе с једном разведеном Американком морао одрећи престола у корист свога брата Џорџа VI.

Џорџа VI наследила је 1953. његова најстарија кћи Елизабета II. Тако смо, коначно, стигли до баке британске бебе број 1, сина принца Чарлса и принцезе Дајане – Виљема Артура Филипа Луиса. Малиша ће морати још да причека да на престо прво седне његов тата Чарлс. А онда ће, ако све буде ишло по оној енглеској „God save the King (Kween)" –„Нека бог чува краља (краљицу)" и он ће се у 21. веку уписати у овај подужи списак енглеских краљева и краљица. Засад му мама облачи „шпилхозне". ***М.Ш.***

ШАМПИОНИ ИЗДРЖЉИВОСТИ

Живе у самом срцу Сахаре, на безводним висоравнима Тибестија, где нема чак ни песка јер га односи врели пустињски ветар. Околина подсећа на снимке Месечеве површине: беживотни кратери, голо камење, пустош. Најближа оаза с тридесетак стабала урминих палми удаљена је три стотине километара.

И ту, на тромеђи Чада, Нигера и Либије, живи номадско племе Тубу које неки етнографи сматрају најстаријим становницима Африке. У јесен прошле године у том крају је боравила једна међународна научна експедиција с циљем да одгонетне загонетку звану Тубу.

То путовање, које су организовала три белгијска универзитета нимало није личило на екскурзију. Две и по хиљаде километара кроз пустињу омогућиле су научницима да се на сопственом искуству увере да племе Тубу живи у екстремним условима – тим изразом се означава граница преко које је живот за човека немогућ. Нико из експедиције не би могао да опстане ту ни неколико дана да није било потребне опреме: специјално израђених шатора, покретних фрижидера и возила с клима-уређајима.

Научнике је највише интересовало чиме се припадници племена Тубу хране, како се бране од губљења воде из организма, откуд им готово фантастична издржљивост јер ови номади прелазе и по 90 километара кроз голу, камениту пустињу где се температура ретко спушта испод 45 степени у хладу, ако се хлад уопште може наћи. Научници су га налазили само у сенци својих возила.

Али, тиме се још не исцрпљује списак загонетки које научници желе да реше. Припадници племена Тубу живе веома дуго, до дубоке старости имају све зубе, смртност деце је у односу на остале народе Африке веома ниска. Тубу су веома складно грађени, имају уска лица с правим уснама, живе очи. Додуше, од сталних уједа мушица које им не дају мира ни дању ни ноћу, беоњаче су им, нарочито код деце, увек црвене.

У племену Тубу постоји изрека која гласи: „Тубу се задовољавају једном урмом дневно. Ујутру поједу кожурицу, у подне месо, а увеч прогутају коштицу." Показало се да изрека није далеко од истине. Исхрана овог племена не мења се током читаве године и састоји се од густог чаја справљеног од оскудних пустињских трава који пију ујутру, неколико урми за ручак, док им је вечера прегршт проса у који само понекад додају уље палме или истуцано корење. И то је све.

Једном, када се део племена селио с једног краја пустиње на други, пошло је и неколико лекара, али у џипу.

„Од умора више нисмо могли да држимо волан – причао је касније један од њих – а они су се уједначеним кораком кретали испред нас. После четрдесет пређених километара срчани ритам био је код њих као и на почетку пешачења."

Кад се караван научника и домородаца зауставио да преноћи, лекари су понудили номадима месну супу из конзерви. Само што су је узели у уста почели су да пљују. Укус меса био им је потпуно непознат. Како Тубу могу да опстану без беланчевина животињског порекла? То је још једна загонетка.

Сав материјал прикупљен за време боравка у Сахари биће пажљиво проучен. Можда ће микроскоп и хемијске анализе помоћи да се открије тајна невероватне издржљивости ових становника пустиње.

Илустровала БОСИЉКА КИЋЕВАЦ

Кад сећања оживе

Београђанин сам по оцу и мајци. Отац је био царински чиновник а мајка је из једне трговачке породице са Варош-капије...

... Кад сам завршио четврти разред основне школе, добио сам на дар за „одлично учење и примерно владање" књигу „Кроз пустињу и прашуму", роман великог пољског писца Хенрика Сјенкјевича. То је први роман који сам прочитао. Читао сам од тада на стотине романа и већих, и чувенијих, и бољих од овог, али мало који ми је толико остао у драгом сећању као овај први добијен од школе...

... Као деца узбуђено смо трчали за аутомобилом, кад изненада затутњи на улици, и имали лица гарава од његовог „ауспуха". Важио је тада за велико техничко чудо. А сада равнодушно гледамо како се људи шетају по Месецу. Могу још да уобразим да ћу и ја кроз ово мало још преосталих година да доживим да се нађем као туриста у неком „чартер-лету", организованом од неке туристичке агенције за излете на Месец – и то на кредит...

... Или, на пример, кад сада гледам Нови Београд, ову џунглу солитера, увек се сећам праве џунгле која је у мојој младости покривала цео тај простор. Као дечаци преплививали бисмо Саву да се ту у густом шипражју играмо „хајдука и жандара". Игра није била сасвим безопасна, јер то је све до краја првог светског рата била аустроугарска територија, и мађарска гранична полиција јурила нас је као да смо прави хајдуци...

... Једно сећање буди друга, нарочито када их као у сну повезује време или место збивања. Тако је и ово прво оживело у мени још један мали доживљај везан за Зелени венац и почетак првог светског рата.

На обронку „венца", према Каменичкој улици, налазило се слагалиште неког дрварског предузећа – читаво брдо сложених цепаница и дасака. Било је ту и неколико дашчара, ваљда оставе за стари материјал, као и низ тезги за продају ситне грнчарије.

КО ЈЕ ПИСАЦ ОВОГ ТЕКСТА

Предраг Милојевић (рођен 1901) је веома познат и угледан новинар. Као млад човек запослио се у листу „Политика", касније био дописник из иностранства. Још пре рата прочуо се репортажама из Енглеске и Немачке. Памте се његови извештаји са суђења Димитрову у Нирнбергу.

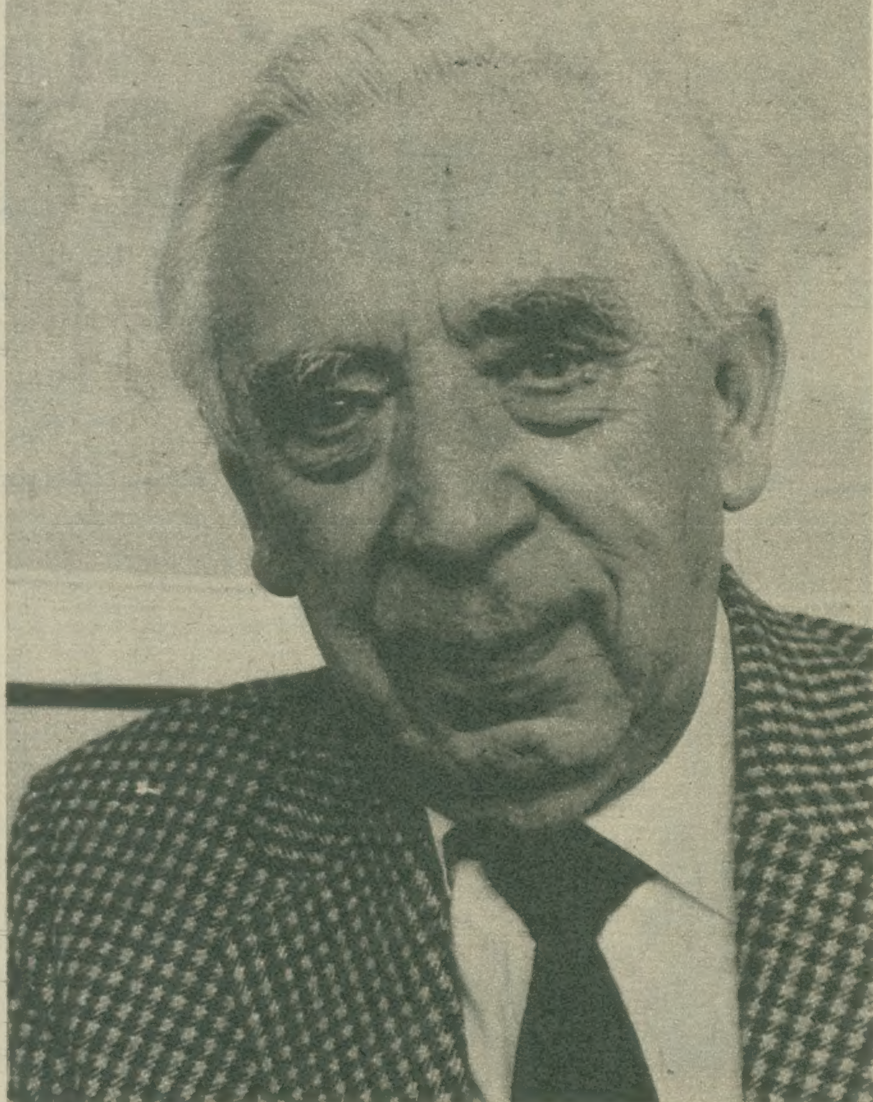
Своја сећања на велике догађаје нашег времена објавио је у књигама „Из прошлих дана" и „Био сам присутан". Овде штампани одломци узети су из књиге „О људима и ћудима" у издању „Народне књиге" (библиотека „Графон").

Сећања на детињство, и кад нису баш много пријатна, драга су свакоме, па и мени. На простору иза железничке станице све до павиљона садашњег Београдског сајма пружала се тада огромна бара. Ми смо је звали „Бара Венеција" и пловили смо по њој, а гондоле су нам махом представљала корита која смо кришом довлачили од куће. Ја сам у животу више пута био у Венецији и возио се по Каналу гранде. Али није то ништа према бари Венецији...

Кад су аустријске гранате почеле да засипају Београд, већ првих дана рата на Зелени венац пало је неколико граната...

... Добошар је непрекидно лупао у добош обешен каишом о врат, чекајући, ваљда, да се што више света прикупи. То је био постарији човек у сурим чакширима, полусељачки обучен, проседе косе и дугих бркова, прави народски „бркајлија". Саопштење је читао са једне хартије. Ја се не сећам текста саопштења и ни досад ми није јасно да ли је то било званично обавештење Врховне команде или је

ПРЕДРАГ МИЛОЈЕВИЋ

МОЈЕ ДЕТИЊСТВО

импровизовано у општини где је образован одбор грађана да дочека непријатеља и изврши предају града. Чини ми се да текст тог саопштења нигде не постоји записан. Једино што памтим то је лик добошара и његов глас. Читао је саопштење дрхтавим гласом и на крају готово подврискивао.

Наравно, утисак је био страшан. Људи су се хватали за главу. Неке жене су удариле у кукњаву. У саопштењу је стајало да се оставља грађанима на вољу да се снађу како најбоље знају и могу, па да остану код куће или да се повуку за војском. За тренутак је завладало комешање, а онда је настала јурњава. Многи су одмах потрчали кућама верујући, ваљда, да ће тамо лакше да смисле шта треба да раде. А добошар је и даље лупао у добош. Он је то можда чекао да се сакупи нова гомила. Али мени се чинило да он осећа да том лупњавом исказује нешто више и дубље, што нису могле да искажу речи које је прочитао у саопштењу. Сличан осећај, изгледа, имао сам и ја. Јер ми се дуго привиђао његов тамни лик са дугачким брковима и у мени је одјекивала потмула лупњава његовог добоша.

Сазнање да су препуштени на милост и немилост непријатеља деловало је на многе Београђане поразно. Прва мисао је била: бежати! Варош је наједном добила необичан изглед. Улицама су јурили препуни фијакери и таљиге натоварени стварима. Према Славији и низ Улицу Милоша Великог сливала се река људи претоварених стварима. Неке жене гурале су колица, а многа деца висила су о врату својих очева.

Моја породица није учествовала у тој бежанији. Било је хладно, мирисало на снег. Куда с децом? И чиме? Мој најстарији брат ишао је да извиди ситуацију. На железничкој станици више није било ниједног воза. Са последњим отишло је, изгледа, и целокупно железничко особље. Наравно, онима који су имали сопствена превозна средства или могли да их закупе било је лакше. Али многи грађани, онако натоварени и промрзли, враћали су се из Топчидера, Раковице и са Торлака. Није се имало куд. Тако смо ми остали да чекамо шта ће нас снаћи...

... Први непријатељски војници које смо видели били су мађарски жандарми са црним петловим реповима на калпацима. Са напереним пушкама и повијени, шуњали су се од куће до куће као да их иза свакога угла чека пушчана паљба. Доцније, у току дана, охрабрили су се. Свирала је и музика...

И ми смо се мало ослободили. Пред двором одржана је војна парада. Изгледа да је командант одреда који је први ушао у град вршио смотру. Музика је трештала када је истакнута „црно-бела застава". Војници су клицали: „Ељен" (живео) и још нешто. Гледати то није било нимало утешно, али бар нама деци није изгледало страшно. Међутим, непријатељ није оклевао да нас остави у недоумици у погледу оног што нам спрема и што нас чека. По уличним стубовима лепљене су наредбе на немачком и нашем језику писане латиницом. У једној је стајало да се заводи полицијски час од 4 часа по подне и ко се после тога времена нађе на улици, биће убијен. У другој је стајало да сваког чека смртна казна вешањем ако је војни обвезник а није се предао; ако крије оружје или зна где је сакривено; ако крије „комиташе" или зна где се крију, итд.

Није прошло ни два дана, а једна вешала већ су се појавила. Подигнута су на простору испред „Балкана" према „Москви". На њима је висио један младић. Вешала су чувала четири војника. Призор је био језиво гротескан. Обешени младић имао је на глави шешир. Шешир му је стављен сигурно после вешања и то накриво, као да је нахерен. То су, нема сумње, намерно учинили ови војници ради свог увесељавања. Понашали су се као избезумљени. Мало-помало повукли би обешеног за ноге да се љуља и при том су се смејали. Очигледно, били су пијани. Такав призор, изгледа, није био по вољи ни команди окупатора. Убрзо су се појавили мађарски жандарми и покупили ове војнике по кратком поступку. Одмах затим скинут је с вешала и обешени младић, а вешала уклоњена...

... Варош се некако саживела са ситуацијом. Радње су готово све биле отворене. Било је и зелени на пијацама. Од општине смо добијали брашно, махом кукурузно, а понекад помало шећера и масти. Остало је морало да се купује на слободној пијаци, односно „на црној берзи". Окупатор је завео и у Србији аустријску валуту – круну. Једна круна вредела је два динара. Али, код сељака сте ипак могли лакше и јевтиније нешто да добијете за динар него за круну...

... После првих извидница које су прокрстариле градом са Торлака су ушли у варош одреди дунавске дивизије са командним кадром на челу. Спуштали су се од Славије главном улицом према Калемегдану. На Теразијама била је импровизована нека врста трибине од дасака једва неколико центиметара високо. Ту је војна колона заустављена и одбор грађана предао је команданту неку врсту повеље са поклонима града. Владало је неописиво одушевљење. То је била права експлозија радости. Командант на коњу био је сав засут цвећем. Људи, нарочито жене, хватали су га за руке, грлили његовог коња, љубили пешеве његовог шињела...

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

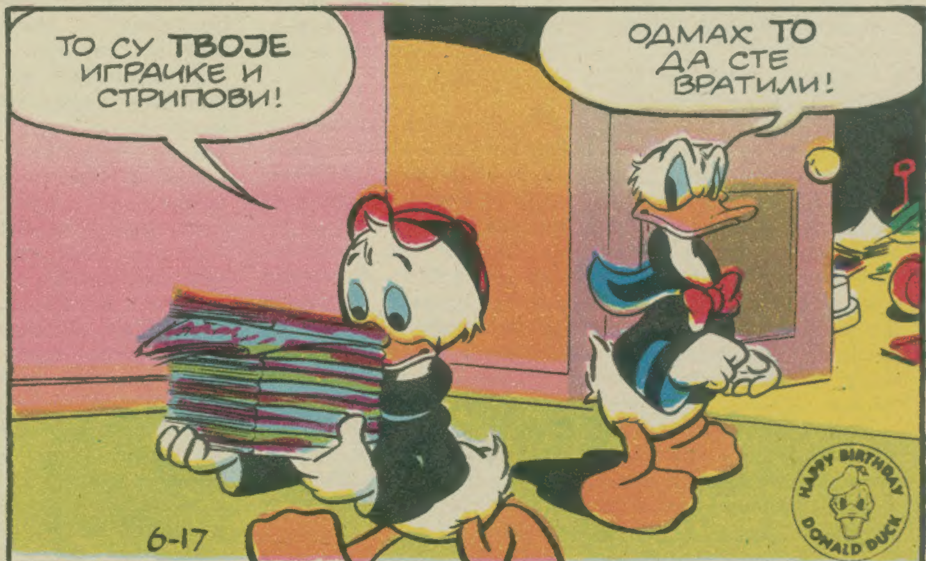

За читање наглас

МИНИСТАРСКО ПРАСЕ

Ви сте сви, разуме се, јели о Божићу прасе. А знате ли шта сам ја јео? Првога дана Божића јео сам супу и ринфлајш, а трећи дан сам ручао крменадле, колико да и за мојим столом замирише свињетина.

Остао сам без прасета, и то, замислите, пошто сам га већ сагледао, пошто сам га имао у својим рукама.
Купио сам лепо прасе као и сваки други домаћин што је купио, и то још у петак, кад су били јефтинији. Донео га кући и сви смо га редом пипали и узвикивали: „Охохо!" Прво сам га пипнуо ја и узвикнуо: „Охохо!" па онда моја жена, па ташта, па свастика, па деца, па куварица. – Сви су га редом пипнули и узвикивали: „Охохохо!"
Жена је измила децу и везала им грдне чалме око главе; ташта је метла слачицу око врата да јој попусте жиле, и огрнула се једним ћилимчетом, па села крај фуруне; свастика је кројила и поправљала на себи неку белу балску хаљину; жена, разуме се, метла је два кромпира и повезала главу а на руке натакла беле рукавице те их чисти бензином; куварица је обула моје старе чизме, да би могла у снегу трести ћилимове, а ја сам се бријао.
И усред те идиле, кад је свако био на свом послу, улете куварица с метлом у собу и дрекну:

– Утече прасе!
Можете мислити како пуче тај глас као бомба.
Писнусмо сви једногласно па нададосмо се за прасетом. Напред ја, гологлав, насапуњан, са пешкиром везаним око врата, за мном моја жена, са кромпиром око главе и белим рукавицама на рукама, па за њом ташта са слачицом на врату и огрнута ћилимом, па онда свастика са балском сукњом, за њом куварица у чизмама на ногама, а наоружана метлом, а за њом „двоје деце лудо" са чалмама око главе.

Ја сам лично преузео команду над том војском. Непријатељ је стално узмицао, али смо и ми стално напредовали и то без икаквих жртава. Једино, што је уз пут ташти спала слачица а жени кромпири. Иначе у мојој војсци влада врло крепак дух – одважно је летела ка победи. Прошли смо тако две-три улице београдске, док тек непријатељ улете у нечију авлију. Ја одмах предузмем енергичну команду и распоред војске. Тешку артиљерију – то јест моју ташту – оставим на вратима: брдску артиљерију – жену и свастику – распоредим по авлији, тако да могу доминирати целим тереном; куварицу оставим у позадини код нужника, а стрелце, децу са чалмама, распем у ланац. Ја сам предузео извидницу.
Рачунали смо да је победа сигурно наша, али, разуме се, у ратним походима и најситнија околност измени ток борбе. На плоту је била једна рупа кроз коју се прасе провукло и отишло у сасвим другу махалу. То значи да би свака даља борба била узалудна.
Вратили смо се с бојишта као Наполеонова војска из Москве. Снег је вејао и засипао стазе, а ја сам ишао напред погнуте главе а за мном моја војска сломљена и сатрвена... А снег је и даље вејао, вејао а неко тамо у далекој мáли већ је ваљда пипао моје прасенце и узвикивао: „Охохохо!"...
И док сам ја очајно очекивао Божић, дотле ме је тешио једино глас да је и г. министру унутрашњих дела тако исто утекло прасе. Замислите тај малер, да и г. министрово прасе утече, да и г. министар остане без прасета као и ја; да и ја и г. министар будемо исте судбине.

Илустровао ЉУБОМИР МИЛОЈЕВИЋ ЉУБАЦ

Замислите још ако су г. министрово и моје прасе били у договору и на тај начин створили извесну везу између наших двеју кућа?
Али, г. министар, разуме се, није као ја организовао војску па јурио за прасетом. Он је просто телефоном јавио управи вароши Београда:
– Ало!
– Ало!
– Утекло ми прасе.
Па сад замислите старешине квартова, па замислите писаре и замислите да се све то догађа о Божићу, а да се о Новој години припремају извесна унапређења. Можете мислити већ како је сваки писар у себи помислио:
– Но, ово ми прасе може још класу израдити.
И онда, свако је легао на посао. Видиш тек иде писар из кварта варошког а за њим жандарм и носе прасе. Иду право министровој кући.
– Г. министре, част ми је известити вас да сам предузетом истрагом одмах пронашао прасе.
Мало после, видиш упутио се писар кварта врачарског, а за њим жандарм и носи друго прасе.
– Г. министре, част ми је...
Не прође ни двадесет минута а ево га тек писар кварта савамалског, и за њим жандарм носећи треће прасе.
– Г. министре, част ми је...
Већ три прасета грокћу у г. министровој авлији и већ три писара сањају класу, а ево га и четврти – писар кварта дорћолског и за њим жандарм и носи прасе:
– Г. министре част ми је известити вас, да сам таки нашао изгубљено прасе.
Мало затим, а стигоше једна кола. Из њих изађе комесар топчидерске полиције и за њим жандарм носи прасе, ал' одмах сам га нашао. Не може оно мени промаћи.
Најзад стиже и писар кварта палилулског и за њим жандарм носи ћурана. Није нашао прасе, ал' свеједно нашао је ћурана, а неће ваљда због те ситне околности да изостане иза својих другова.
– Ама ја нисам изгубио ћурана! – виче г. министар.
– Јесте ли ви сигурни, г. министре, да то није био ћуран?
И тако, док сам ја остао без прасета, у г. министровој соби грокће по један представник сваког кварта, а по један писар у сваком кварту очекује унапређење о Новој години.
Да сам нешто ја министар полиције па да ми је утекло прасе, ја бих јавио расписом свима окружним начелствима да ми је утекло прасе.

Бранислав Нушић

ДОКТОР ФРЕЈ ТВРДИ:

КО НЕ ПЛАЧЕ ЖИВИ КРАЋЕ

МУШКАРЦИ СУ У ОПАСНОСТИ. ОНИ РОНЕ СУЗЕ ПЕТ ПУТА МАЊЕ ОД ЖЕНА

На екрану у полумрачној сали одвијају се дирљиве сцене из филма „Нежне страсти". Лица изобличеног од бола Ширли Меклејн, чија мала ћерка умире од рака, преклиње доктора:

– Дајте јој инјекцију да заспи! Нећу да моје дете пати! Нека заувек безболно заспи!

Неколико десетина особа оба пола напето прати филм лијући горке сузе. Али, они нису обични гледаоци. Сваки од њих држи у рукама стаклену епрувету коју редовно подиже до очију да би прикупио што више суза.

У једном куту сале др Виљем Фреј, биохемичар болнице Сеинт Пол Ремзи из Минесоте (САД), нетремице посматра не филм већ своје „пацијенте". Он прати њихове реакције и топло се нада да ће „жетва" суза бити обилна.

После завршетка пројекције све епрувете, прописно запечаћене и обележене, шаљу се у болничку лабораторију где ће их др Фреј анализирати помоћу спектрофотометра, апарата којим се тачно утврђује хемијски састав растворљивих материја.

Заштитна завеса

Узалуд ћете тражити састав суза у стручним књигама; ова сланкаста течност која нам је саставни део живота није досад изазвала нарочиту радозналост научника.

Године 1930. биолог Ридли поставио је грубу формулу суза: 98 одсто воде, а такође и беланчевина, азота, протеина, уреје, шећера, соли, поташе и амонијака.

После овог првог покушаја анализе суза је покрио вео заборава. Остаће вечита тајна због чега оне нису никога заинтересовале, утолико већа што су сузе изазване јаким осећањима, радошћу или тугом, својствене искључиво врсти званој **човек**.

И животиње, мада не плачу од муке, беса или среће, имају сузне жлезде из којих се излучује течност звана сузе да би непрекидно влажила рожњачу ока. Да их нема, очи би се за кратко време неизлечиво озледиле.

Сузе су и нека врста заштитне завесе која чува око од страних честица. Престанак рада сузних жлезда доводи до тешког обољења очију и несрећници које то задеси морају да укапавају у очи вештачке сузе!

Убица у очима

Ако већ сузе нису гануле тврда научничка срца, пажњу им је, још у прошлом веку, привукло нешто друго – веома ретке појаве инфекције ока. Како то да један толико осетљив орган, па још окружен разним слузима и непрекидно изложен спољним опасностима, није привлачнија мета бактерија?

Одговор је дошао 1922. године и то од Александра Флеминга који ће се касније заувек прославити као проналазач пеницилина.

Приметивши колико је тешко одгајити културе микроба у срединама које садрже сузе, Флеминг је успео да из њих изолује ензим назван лизоцим за који се испоставило да је моћан убица бактерија.

Овај природни антибиотик је практично неуништив, отпоран на светлост, на ултраљубичасте зраке, на ацетон, алкохол, етар... У нашем организму има га у носној слузи, пљувачки, гноју, плућној течности, крвном серуму, али далеко највише у сузама.

Откриће је навело познатог антрополога Ешлија Монтегјуа да изјави како је плач праћен обиљем суза одиграо огромну улогу у очувању људске врсте.

– Чак и сасвим кратак плач без суза, изазива код малог детета сушење слузокоже носа и грла и широм отвара врата бактеријама, можда и вирусима... Бебе сувих очију неотпорније су – а некада су имале и далеко мање шанси да преживе – од беба које се купају у сузама – навео је као пример професор Монтегју.

Најчувеније сузе на свету су крокодилске. Страшни крокодил их обилно лије док прождире своју жртву, али не од жалости већ зато што су му сузне и пљувачне жлезде у тесној вези.

Док ронимо сузе, један део ове благотворне течности испира нос и грло и чисти их од бактерија захваљујући лизоциму.

Дневник суза

Изгледало је, најзад, да је, што се суза тиче, све разјашњено: драгоцена, а једноставна течност која подмазује очи и убија бактерије. Све до дана када се Виљем Фреј упитао да ли „рефлексне сузе", које нам на очи натерује црни лук, и сузе које лијемо док гледамо неки тужан филм имају исти хемијски састав.

Да би и то докучио, др Фреј је од 1975. године почео да врши анализе свих могућих врста суза. Његова слутња превазишла је и најсмелија очекивања – сузе изазване снажним осећањима имају 24 одсто више беланчевина него друге!

Тада је Фреј прикупио групу добровољних „заморчића", триста тридесет мушкараца и жена, и замолио да током месец дана воде дневник суза у који треба што прецизније да бележе број, трајање и час плачних криза са сузама.

Први резултат је показао да мушкарци плачу пет пута мање него жене. Да би ипак било неке правде, „криза суза" има у просеку исто трајање код оба пола: шест минута. Највише се плаче између седам и десет сати увече и то, по реду важности, због сукоба с другим особама, домаћих свађа и филмова.

Душа у епрувети?

На основу ових података др Фреј је поставио нову претпоставку: сузама изазваним јаким осећањима човек из организма избацује отровне материје које се стварају услед нервне напетости.

У истраживања се укључила и др Маргарет Крепо и прегледала стотинак мушкараца и жена који су патили од разних нервних тегоба. Готово сви испитани имали су чир у стомаку или запаљење дебелог црева.

Ови болесници су били углавном „затворени типови", људи за које се каже да гутају сузе. Њихови дневници показали су да они плачу упадљиво мање од здравих особа које је испитивао др Фреј. Уместо да излију осећања, они се гризу у себи.

Виљем Фреј је стога закључио: ко не плаче живеће краће.

Захваљујући овим истраживањима недавно се развила нова медицинска дисциплина названа **лакримологија** (сузологија јер потиче од латинске речи lacrima – суза). Први конгрес лакримолога одржава се новембра ове године у Тексасу.

У светлу овога, шта ли нам доноси будућност? Да ли ћемо захваљујући сузама боље упознати биохемију наших душа? Хоћемо ли једног дана носити сузе у бочици у најближу лабораторију да бисмо добили написмено и прецизно да ли нас нервоза тресе услед депресије или због неког хормонског поремећаја?

Одговор на ово не зна ни доктор Фреј.

Б. Дожић

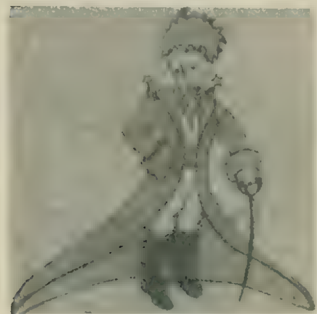
СЕНТ ЕГЗИПЕРИ

ПИСАЦ, ПИЛОТ, ПРИНЦ

Почетком прошле године светом је прострујала кратка агенцијска вест: један рибар извукао је у заливу Фос на југу Француске остатак авионског крила за који се претпоставља да је део летелице којом је војни пилот Антоан де Сент Егзипери, један од најпознатијих савремених француских писаца, полетео на свој последњи задатак. Остало је на сумњи. Нестанак авијатичара и оригиналног писца тајна је и данас, четири деценије после његове загонетне смрти.

Пријатељи су Сент Екса, како су га звали, видели последњи пут 31. јула 1944. године како се онако крупан, у кожној ветровци, ћутке пење у свој апарат, седа у њега и затвара стаклену кабину над главом. Само је махнуо руком док су мотори урлали. Антоан је полетео у извиђање планинског масива близу Гренобла. Није се вратио.

Сент Егзипери, творац „Малог принца", већ у свом првом роману „Ноћни лет", описао је нестанак свог јунака, ваздушног поштоноше Фабијана. Па и сам Мали принц, тај необични и бескрајно умиљати другар и деце и одраслих широм света, винуо се после краткотрајног боравка на Земљи ка својој далекој, невидљивој планети изгубљеној у бескрају. Нико га више није видео.

Егзипери Малог принца није само написао него и нацртао.

Кад је живот лектира

Када су ђаци добили задатак да напишу школски састав на тему „Утисци војника који се вратио из рата", сви су писали што су чули и што никад нису доживели. Мали Антоан написао је само једну реченицу: „Нисам био у рату, па према томе не желим нипошто да говорим намештено."

Године 1931, као већ опробан авијатичар ваздухопловне компаније Латекер, тридесетједногодишњи Сент Егзипери објављује код угледног издавача Галимара свој први роман „Ноћни лет", за који добија значајну књижевну награду „Фемина". Одмах се видело да писац не одступа од свог давног, дечачког завета: „не желим нипошто да говорим намештено". Јер, све што је написао Сент Егзипери, па и нестварни „Мали принц", стварно је и дубоко доживљено.

Егзипери је живео само четрдесет и четири године. Био је пробни пилот на хидроавионима, поштански авијатичар на небу Јужне Америке, Африке и Европе, у доба када су авиони били далеко од савршенства и кад је лет био много више него обично испуњавање задатака.

У ваздуху као риба у води

Откад се, 1927. године, удала за Антоана, Салвадорка Конзуела до данас је живи сведок Антоанових немира. „Антоану је било потребно летење. У ваздуху се осећао као риба у води. Стално је радио, није спавао више од два-три часа дневно".

Данас мадам Сент Егзипери живи у скромном париском стану и израђује од бронзе скулптуре Малог принца према цртежима свог мужа. Вероватно се у тим самотним данима и ноћима сећа и Антоановог повратка из Сахаре, онда кад су сви који су га познавали били уверени да се сигурно неће вратити, да је умро од жеђи у пешчаном бескрају не успевши да поправи квар на авиону.

Али, Антоан се увек враћао да се одмах затим, као да се ништа није догодило, вине у небо. Вратио се посве миран и кад му се апарат срушио у беспућу Гватемале, када су га сви већ ожалили. Високо изнад земље, кад „град није ништа друго него морска дубина", с врећама туђих писама која треба да стигну на назначену адресу.

КАД БИ МУ ЗАПРЕТИЛО ДА БУДЕ ОПКОЉЕН СУВОПАРНОШЋУ, ЈЕДНОЛИЧНОШЋУ И ГОРЧИНОМ СВЕТА ОДРАСЛИХ СЕО БИ У АВИОН ИЛИ ПИСАО КЊИГЕ. НАПИСАО ЈЕ, КАО ШТО ЗНАТЕ, И „МАЛОГ ПРИНЦА"

Илустровао НЕНАД МИЛИЋЕВИЋ

Антоан де Сент Егзипери у униформи француског ратног пилота.

У утроби авиона Егзипери је стекао огромну храброст која је у његовом случају представљала начин живљења.

Златокоси са астероида В 612

„Не знам кад ћу се вратити", писао је у једном писму. „Већ неколико месеци имам толико посла: трагање за несталим друговима, поправке авиона. Управо ми је успело: провео сам два дана и две ноћи с једанаесторицом Мавара и механичарем да спасем један авион. Први пут сам чуо како ми меци звижде изнад главе. Схватио сам нешто што ме увек чудило: зашто Платон (или Аристотел?) ставља храброст у последњу групу врлина? Њу не изазивају одвећ лепа осећања: мало беса, мало таштине, много тврдоглавости и свакидашње осећање надметања, а пре свега опијеност сопственом физичком снагом која, међутим, не значи ништа. Више се никада нећу дивити људима који су само храбри".

Такав његов поглед на живот види се и у „Малом принцу", књизи која се из генерације у генерацију држи поред узглавља.

Писана по наруџбини, као књига за децу, ова алегорија је преварила свог творца: одрасла је и привила се уз велике, озбиљне, исто колико и уз мале, детињасте. Егзипери није волео ништа што макар само личи на крут, немаштовит свет одраслих, у којем се тако мало узлеће и сања. Кад би му запретило да буде опкољен сувопарношћу, једноличношћу и горчином света одраслих, седао би у авион или писао књиге. „Сент Егзипери потиче из детињства као што неко потиче из неке земље".

Писма без адресе

Летећи сâм изнад пространстава у која може да доспе само Мали принц или пилот којем се покварио авион, Антоан је откривао лепоту и постојаност предела које ће се показати тек у његовим књигама. Зато ни пустиња, по њему, не оправдава своје име.

„Ово је за мене најлепши и најтужнији предео на свету". исписује Егзипери опроштај са Малим принцем и са читаоцем. „То је исти онај предео као на претходној страници, али сам га још једанпут нацртао да вам га добро покажем. Ту се, ето, Мали принц појавио на Земљи, а затим ишчезао.

Гледајте пажљиво тај предео како бисте били сигурни да ћете га препознати ако једног дана будете путовали по Африци, кроз пустињу. И, ако вам се догоди да пролазите туда, заклињем вас, не журите, застаните мало испод саме звезде! Ако вам тада приђе неки дечак, ако се смеје, ако има златну косу, ако се одговара кад га питате, одмах ћете се сетити ко је он. Будите тада љубазни! Не остављајте ме овако тужног: одмах ми напишите да се вратио..."

Антоан де Сент Егзипери чека писма. Адреса није важна.

Иван Лончар

Најпознатија дела Антоана де Сент Егзиперија (1900 – 1944) су Лет за Арас, Земља људи, Ноћни лет, Ратни пилот, Пошта за југ, Цитадела и Мали принц.

ИЗ РОМАНА СЕНТ ЕГЗИПЕРИЈА

Све су одрасле особе некада биле деца. (Али се мало њих тога сећа.)

Ми који разумемо живот не маримо за бројеве!

Жалосно је заборавити пријатеља.

Говор је извор свих неспоразума.

Сви људи имају звезде, али оне свима не значе исто.

Људе треба научити снажном животу који доноси и бол и радост, али који једини нешто значи.

Ако бесанице присиљавају музичара да ствара лепа дела, онда су то лепе бесанице.

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

ИНДУСИ И ЊИХОВ СВЕТ

ЧЛАН 48. УСТАВА: НЕ ДИРАЈ У СВЕТУ КРАВУ!

Сцена се одиграва у Њу Делхију, али би могла да се односи на било који индијски град: на прометној раскрсници у центру саобраћајац зауставља саобраћај из четири правца како би пропустио стадо од десет изршавелих крава.

Никоме не пада на памет да их узнемирава, чак и ако полежу на трамвајске шине или насред главне улице. Аутомобили и камиони их заобилазе и не покушавајући да трубе јер се зна да ништа не може да их прене из благословеног спокојства. Ако се и догоди саобраћајна незгода, онда је за возача далеко боље да случајно окрзне пешака него да повреди краву.

Краве су у Индији свете животиње. Индија је једина земља у свету која их је заштитила уставом.

Мајка и хранитељица

Статус свете животиње крава је у Индији имала још у праисторији. У периоду веда (око две хиљаде година пре нове ере) забрана клања крава вероватно је имала првенствено практичан циљ да заштити ретка стада у друштву ратара и сточара, али су је већ тада, због онога што је даривала човеку, сматрали за свету животињу, мајку и хранитељицу која се приносила као жртва божанствима.

Хиндуизам је, у складу са идејом ненасиља, донео вегетаријанство. Клање крава постало је смртни грех.

> **НЕК' СЕ БОЖАНСТВА ПРИВРЕМЕНО ИСЕЛЕ**
>
> ***Када је пре петнаестак година у Њу Делхију требало да се одржи једна међународна конференција, а градске власти помислиле како би било добро да се за ту прилику из најужег центра уклоне свете краве, питање је морала да реши градска скупштина. Тек после вишедневне и изузетно бурне расправе одлучено је да се рогата божанства привремено преселе ван града.***
>
> ***Времена су се ипак променила. Када се данас, с времена на време, у оквиру општег чишћења града свете краве преселе ван центра, о томе се у градској скупштини више не расправља.***

Сви значајни богови и свеци хиндуизма везани су на неки начин за краве: за време боравка на земљи, Кришну (једно од три најважнија хинду божанства) свуда су пратиле прекрасне краве. Отац индијске нације Махатма Ганди исписао је читаве странице о овим животињама сетних очију називајући их „поемама милосрђа", „мостовима братства међу људима и животињама", „представницима незаштићених, унижених и сиромашних".

Света животиња је уједно и тачка на којој се преламају разлике између највише касте брамана (чистих) и најнижих – парија. Брамани се строго придржавају вегетаријанске исхране. „Нечисти" су ту да се побрину о кравама када ове угину, да их уклоне, прераде кожу.

У крутом кастинском поретку владају крута правила: свако ко једе говедину је „недодирљив", а „недодирљиви" ни по коју цену не смеју ни да покушају да додирну вегетаријанце. Брамани нипошто неће прихватити чак ни воду од неког ко једе говедину, али зато могу да је приме од онога ко се храни свињетином или пилећим месом.

Још једно неписано правило које је строги хиндуизам наметнуо земљи: само муслимани могу бити месари. Ако хиндус жели да се бави овим занатом да би избегао прогоне касте, мораће да промени веру.

Иако је традиција, нарочито на селу, још увек јака, времена се неумитно мењају, а са њима постепено кидају и окови вековних закона. Правило да се брамани и „недодирљиви" нипошто не мешају, у великим градовима једноставно је неодрживо: две касте које некада нису смеле ни да се сретну, сада се возе истим аутобусима и купују у истим радњама.

> **ИНДИЈА ЈЕ ЈЕДИНА ЗЕМЉА У СВЕТУ У КОЈОЈ ЗБОГ РОГАТЕ СВЕТИЊЕ ИЗБИЈАЈУ КРВАВЕ ПОБУНЕ, ГДЕ СЕ ЗБОГ ЊИХ ШТРАЈКУЈЕ ГЛАЂУ И У КОЈОЈ КРАВЕ НЕГУЈУ У СТАРАЧКИМ ДОМОВИМА**

Мукање за добро јутро

Код толиког уважавања и заштите, никакво чудо што Индија данас има највише крава у свету: 254 милиона грла. Никакво чудо ни што у њој постоји сигурно једина установа те врсте у свету – тзв. „гошала", старачки дом за краве.

Дом се налази у светом граду Бенаресу, у самом срцу града. Чини га простране двориште са три стране оивичено шталама. Улаз је осликан рукама наивних уметника. Прво што пада у очи је изузетна старост и изнемоглост крава, а затим чистоћа и пажња с којом се штале одржавају, можда боље него уџерице у околини.

Сличних установа има и у другим градовима, а неупућеном дошљаку коме све ово не иде у главу, сваки ће водич испричати истиниту причу о махараџи из Бенареса кога је читавог живота проживљеног између првог и другог светског рата будило мукање краве коју су му доводили у спаваћу собу, тик до кревета.

Старачки домови за краве само су једна страна медаље приче о рогатим божанствима. Поштујући закон вере, сељаци, власници стада крава, остареле и изнемогле животиње неће убити, али ће их зато пустити да одлутају у потрази за храном. То су оне хиљаде изгладнелих и измршавелих „ничијих животиња" што лутају великим градовима, све чешће завршавајући под точковима возила

Илустровао ЉУБОМИР МИЛОЈЕВИЋ ЉУБАЦ

Више је него сигурно да ову краву која је одлучила да се одмори на степеницама једног бара у Бенаресу нико неће ни покушати да узнемири.

Ако свете краве нико и не дира, мало је оних који их хране: становници градова навикли су на мучне призоре „божанстава" која прекопавају по градским ђубриштима и полумртве од глади гутају чак и новине.

По мишљењу правоверних Калкута је град порока и зла: у њему кланице раде легално, као, уосталом, и у градовима Западног Бенгала и Керале, једине две индијске државе од двадесет и једне у којима клање крава није забрањено.

Уз подршку водећих партија, Комитет за заштиту крава бори се да се и у ове две „јеретичке" државе закони ускладе са Уставом.

Пре пет година њима се придружио и најпознатији живи бог Индије, осамдесет четворогодишњи Ачарија Винобa Баве, најављујући неограничен пост у знак протеста због непоштовања закона о заштити светих животиња. Ни делегација од три савезна министра и представника свих индијских партија није успела да га одговори од намере. „Бог" је био неумољив

Неко га је тада упитао зашто се толико брине за краве, а не, рецимо, за „недодирљиве" над којима се свакодневно врше злодела.

– Има ту нешто што народ не разуме. Ако су људе убијали, људи су имали могућност да то и избегну. Али крава не може чак ни да покуша да се спасе – одговорио је „светац".

Највећи непријатељи краве, нису, као што Виноба и његови следбеници верују, неверници, него време које иде напред.

М. И.

> **КАКО СЕ КОЛОНИЈА ЗАЉУЉАЛА**
>
> ***Читав век пре Махатме Гандија због крава замало да се сруши енглеско колонијално царство на индијском потконтиненту. Срушило се није, али се добро затресло када су 1857. Енглези групама састављеним од хиндуса поделили говеђи, а муслиманима свињски лој за подмазивање оружја. У Пенџабу је избила побуна коју су Енглези једва угушили.***

ЗАЈЕДНО У НАГРАДНОЈ ИГРИ ЗА МЛАДЕ „ОШТРО ОКО – ПУН ПОГОДАК"

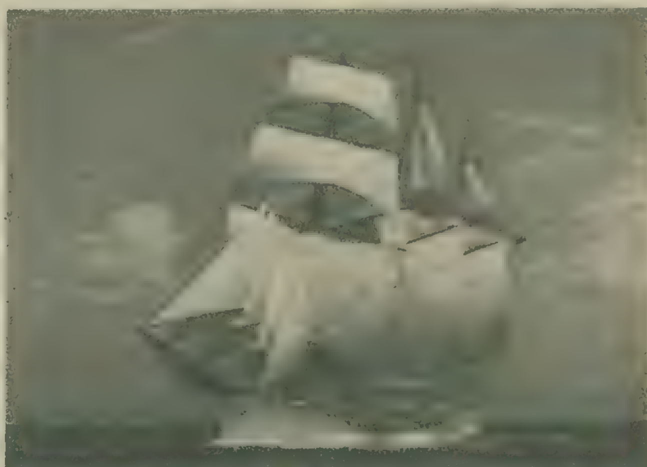

Ако сте тачно решили 4 задатка који су у „Експресу" излазили од 1. до 27. октобра, а из „Забавника" исекли **четири** купона или три купона и један **џокер**, сачекајте понедељак, 29. октобар када ће у „Политици експрес" изаћи **талон** у који треба да залепите ваше одговоре и купоне. Учеснике игре поред 1018 награда очекује и:

ЗАБАВНИКОВА ПРЕМИЈА

ЈЕДНО ЦЕЛО ОДЕЉЕЊЕ (основне или средње школе) С ЈЕДНИМ НАСТАВНИКОМ – ГОСТ „ЗАБАВНИКА" И КОМАНДЕ ВОЈНОПОМОРСКЕ ОБЛАСТИ СПЛИТ У ПЕТОДНЕВНОЈ ПОСЕТИ ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ РАТНОЈ МОРНАРИЦИ. НАГРАЂЕНИ ЋЕ ОБИЋИ ШКОЛСКЕ БРОДОВЕ „ГАЛЕБ" И „ЈАДРАН", РАКЕТНЕ БРОДОВЕ, ПОДМОРНИЦЕ, МОРНАРИЧКИ ШКОЛСКИ ЦЕНТАР „МАРШАЛ ТИТО" У ВОЈНО-ПОМОРСКИ МУЗЕЈ. УЗ ДВА ДАНА ПУТА, ЧИЈЕ ТРОШКОВЕ СНОСИ „ЗАБАВНИК", УКУПНО СЕДАМ ДАНА ИЗУЗЕТНИХ ДОЖИВЉАЈА.

За ову премију и остале награде могу да конкуришу одељења као целине, појединци или сви ученици једног одељења појединачно.

Добитници „Забавникове" премије посетиће и школски брод „Јадран.
Ускоро ћемо сазнати ко су добитници!

УПУТСТВА ЗА СЛАЊЕ ОДГОВОРА

1. Пошто је ово заједничка наградна игра „Политикиног забавника", „Политике експрес" и „Илустроване политике", редакције су се договориле да задатке објављујемо само у „Политици експрес". Дакле, ваш задатак је био да од **1. октобра** решавате задатке из „Експреса" и чувате их док не буде објављен и последњи 24. задатак.

2. Поред решених задатака учесници игре треба да из „Политикиног забавника" исеку ЧЕТИРИ купона (четврти објављујемо у овом броју) и залепе их у за то предвиђена поља на ТАЛОНУ који ће „Експрес" објавити 29. октобра.

НАПОМЕНА: **Уколико сте пропустили један од „Забавникових" купона, у овом броју поред купона 4 објављујемо и ЏОКЕР који може да замени само један купон из „Забавника".**

Јасно је – ко има више комплета тачно решених задатака из „Експреса" и купона из „Забавника", има више могућности да добије „Забавникову" премију и неке од осталих награда.

3. **Талон са тачним одговорима и купонима „Забавника" треба да пошаљете најкасније до 9. новембра на адресу: „Политика експрес", Македонска 29, 11001 Београд, поштански фах 124, а учесници игре из Београда коверат могу лично донети у Македонску 29 где ће испред зграде „Политике" бити контејнер за „Експресову" пошту. Остале детаље наћи ћете у „Експресу" од 29. октобра када излази ТАЛОН.**

4. Награде ће бити извучене у петак 9. новембра 1984. године а списак добитника објављиваће „Политика експрес" почев од 12. новембра.

ДАНАШЊИМ КУПОНОМ БРОЈ 4 И ЏОКЕРОМ, ЗА ОНЕ КОЈИ СУ ПРОПУСТИЛИ ЈЕДАН ОД ТРИ ПРЕТХОДНА БРОЈА, „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" ЗАВРШАВА ИГРУ „ОШТРО ОКО – ПУН ПОГОДАК" КОЈА ЈЕ У „ПОЛИТИЦИ ЕКСПРЕС" ПОЧЕЛА 1. ОКТОБРА

У ГОСТИМА КОД МОРНАРА

НАГРАДЕ

Да вас још једном подсетимо на награде које вас очекују у наградној игри ОШТРО ОКО – ПУН ПОГОДАК:

● Премија „Политикиног забавника" – ЦЕЛО ОДЕЉЕЊЕ ГОСТ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ РАТНЕ МОРНАРИЦЕ за коју конкуришу сви учесници који уз тачно решене задатке из „Експреса" пошаљу и четири „Забвникова" купона.

● Најновији тип мотоцикла „томос" и три кућна компјутера су четири премијске награде „Илустроване политике". Да би за ове премије конкурисали потребни су вам купони из „Илустроване политике".

● **Само „Забавникови" купони и 24 тачно решена задатка из „Експреса", поред премијске награде, довољни су за следеће добитке:**

● Читава разредна заједница с једним наставником биће три дана гост Ваздухопловне школе ЈАТ-а у Вршцу с плаћеним и обезбеђеним превозом од места боравка до Вршца и назад.

● Једно одељење с наставником 7 дана на „зимској школи" у хотелу „Лепенски вир" у Доњем Милановцу с плаћеним и организованим превозом.

● Три одељења (три награде) са по једним наставником, свако на десетодневном зимовању у туристичким селима: Девићи, Катићи и Прилике с обезбеђеним и плаћеним превозом.

● Дечје позориште из Суботице долази о свом трошку у место добитника да одигра један позоришни комад.

● Омладински тим ЈСД „Партизан" (врсту спорта бира добитник) о свом трошку долази у место добитника и игра с тимом који састави добитник.

● Портрет добитника, неког члана његове породице, или личности чије име носи школа урадиће познати војвођански сликар Сава Стојков.

● Ексклузивна одећа од коже у вредности 80.000,00 динара коју ће добитник одабрати у „Моди" из Великог Градишта.

● Тридесет пари еспадрила – дар РО „Љубомир Картаљевић", Пирот.

● Патике Стартас" – дар „Борова".

● 100 модела-макета „фиатових" аутомобила.

● 314 награда у комплетним библиотекама од ИРО „Рад".

● 100 специјално за ову игру урађених „ штрумфова" поклања „Железничар", (ООУР „Снежана") из Суботице.

● Две награде: по 10 дана зимовања за по две особе у туристичком насељу „Јабука" – дар „Путника" (ООУР „Милешева") из Пријепоља.

● Две особе боравиће 21 дан у хотелу „Радин" у Раденцима – током 1985. по жељи добитника.

● Три награде: по десет дана зимовања за по две особе у хотелу „Бернардин" у Порторожу.

● Три награде: по 10 дана за по две особе од марта до октобра 1985. на Маврову – дар „Метропола" (ООУР „Бистра").

● Три награде: по десет дана зимовања за по две особе у хотелу „А" категорије „Нарцис" на Шар планини.

● Две награде: два добитника зимују (сами или с гостима) за по 40.000,00 динара сваки (вредност пансиона) на Гочу и на Тари – дар Центра дечјих летовалишта и опоравилишта града Београда.

● 52 награде: један зидни сат, један чекрк за пецаљку и 50 комплета по 40 значака у албумима – дар „Аутометала" из Суботице.

● 50 награда – поклон пакета својих производа (по 1.600,00 динара сваки) – дар „Пионира" из Суботице.

● 350 награда „СТОПКА" – новог ручног знака (сличног милицијској таблици „стоп" који ће ђацима помоћи да безбедније прелазе улице (10 одељења по 35 комада).

СУПЕРПРЕМИЈЕ

СВАКИ УЧЕСНИК У ИГРИ, БЕЗ ОБЗИРА ДА ЛИ ЈЕСТЕ ИЛИ НИЈЕ ДОБИО НЕКУ НАГРАДУ, УЧЕСТВУЈЕ РАВНОПРАВНО У ИЗВЛАЧЕЊУ СУПЕРПРЕМИЈА, ЈАНУАРА 1985.

А СУПЕРПРЕМИЈЕ СУ:

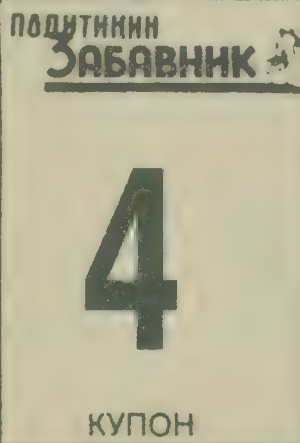
☆ ПРАВО ДОБИТНИКА ДА БЕСПЛАТНО У ВИСИНИ ЈЕДНОГ СТАРОГ МИЛИОНА СВАКЕ НЕДЕЉЕ ЧИТАВЕ ГОДИНЕ ОКУША СРЕЋУ У „лото"-у и „спортској прогнози" – дар ЛУТРИЈЕ БЕОГРАДА – с тим што, наравно, добитнику припада и сваки добитак који за ту годину дана бесплатног играња оствари у овим играма за срећу.

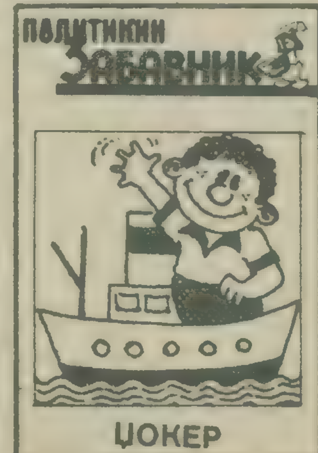
☆ АУТОМОБИЛ С ПЛАЋЕНИМ ПРЕВОЗОМ – дар „Илустроване политике"

☆ ВИКЕНД КУЋА „ТИП 28" КОЈУ ЋЕ ШПИК „ИВАЊИЦА" ПОСТАВИТИ НА ЗЕМЉИШТЕ И ТЕМЕЉЕ ДОБИТНИКА

☆ ЧЕК НА 30 СТАРИХ МИЛИОНА за куповину робе по избору добитника у „АТЕКСОВИМ" продавницама.

У ПОНЕДЕЉАК 29. ОКТОБРА У „ЕКСПРЕСУ" ИЗЛАЗИ, НА КРАЈУ ИГРЕ, „ТАЛОН" ЗА ВАШЕ ПОДАТКЕ И МЕСТО ГДЕ ЋЕТЕ ЗАЛЕПИТИ ДАНАШЊИ И СВЕ ОСТАЛЕ КУПОНЕ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА".

ИСТОРИЈАТ ШООВЕ БРАДЕ

Једном је Џорџ Бернард Шо, тада још петогодишњи дечак, дуго гледао како му се отац брије да би га на крају упитао:

- Татице, зашто се ти бријеш?

Татица је пар тренутака замишљено ћутао, а онда промумлао: „Доиста, зашто се, до врага, бријем?" после чега је одлучно завитлао ножић за бријање кроз прозор.

Одлучност тате Шоа до те мере је задивила Џорџа Бернарда да је, чим је за то стасао, и сам почео да гаји једну од најчуднијих брада у земљи.

Ако су процене оних који су се тим позабавили тачне, Шо је до шездесет и пете године живота уштедео 3350 сати које би

иначе страћио у купатилу бакћући се са четкама, сапуном, пеном за бријање и осталим обавезним предметима и радњама. Све у свему, уштедео је сасвим довољно времена да напише бар једну драму.

Под условом да се не брије од петнаесте до шездесет пете, свако други уштедеће исти број сати: 3350. За то време љубитељи глатког лица, израчунали су статистичари, уклоне тачно 456 милиона длака. ■

КАД ПРЕЗИМЕ САПЛИЋЕ ЗАНИМАЊЕ

Биће да пацијентима болнице „Добри самарићанин" у калифорнијском граду Сан Хозеу није лако око срца када из звучника до њих допре позив: „Молимо др Касапина да се хитно јави у операциону салу". Управо овакве и њој сличне поруке могу с времена на време да се чују у „Добром самарићанину". Поред Мајкла Бучера (Касапина), у истој болници раде још два лекара чија презимена вероватно не пријају болесницима. Један се зове др Доналд Стиф (што ће рећи Укрућени), а други др Доналд Постхјумус (Постхумни). Нека презимена баш нису за нека занимања. ■

ЗА СЛУЧАЈ ДА ГОРЕ НЕМА МЕСТА

Сваки град има неку своју муку. Некима муке задаје име. Једном граду у Аризони име је Идн, а то на енглеском значи рај. Биће због тога што нису сасвим сигурни да их горе, на небу, чека место у рају, многи би да се још на земљи осигурају: тестаментима захтевају да их сахране у Рају (Идну).

Погребници града Раја су презадовољни јер им посао цвета. Муштерије пристижу из читаве земље. Остали житељи не деле њихово задовољство, а треба их и разумети: Рај већ сада има далеко више покојника него живих становника. ■

УРА! ПОЛОЖИЛА САМ!

Пошто је из прве положила возачки испит, Кармен Дегруса из Мексико Ситија закључила је да је то догађај који заслужује да се достојно прослави. У то име села је у кола и са новопеченом дозволом у ташни кренула у слављеничку вожњу кроз град.

Славље се овако завршило: два паркирана, шест аутомобила у покрету и известан број семафора, Кармен је што згужвала, што покосила. Када је судија за прекршаје све сабрао, испало је да девојка има да плати казну од шест милиона динара, а колико да јој ускрати прилику да сличан карамбол уприличи у скорој будућности, одузео јој је и дозволу на пет година. ■

РУЖНЕ РЕЧИ МОЦАРТОВЕ

Нема сумње да је аустријски композитор Волфганг Амадеус Моцарт био један од највећих музичких стваралаца света. Судећи по једном извештају са последњег конгреса психијатара у Бечу, ван сваке је сумње још нешто: да је великан имао поган језик.

Није Моцарт крив. Бољка од које је боловао позната је у психијатрији као Туретов синдром, што ће рећи да је генијални музичар био подложан силовитим изливима простачког и скаредног говора.

Читаву ствар обелоданио је на конгресу у Бечу дански психијатар Размус Фог из чијег исцрпног извештаја произилази да јадни Волфганг, све и да је хтео, једноставно није могао да се обузда: кад га је жеља спопадала, безобразне речи текле су такорећи саме од себе.

Фог је до својих закључака дошао на основу бројних писама које је композитор оставио. Мада су се уцвељена удовица, а нешто касније и њен други муж, својски потрудили да непристојна писма упристоје, модерна технологија омогућила је да се прецртани делови одгонетну.

Писма су обично почињала сасвим пристојно, а онда би, изнебуха, Моцарт исписао читаве редове скаредности, обично везаних за људску анатомију. При том заиста није био у стању да размишља коме и шта пише. Фог је на конгресу прочитао љубавно писмо Моцарта некој његовој рођаци у коме се налазило неколико редова речи од којих је госпођица, у најмању руку, морала да поцрвени

Зашто онда, побогу, Моцарт није једноставно написао другу, пристојну верзију писма? Зато што тиме ништа не би постигао. Тачније, опет би исписао можда не баш исте, али зато, сасвим сигурно, поново просте речи.

Присила да ружно говори и пише није Моцарту пала с неба. Наследио ју је, тврди Фог, од своје мајке, а први симптоми морали су да се јаве већ негде између друге и петнаесте године, јер је то доба када се Туретов синдром по правилу испољава.

Да ли је мука с непристојним речима утицала на Моцартове стваралачке моћи? Ни најмање. Незгодни обичај ишчезавао је кад год је уметник компоновао, свирао клавир или се, пак, предавао својој омиљеној разбибризи, билијару. ■

ЧЕТВОРИЦУ ИСТРАЖИВАЧА НА КРАЈЊЕМ СЕВЕРУ ЗАДЕСИЛА ЈЕ НЕСРЕЋА: ОСТАЛИ СУ БЕЗ ХРАНЕ И ГОРИВА, ДО НАЈБЛИЖЕГ НАСЕЉА БИЛО ЈЕ 500 КИЛОМЕТАРА, А НИ ТАМО ИХ НИКО НИЈЕ ОЧЕКИВАО ЗА МЕСЕЦ ДАНА

Већ дванаест сати Балушкин је пред собом гледао једно те исто – снежну степу. Промичу обале реке Тобаче, дрвеће, пршти ледена кора под гусеницама и снежна прашина полако се таложи у наборима цираде којом су покривене саонице са опремом прикачене за теренско возило. Иза његових леђа дугом вожњом успавани чланови експедиције: огромни Бесиков испружених ногу, на његова леђа прислонио је главу грађевинац Дервјакин, док је Грозовој, звани „Златни", дремао с главом међу коленима.

Балушкин је запалио цигарету и шибицом осветлио стакло за које је била заденута карта – њихов циљ је окружен: Унчан, ново налазиште злата – веома богато – рекли су геолози. Задатак им је да прокрче пут до Унчана и тамо се улогоре. На налазиште, високо у планинама, зими се сурвавају лавине и злато могу да испирају само три летња месеца. Њих четворица треба да припреме све за долазак екипе.

За возача Балушкина је то последње путовање пред пензију... Чим је примио телеграм, прекинуо је одмор у Сочију, прелетео десет хиљада километара

Илустровао ДРАГУТИН ЊЕЖИЋ

и спустио се на крајњем североистоку земље. Чекало га је ново возило – гусеничар, погодно за висок снег, лед, брда, мочваре...

Заиста редак случај

Грозовој је жива легенда севера. Причало се да је он најсрећнији трагач за златом. Сате и сате, а понекад и читаве дане, лутао је леденим пространством и све то време пио само чај из чутурице окачене о појас. Осматрао је непривлачну околину да би изненада, без икаквог видљивог разлога, скренуо у страну. И готово никад није погрешио. Многе је то привукло да се пријаве за његове „помоћнике", али нико није успео да открије тајну како Грозовој „види" злато кроз дебелу ледену кору... Пре пола године повукао се у миран живот. Кад му је шеф експедиције Андреј Лузан телефонирао: „Недирнуто налазиште. Верујем да има више злата него што геолози кажу", одмах је пристао да поново пође.

... Смрачило се. Тобача је остала лево, гусеничар је ушао у узано корито Пира. Кланац је кривудао, Балушкина је возило бацало час лево, час десно. Очи уморне од бескрајног треперења: жбуње, кржљаво дрвеће, опет жбуње. Тело је престало да осећа потресе. Мотор потмуло бруји. Балушкин је стално возио четвртом брзином; да остане будан.

Продрмао га је тресак леда. Ударио је главом у кров аутомобила и схватио: несрећа!

Возило се изврнуло на страну и брундало као рањена звер. Балушкин је грозничаво почео да повлачи мењач, притиска педале, али гусеничар ни да макне. Изашао је из кабине. Лева гусеница зарила се у лед, десна је заједно с делом каросерије потонула а од саоница су остали само мехурићи на површини. Заиста редак случај: налетели су на топао извор који је „појео" ледену кору дебљу од метра и направио замку...

Спустили су наушњаке, подигли оковратнике, навукли рукавице јер на мразу испод 60 степени кожа истог часа трне и постаје неосетљива. Изгледало је да црна рупа испред њих нема дна. Шта да раде? Патент којим су санке биле „прикопчане" испод воде је немогуће одвојити од гусеничара да би могли да наставе пут.

Балушкин је почео да псује... Грозовој је размишљао крај црног отвора. Тамо у саоницама под цирадом налази се сандук с експлозивом. Можда би могло...

– Морамо разнети копчу да бисмо одвојили санке.

Купање на – 60°C

До сандука су стигли доста брзо, али сад је требало причврстити штапин за копчу која се налазила дубоко под водом. Свима је било јасно да један од њих четворице мора у воду. Балушкин као возач отпада, Грозовој се већ поквасио вадећи сандук. Ко од двојице преосталих? Деревјанкин је полако почео да скида гуњ, али Бесиков га је претекао: брзо се свукао, дограбио штапин и гурнуо руку у воду. Повукао је као опарен... Стиснуо је зубе, погледао у момке и скочио на главу. Изронио је после неколико секунди, фркнуо и поново у воду. Кад је завршио, три пара руку извукло га је напоље.

– Хаубу доле! Ставите га на мотор – викао је Грозовој.

Бесиков је легао на топао дизел и опружио се по њему. Балушкин му је пребацио преко леђа гуњ. Обгрливши мотор рукама Бесиков је целим телом ловио топле ваздушне струје. Није ни видео кад је Грозовој запалио крај фитиља.

Одјекнула је експлозија. Копча је разнета и гусеничар је лако „испловио" на површину леда. Саонице су потонуле, ништа се од њих није могло спасти. Остала им је само секира, пет канти нафте, нешто хране и то је све. Са тим нису могли да издрже месец дана на Унчану.

Треба да се врате – закључио је Балушкин. Већ је окретао возило кад га је тргао оштар глас Бесикова:

– Возићеш на Унчан! Нисам се ја ваљда узалуд купао!?

– У праву си, стари – подржао га је Грозовој. – Имам пушке, биће дивљачи!

На последњим километрима до Унчана Бесиков је заменио уморног Балушкина и возио врло опрезно. Стрме стене кланца све су се више приближавале. Бесикову се чинило да ће се гусеничар заглавити између њих. Већ је хтео да буди другове кад је у даљини приметио нешто као тамну мрљу.

– Кућа на видику! – повикао је. Будили су се тешко, али кад су схватили сви су потрчали до врата да их ослободе од снега. Било је то мало парно купатило које су прошлог лета на Унчану подигли геолози. Истраживачи су се бацили на дрвене клупе где је ко стигао и истог часа утонули у сан.

Нећу пропасти!

Лузан је нервозно шетао по канцеларији. Зашто их већ нема? Морали су јуче да се врате. То је био крајњи рок. Шта се десило?

Врата су се отворила и ушао је двадесеттрогодишњи Тахов, најмлађи од свих возача.

– Ја сам спреман за Унчан – саопштио је шефу.

– Јеси ли полудео? – окренуо се Лузан према њему. – Сам на пут дуг петсто километра. А пута и нема.

– Прокрчила га је екипа – остао је Тахов упоран. – Не брините, вратиһу се.

* * *

Тешка тишина снежне пустиње није се осећала у бараци истраживача. Само је уљаница цврчала, пуцкетала су дрва у пећи. Грозовој је седео на свеже истесаном троношцу и пришивао закрпе на крзнене панталоне, Деревјанкин је уз саму ватру оштрио гестеру, Балушкин је замишљен гледао у пламен док је Бесиков спавао.

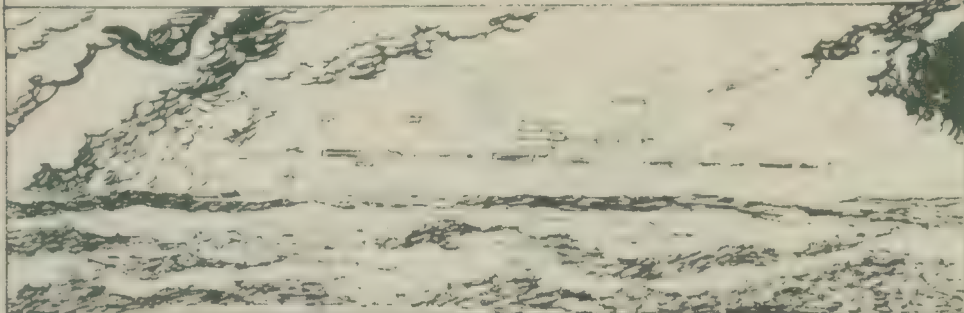
Данас су завршили велики посао – бараку коју су градили цео месец, али су и појели две последње конзерве, скували последњи пакетић чаја и попушили последњу цигарету. Ако им нико не дође у помоћ, мораће пешице натраг до саоница да пробију лед, гњурају и извуку из воде намирнице и гориво...

Онда је у тишину која их је окруживала почео да се увлачи неки чудан звук. У почетку толико слаб да промрзле уши Балушкина нису одмах препознале шум мотора. Пробудио се Бесиков и почео да ослушкује. Више није било сумње: неко је долазио!

В. М. С.

ПИШЕ: A.ONGARO
ЦРТА: H.PRATT

СЕНКА У АКЦИЈИ: ТАЈАНСТВЕНА КУГЛА

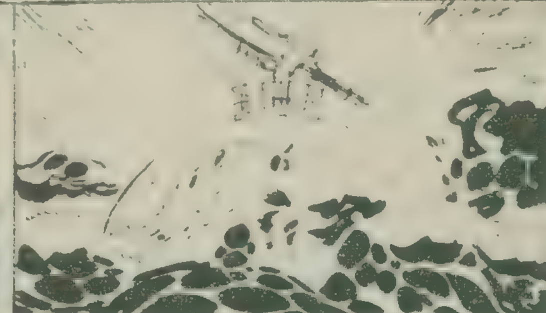

И ТАДА

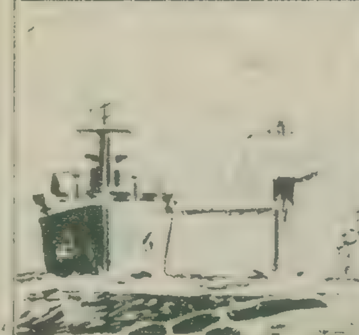

ЗАНИМА НАС ЈЕДИНО ТОВАР СРЕБРА! АКО СЕ БУДЕТЕ ОПИРАЛИ, ПОТОПИЋЕМО ВАС!

ПОСАДО ХЕНРИЈА! ЈА САМ ОСКАР, СИН ВЕЛИКОГ АДМИРАЛА! НЕ ОПИРИТЕ СЕ МОЈИМ ЉУДИМА КАД СЕ УКРЦАЈУ!

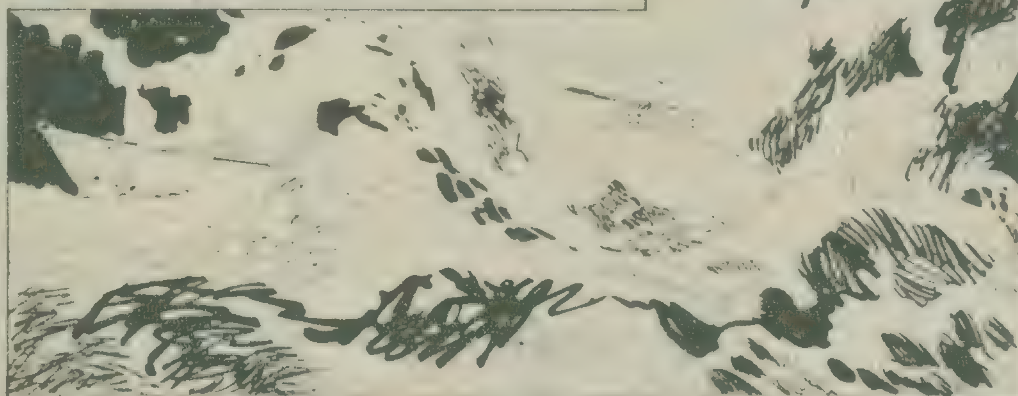

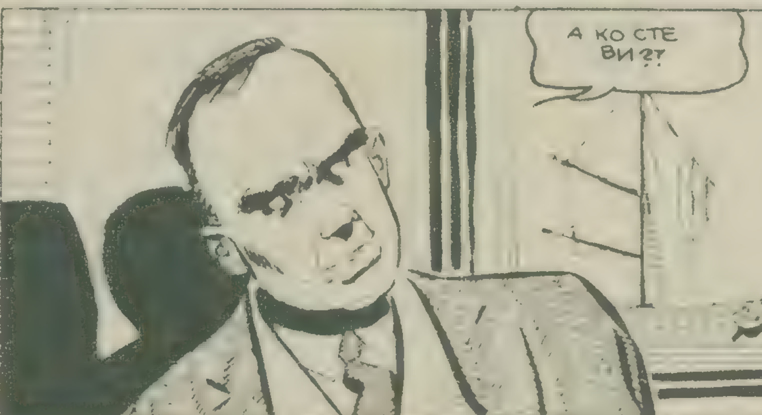

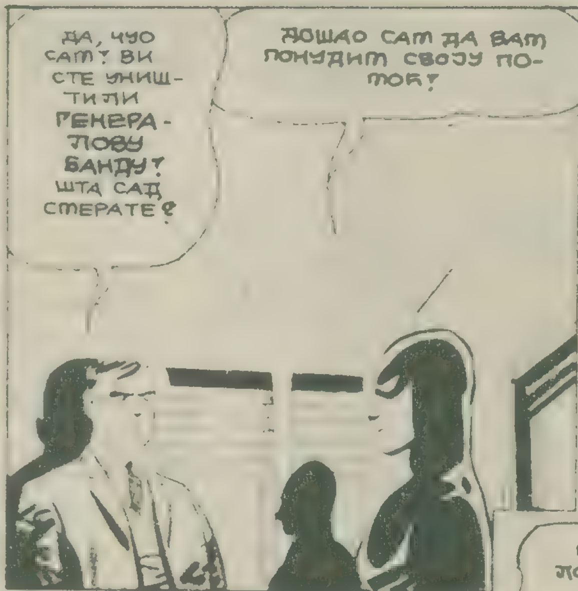
Два дана касније у канцеларији заповедника трговачке морнарице Брајана...

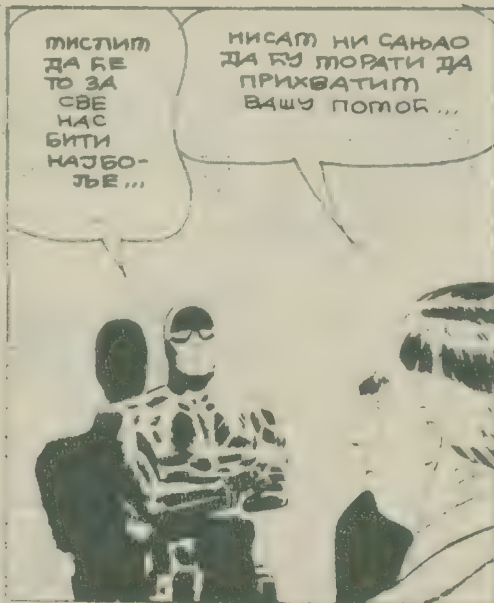

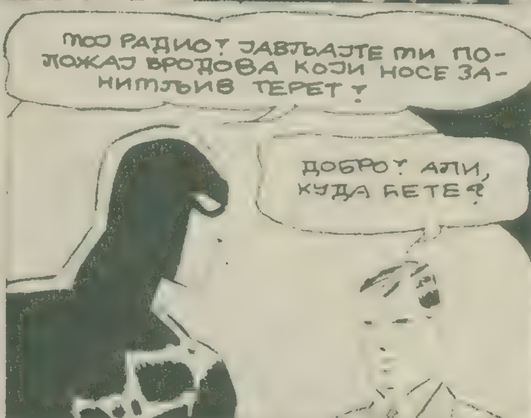

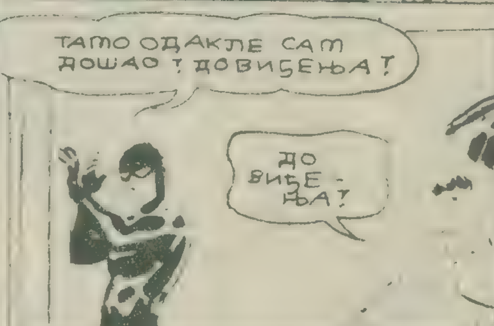

ДА, ЧУО САМ! ВИ СТЕ УНИШТИЛИ ГЕНЕРАЛОВУ БАНДУ! ШТА САД СМЕРАТЕ?
ДОШАО САМ ДА ВАМ ПОНУДИМ СВОЈУ ПОМОЋ!

МОЈ УСЛОВ ЈЕ ДА ТЕ ПОЛИЦИЈА ОСТАВИ НА МИРУ...

МИСЛИМ ДА ЋЕ ТО ЗА СВЕ НАС БИТИ НАЈБОЉЕ...
НИСАМ НИ САЊАО ДА ЋУ МОРАТИ ДА ПРИХВАТИМ ВАШУ ПОМОЋ...

АЛИ, ДРУГО ТИ НЕ ПРЕОСТАЈЕ! ЗНАЧИ, БЕЗ ПОЛИЦИЈЕ...
ЕВО ВАМ ОВО...

МОЈ РАДИО! ЈАВЉАЈТЕ МИ ПОЛОЖАЈ БРОДОВА КОЈИ НОСЕ ЗАНИМЉИВ ТЕРЕТ!
ДОБРО! АЛИ, КУДА ЋЕТЕ?

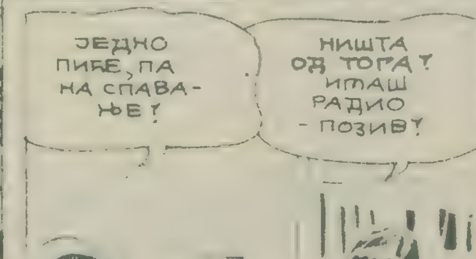

ТАМО ОДАКЛЕ САМ ДОШАО! ДОВИЂЕЊА!
ДО ВИЂЕЊА!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ СЕНКА ЈЕ ВЕЋ БИО НА СУСЕДНОМ КРОВУ...

ВРАЋА СЕ!

КАКО ЈЕ БИЛО, ПРИЈАТЕЉУ?
БРАЈАН СЕ СЛОЖИО! ИДЕМО КУЋИ!

МИСЛИШ ДА И ОВА БАНДА ПРИПАДА ПРОФЕСОРУ САНДЕРСУ, ЗВАНОМ ГЕНЕРАЛ?
НАРАВНО, САМО ШТО САД СЕБЕ НАЗИВА АДМИРАЛ!

ЈЕДНО ПИЋЕ, ПА НА СПАВАЊЕ!
НИШТА ОД ТОГА! ИМАШ РАДИО-ПОЗИВ!

ПРИЈАТЕЉИ СУ УСКОРО СТИГЛИ У ЈЕДНУ УСАМЉЕНУ ВИЛУ НЕДАЛЕКО ОД САН ФРАНЦИСКА...

Био је то позив заповедника Брајана...

Брајан зове Сенку... чујете ли ме?

Да, команданте! Шта се десило?

Управо смо ухватили С.О.С. индијског брода Охива!

Стројар је јавио да су машине изненада стале, а онда се веза прекинула!

Дајте мом пријатељу тачан положај, док ја припремим авион!

Ву, узми све могуће податке! Не смемо губити ни часа!

Не брини, идеш и ти, Лорна!

Брже, Ву, иначе тамо никог нећемо наћи!

Тренутак касније Сенкин авион је узлетео...

101 AD

БАНГ!

Имаш ли тачан положај?

Да, северозапад 85 миља од обале!

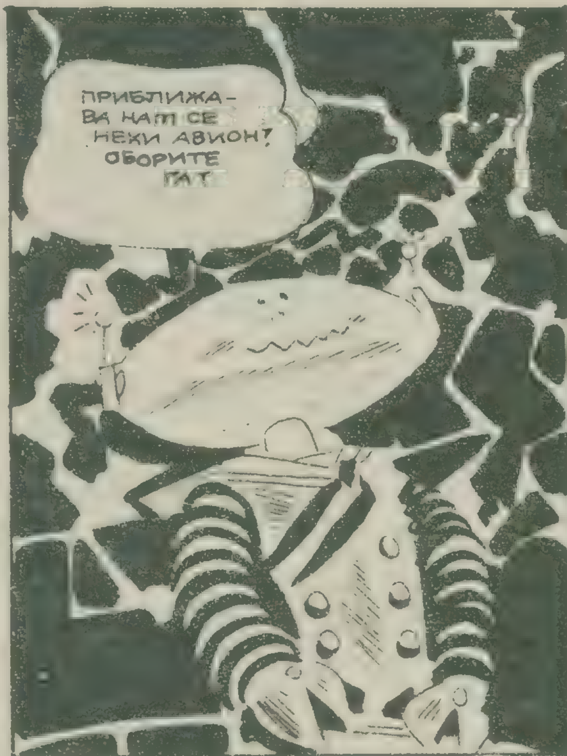
Истог тренутка...

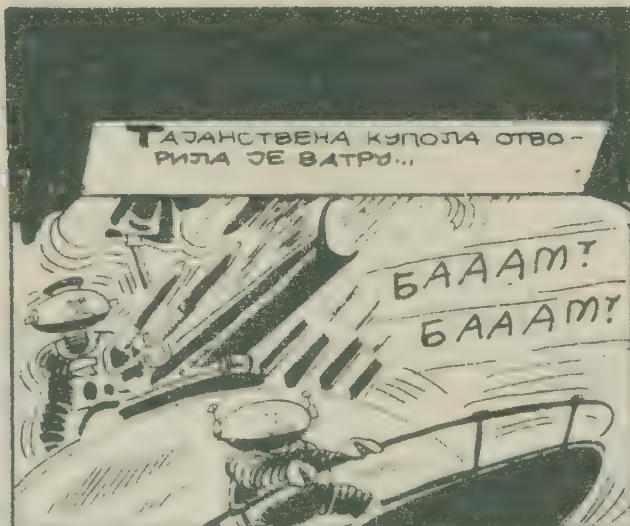
Посадо Охиве! Не пружајте отпор, само следите наша упутства и неће бити проблема...

Мало затим...

Погледај ону светлост, Ву!

Идемо да видимо...

ПРИБЛИЖАВА НАМ СЕ НЕКИ АВИОН! ОБОРИТЕ ГА!

ТАЈАНСТВЕНА КУПОЛА ОТВОРИЛА ЈЕ ВАТРУ...
БАААМ!
БАААМ!

ОДГОВОРИ НА ВАТРУ, ВУ!

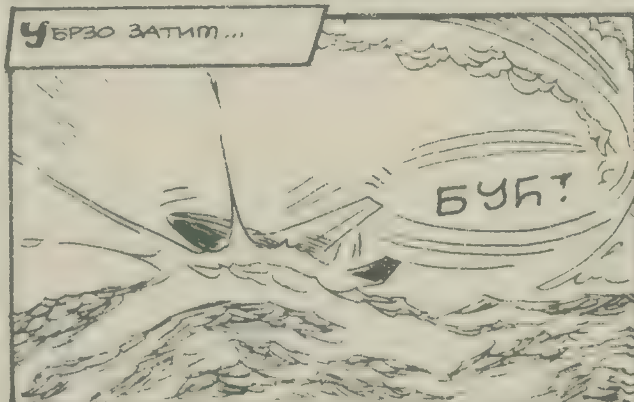

РУНТ!
РУНТ!
РУНТ!
РУНТ!

ПОКУШАЈ ДА УНИШТИШ ОНАЈ ФАР...

ЈОШ ГА НИСТЕ ОБОРИЛИ?! ШТА ЧЕКАТЕ?!
ЕХ?
ПИП!

УДЕСИЛИ СУ НАС, ВУ!
МОЖЕШ ЛИ ОДРЖАТИ КОНТРОЛУ?
БЕНГ!
БЕНГ!
БАМ!

НЕ БАЦИ ЧАМАЦ У МОРЕ... МОТОР ЈЕ ПОГОЂЕН..

УБРЗО ЗАТИМ...
БУЋ!

АВИОН ЈЕ ОБОРЕН, АЛИ ПИЛОТ ЈЕ ЖИВ!

ПОНОВО ЋЕ ПУЦАТИ!
ЕВО МЕ..

ВУ, ЧЕКАЈ МЕ У ЧАМЦУ! ИДЕМ ДА ВИДИМ ОДАКЛЕ СЕ УЗДИЖЕ ТА КУГЛА!
СРЕЋНО, ПРИЈАТЕЉУ!
ЈОШ КОЈИ ТРЕНУТАК ПА ЋУ СТИЋИ...

ПРЕТРАЖУЈУ ВОДУ... МОРАМО ДА ЗАРОНИМО...

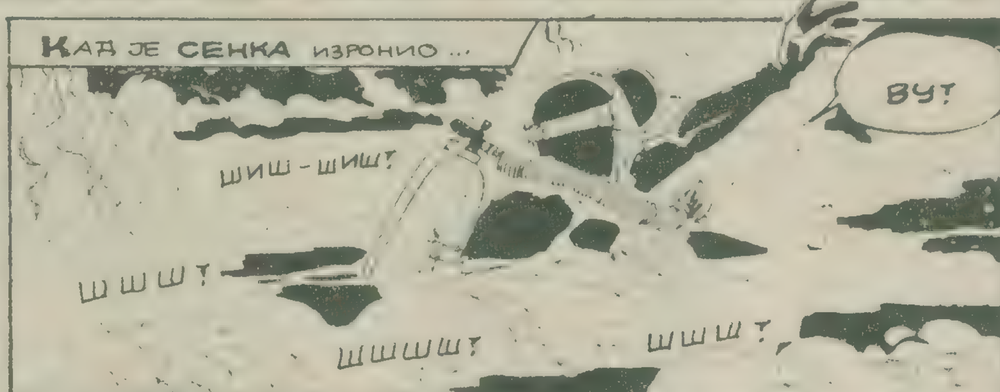

ПУЦАЈУ... НА ВРЕМЕ СМО СЕ СКЛОНИЛИ...

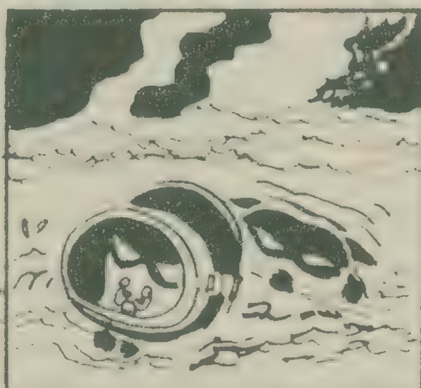

ЗА ТО ВРЕМЕ СЕНКА ЈЕ ПЛИВАО ПРЕМА КУГЛИ...
ЗАШТО ЛИ СЕ МОРЕ ЗАТАЛАСАЛО, А БИЛО ЈЕ МИРНО?

ЗАБОГА... ВОДА ПОЧИЊЕ ДА СЕ ГРЕЈЕ... ГДЕ ЛИ ЈЕ САД ТА КУГЛА?!

УХ, КАО ДА САМ У ВРЕЛОМ КАЗАНУ... ШТО ПРЕ МОРАМ НАПОЉЕ...

КАД ЈЕ СЕНКА ИЗРОНИО...
ВУ!
ШИШ-ШИШ!
ШШШ!
ШШШШ!
ШШШ!

ДОВЕДИ ГА, ЛОРНА... НИЈЕ ДАЛЕКО...

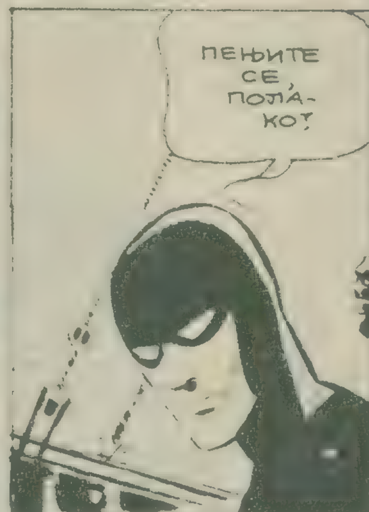

КАКО ТИ ЈЕ, ПИТЕР?
МИСЛИО САМ ДА ЋУ УМРЕТИ СКУВАН! ЈЕСИ ЛИ ТИ?

КУГЛА ЈЕ НЕСТАЛА! САМО ЈЕ БРОД ТУ!
ХЕЈ, ВИ НА БРОДУ! ЧУЈЕТЕ ЛИ МЕ?!

НИКО НЕ ОДГОВАРА! ШТА ЛИ СЕ ДЕСИЛО?!
ЧИНИ МИ СЕ ДА СЕ ВОДА ОХЛАДИЛА!

МАЛО ЗАТИМ СВЕ ТРОЈЕ СУ БИЛИ НА ПАЛУБИ...

НИГДЕ НИКОГ! КАО ДА ЈЕ ПОСАДА ИШЧЕЗЛА! ДА ВИДИМО...

ДА ПОГЛЕДАМО БРОДСКИ ДНЕВНИК... ЧУЈЕШ ЛИ НЕШТО?

ДА, РАДИО! ДАЈЕ СИГНАЛ!

БЗЗЗЗ!

...ТУРБОБРОД ЕЛИОТ САД... БЛОКИРАНИ СТО СТО МИЉА СЕВЕРОИСТОЧНО ОД ОБАЛЕ... НЕКА ЧУДНА КУГЛА, ОТВОРИЛА ЈЕ ВАТРУ...

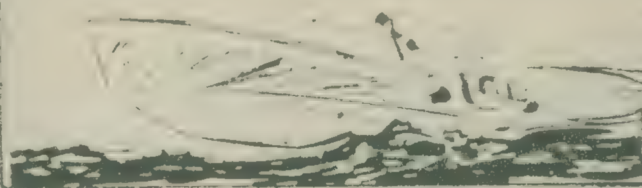
ЗАБОГА!

КАКО ЈЕ МОГУЋЕ ДА ЈЕ КУГЛА ВЕЋ ДВАДЕСЕТ МИЉА ДАЛЕКО ОДАВДЕ И ДА ЈЕ НАПАЛА ДРУГИ БРОД?!

УЗЕЋЕМО С БРОДА ЈЕДАН ЧАМАЦ! МОЖДА ЋЕМО СТИЋИ НА ВРЕМЕ...

МАЛО ЗАТИМ...

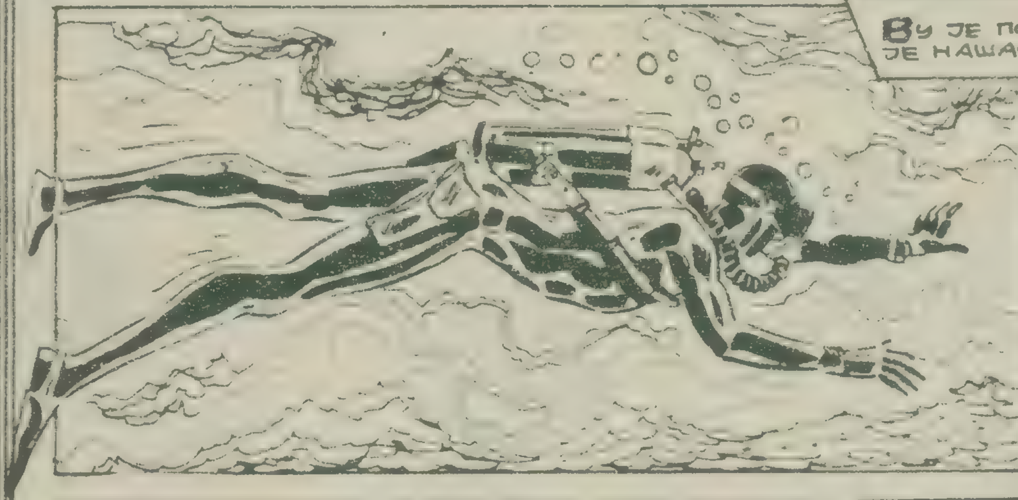

САД НЕ ЗНАЈУ ДА СМО ИМ СЕ ОПЕТ ПРИБЛИЖИЛИ?

СРЕЋНО, ПИТЕР!
НАДАМ СЕ ДА ЋЕТЕ ОВОГ ПУТА ИМАТИ ВИШЕ УСПЕХА!

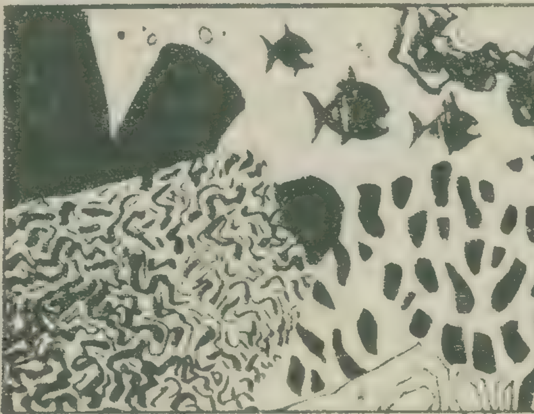

ВУ ЈЕ ПОСМАТРАО КРОЗ ЈАК ДОГЛЕД КОЈИ ЈЕ НАШАО НА БРОДУ...
ВИДИМ КУГЛУ... МЕТАЛНА ЈЕ... НЕКО СА ЊЕ ПРЕЛАЗИ ПРЕКО МОСТА НА БРОД...

СВЕ САМИ РОБОТИ... САД НЕМА СУМЊЕ ДА СУ ГЕНЕРАЛОВИ! АЛИ, ОДАКЛЕ ТА КУГЛА?

ЗА ТО ВРЕМЕ СЕНКА СЕ ПРИБЛИЖИО КУГЛИ...

ОДЈЕДНОМ...
ОХ, ТРЕБАЛО ЈЕ ДА ЗНАМ ДА ЈЕ ТО СВЕ ГЕНЕРАЛОВО ДЕЛО...

МЕТАЛНА ЛОПТА СА МАГНЕТНОМ ПОЛУГОМ ЗА БЛОКИРАЊЕ БРОДОВА... ПОГЛЕДАЋУ ИЗБЛИЗА...

СЕНКА СЕ ПРИБЛИЖИО ТАЈАНСТВЕНОЈ КУГЛИ...

САМО ДА МЕ НЕ ОТКРИЈУ И НЕ ПРИМЕНЕ НЕКИ ОД ОНИХ ПАКЛЕНИХ ТРИКОВА...

МАГНЕТНА ПОЛУГА СЛУЖИ ЗА БЛОКИРАЊЕ БРОДА, А КУГЛА ЗА КОНТРОЛУ ОДОЗГО И ДРЖАЊЕ МОСТА КА ПАЛУБИ БРОДА...

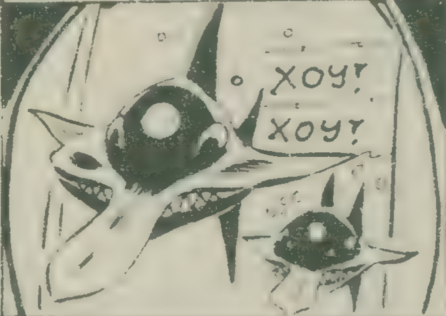

СЕНКА ЈЕ ОДЈЕДНОМ ПРИМЕТИО OГРОМАН ОКРУГЛИ ПРОЗОР...
ОВАКО НЕШТО ТОЧНО ЈОШ НИСАМ ВИДЕО...

У ОГРОМНОЈ КУГЛИ БИО ЈЕ СМЕШТЕН ПРАВИ МЕТАЛНИ ГРАД...

ОБАВЕСТИ АДМИРАЛА ДА ЈЕ СТРАНО ТЕЛО ДОТАКЛО КУГЛУ И ПОШАЉИ НЕКОГ НАПОЉЕ ДА ИСПИТА СТВАР!
РАЗУМЕМ, КАПЕТАНЕ!

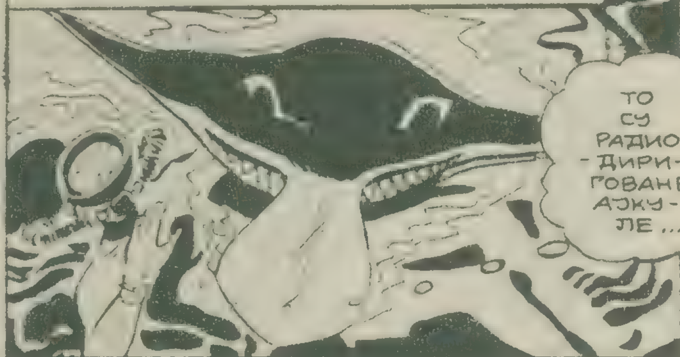

ВЕРОВАТНО ЈЕ АЈКУЛА..., А МОЖДА ЈЕ И ЧОВЕК...

ВИДЕО САМ ДОСТА... БОЉЕ ДА СЕ УДАЉИМ...

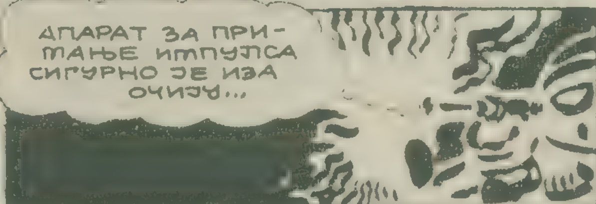

ТОГ ТРЕНУТКА ДВА ЗАСТРАШУЈУЋА БИЋА ИЗАШЛА СУ ИЗ КУГЛЕ...
ХОУ!
ХОУ!

БИЛЕ СУ ТО РАДИО-АЈКУЛЕ КОЈЕ СУ ТРАЖИЛЕ УЉЕЗА...
БЗЗЗЗЗ!
БЗЗЗЗЗ!

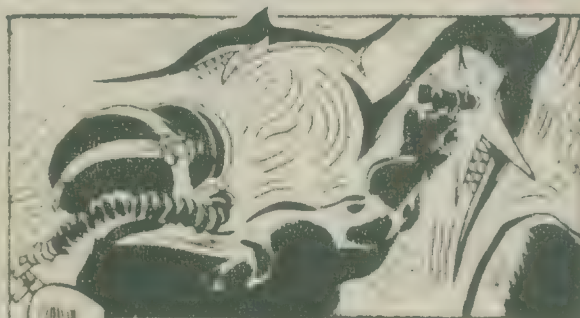

ОШТРА СВЕТЛОСТ ИЗ ЊИХОВИХ ОЧИЈУ ПРОСТО ЈЕ ПАРАЛА МРАЧНУ ВОДУ...
УЖАС... ОТКРИЛИ СУ МЕ...

Одједном, два чудовишта су јурнула на СЕНКУ...
То су радио-дириговане ајкуле...

Морам их дезинтеграционим зраком погодити у витални центар...

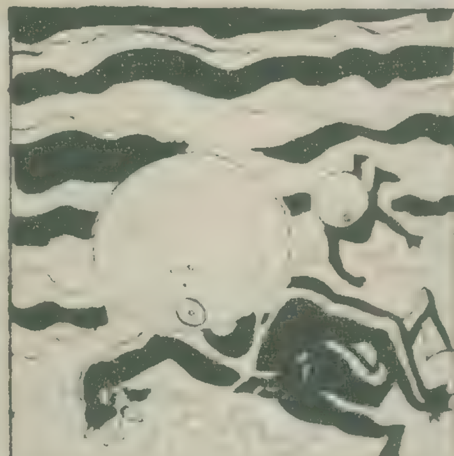

Апарат за примање импулса сигурно је иза очију...

КЛАНГ!
Зрак је погодио једно од чудовишта...

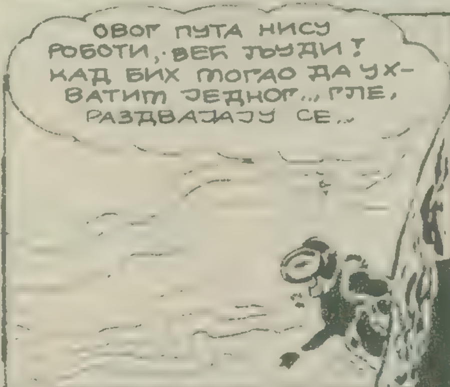

За то време, у кугли...
Једна АЈКУЛА је уништена! Треба хитно послати људе-жабе...
У реду, шефе!

Мало затим људи-жабе изишли су из кугле...

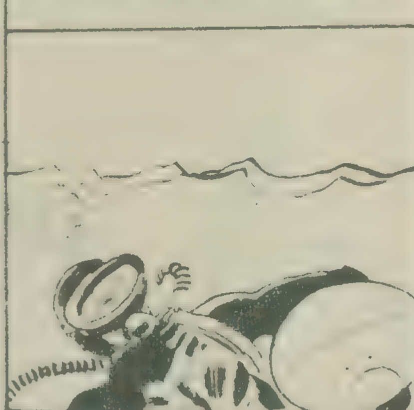
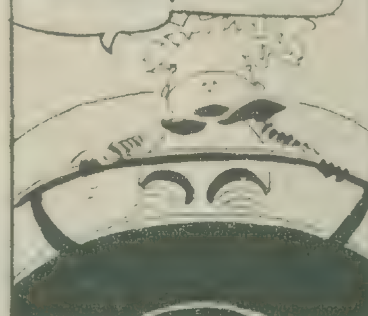
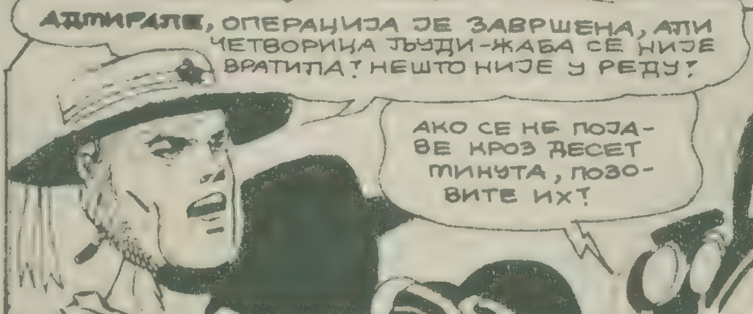

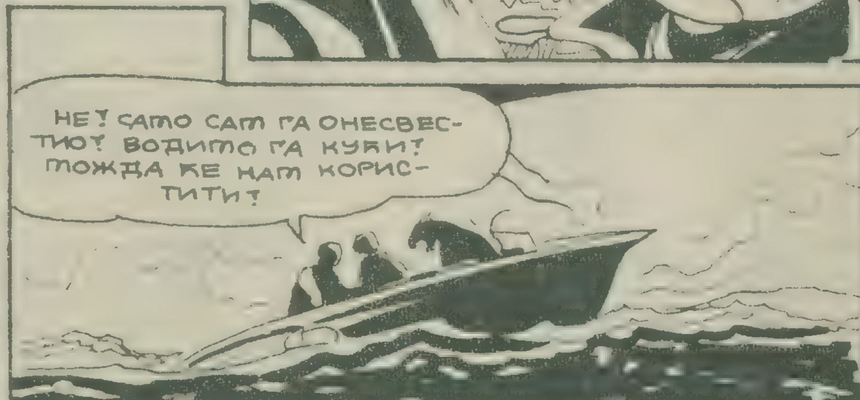
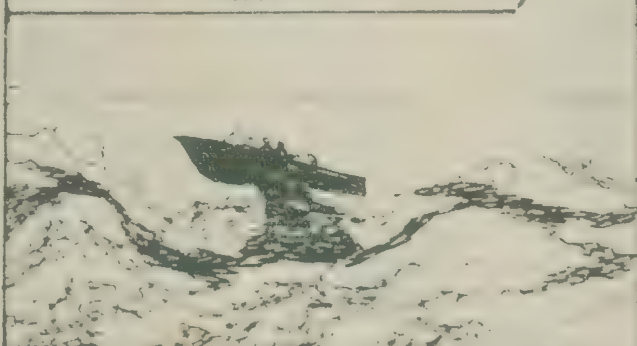

Овог пута нису роботи, већ људи! Кад бих могао да ухватим једног... гле, раздвајају се...

Имам среће...

Тренутак касније СЕНКА се бацио на једног...

... СНАЖНО ГА ЈЕ ПОВУКАО И ...
НЕ ВРЕДИ ТИ НИШТА... САД СИ МОЈ...

... ОНДА СЕ ЖУРНО УПУТИО КА ПОВРШИНИ ВУКУЋИ ЗАРОБЉЕНИКА ...

ЗА ТО ВРЕМЕ ...
ОПЕРАЦИЈА ЈЕ ЗАВРШЕНА, УЂИТЕ БРЗО У КУГЛУ!

АДМИРАЛЕ, ОПЕРАЦИЈА ЈЕ ЗАВРШЕНА, АЛИ ЧЕТВОРИЦА ЉУДИ-ЖАБА СЕ НИЈЕ ВРАТИЛА! НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ!
АКО СЕ НЕ ПОЈАВЕ КРОЗ ДЕСЕТ МИНУТА, ПОЗОВИТЕ ИХ!

НА ЕКРАНУ СЕ ПОЈАВИО ЛИК ТАЈАНСТВЕНОГ КОМАНДАНТА ...
ЧАК АКО НАС НЕКО И ШПИЈУНИРА, НЕ МОЖЕ НАМ НИШТА! КРЕЋЕМО КРОЗ ДЕСЕТ МИНУТА!
БЗЗЗ!

СЕНКА ЈЕ УСПЕО ДА СЕ УКРЦА У ЧАМАЦ ...
УХВАТИО САМ ЈЕДНОГ!
ШТА МУ ЈЕ? НИСИ ГА, ВАЉДА УБИО?

НЕ! САМО САМ ГА ОНЕСВЕСТИО! ВОДИМО ГА КУЋИ! МОЖДА ЋЕ НАМ КОРИСТИТИ!

УСКОРО ЈЕ ЧАМАЦ ЈУРИО КА ОБАЛИ...

ЗА ТО ВРЕМЕ ПРЕОСТАЛИ ЉУДИ-ЖАБЕ СУ СЕ ВРАТИЛИ У КУГЛУ...

ПИТ СЕ НИЈЕ ВРАТИО?
НЕ, НИСМО ГА ВИДЕЛИ! ЗАР НИЈЕ БИО У ВАШОЈ ГРУПИ?
ЈЕСТЕ! МИСЛИЛИ СМО ДА ЈЕ ОТИШАО ПРЕ НАС!

НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ! ЈЕДАН РАДИО-ИСПИТИВАЧ ЈЕ УНИШТЕН!
ТРЕБА РАПОРТИРАТИ АДМИРАЛУ!

МАЛО КАСНИЈЕ ...

... С ОБЗИРОМ НА СВЕ, ШТА ДА ПРЕДУЗМЕМО, АДМИРАЛЕ?

БЗЗЗ!

БЗЗЗ!

НИШТА! КРЕЋЕМО СМЕСТА! АКО ЈЕ ПИТ УХВАЋЕН, ПОСТОЈИ НАЧИН ДА ИЗБЕГНЕ ИСПИТИВАЊЕ!

БЗЗЗ!

УСКОРО ЈЕ КУГЛА НЕСТАЛА У МОРСКИМ ДУБИНАМА ...

ПРЕД ЗОРУ СЕНКА И ВУ СУ СА ЗАРОБЉЕНИКОМ СТИГЛИ КУЋИ ...

ОДВЕШЋЕМО ТЕ У ЈЕДНУ СОБУ ГДЕ ЋЕМО ДА ПОРАЗГОВАРАМО!

НЕМА ИЗГЛЕДА ДА ПОБЕГНЕМ ... ЈЕДИНИ НАЧИН ДА ИЗБЕГНЕМ ИСПИТИВАЊЕ ЈЕ ПИЛУЛА ...

ЗАРОБЉЕНИК ЈЕ ИЗВУКАО САКРИВЕНУ ПИЛУЛУ И ПРОГУТАО ЈЕ ...

МАЛО КАСНИЈЕ ...

ЗАБОГА!

МИСЛИШ ДА СЕ УБИО?

НЕ, ЖИВ ЈЕ! САМО МУ ЈЕ ТЕЛО УКРУЋЕНО ... КАО ДА ЈЕ ПРОГУТАО НЕШТО ШТО ГА ЈЕ СКАМЕНИЛО!

СКАМЕНИЛО?!

НАРАВНО! СЕЋАШ СЕ ОНОГ НАУЧНИКА ШТО ЈЕ НЕДАВНО ОТКРИО ХЕМИКАЛИЈУ КОЈА СКАМЕЊУЈЕ ТЕЛА!

ТО ЈЕ ПРОФЕСОР СЕТ ДОНОВАН!

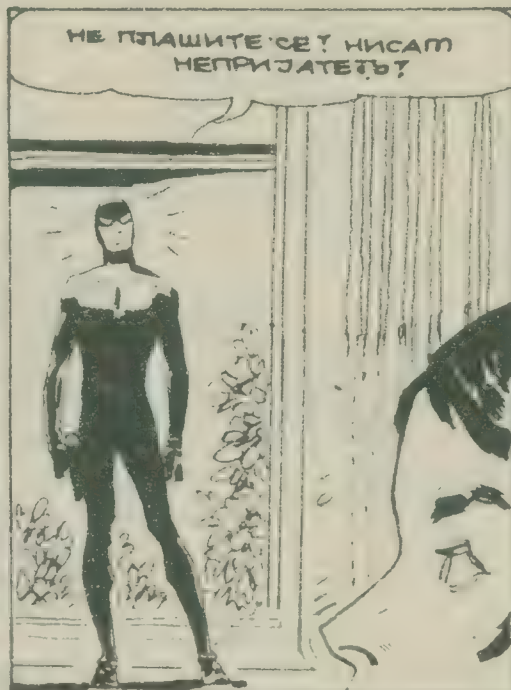
КАКВА ВЕЗА ПОСТОЈИ ИЗМЕЂУ ПРОФЕСОРА И ЉУДИ ИЗ КУГЛЕ?! НИКАД СЕ НЕ ЗНА! МОРАМ ГА ПОСЕТИТИ ...

ИСТО ВЕЧЕ СЕНКА ЈЕ УПАО У СТАН ПРОФЕСОРА ДОНОВАНА ...

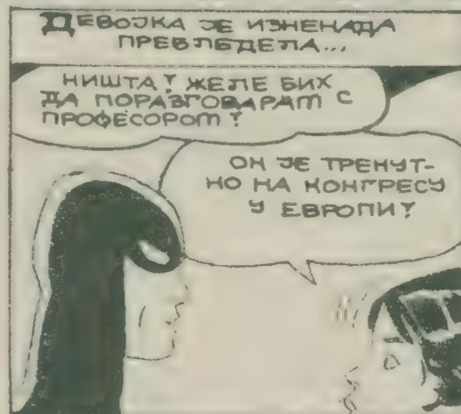
КО ЈЕ? ЈЕСИ ЛИ ТО ТИ, УЈАЧЕ?

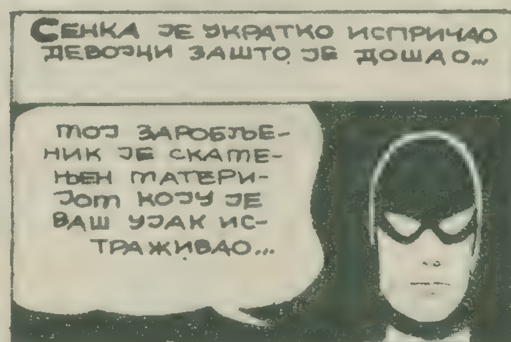
12

КАД СИ СЕ ВРАТИО, УЈАЧЕ?

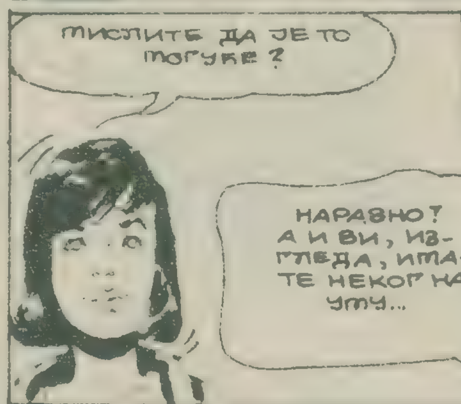

НЕ ПЛАШИТЕ СЕ! НИСАМ НЕПРИЈАТЕЉ!

ВИ... ВИ СТЕ СЕНКА?! ШТА СТЕ ХТЕЛИ ОД МЕНЕ?

ДЕВОЈКА ЈЕ ИЗНЕНАДА ПРЕБЛЕДЕЛА...
НИШТА! ЖЕЛЕ БИХ ДА ПОРАЗГОВАРАМ С ПРОФЕСОРОМ!
ОН ЈЕ ТРЕНУТНО НА КОНГРЕСУ У ЕВРОПИ!

СЕНКА ЈЕ УКРАТКО ИСПРИЧАО ДЕВОЈЦИ ЗАШТО ЈЕ ДОШАО...
МОЈ ЗАРОБЉЕНИК ЈЕ СКАМЕЊЕН МАТЕРИЈОМ КОЈУ ЈЕ ВАШ УЈАК ИСТРАЖИВАО...

СМЕШНО ЈЕ АКО МИСЛИТЕ ДА ЈЕ МОЈ УЈАК ТУ СТВАР ДАО НЕКОЈ БАНДИ!
НЕ МИСЛИМ! НЕКО ЈУ ЈЕ МОРАО УКРАСТИ...

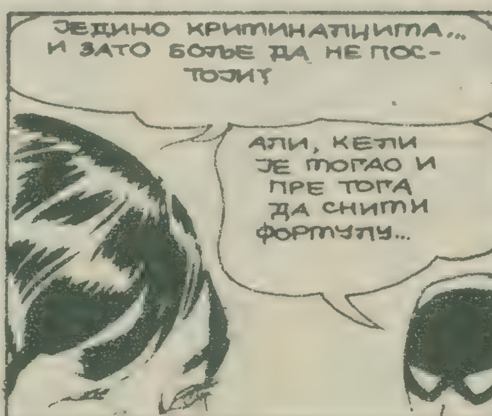

МИСЛИТЕ ДА ЈЕ ТО МОГУЋЕ?
НАРАВНО! А И ВИ, ИЗГЛЕДА, ИМАТЕ НЕКОГ НА УМУ...

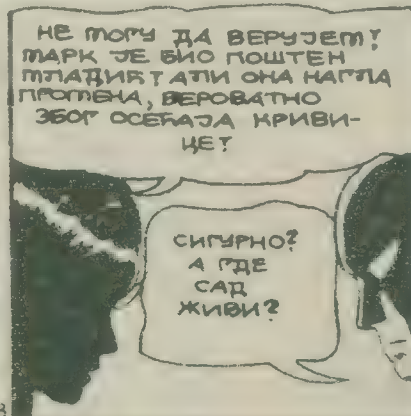

НЕ... НЕ... ТАКО САМ ЗБУЊЕНА...
НЕ БОЈТЕ СЕ! РЕЦИТЕ, ШТА СТЕ ПОМИСЛИЛИ!

ПА, ЕТО... МОЈ УЈАК ЈЕ ДОСКОРА ИМАО СЕКРЕТАРА, ДОКТОРА КЕЛИЈА... БИЛИ СМО ВЕРЕНИ... ВОЛЕЛА САМ ГА...

ОНДА СЕ ОДЈЕДНОМ ПРОМЕНИО... ПРОПИО... ПОСТАО ГРУБ! ПРЕКИНУЛА САМ ЗАРУКЕ, А ОН ЈЕ ОТИШАО! НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЈЕ ОН ТО УЧИНИО...
ГДЕ ЈЕ ВАШ УЈАК ДРЖАО СВОЈ ИЗУМ?

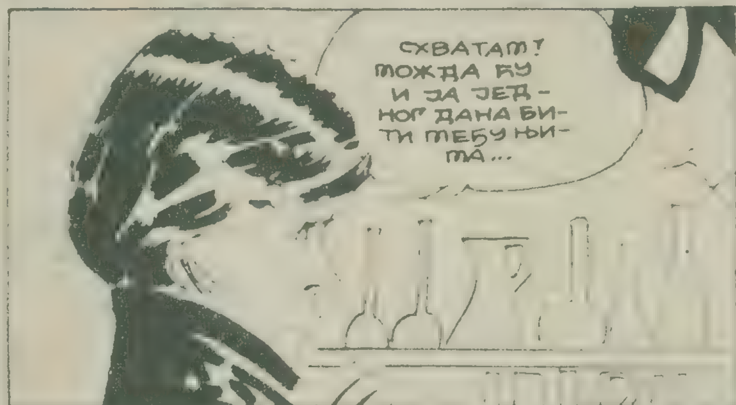

У СВОМ КАБИНЕТУ! ПОСЛЕ ГА ЈЕ УНИШТИО! КАЖЕ ДА НИЧЕМУ НЕ СЛУЖИ...

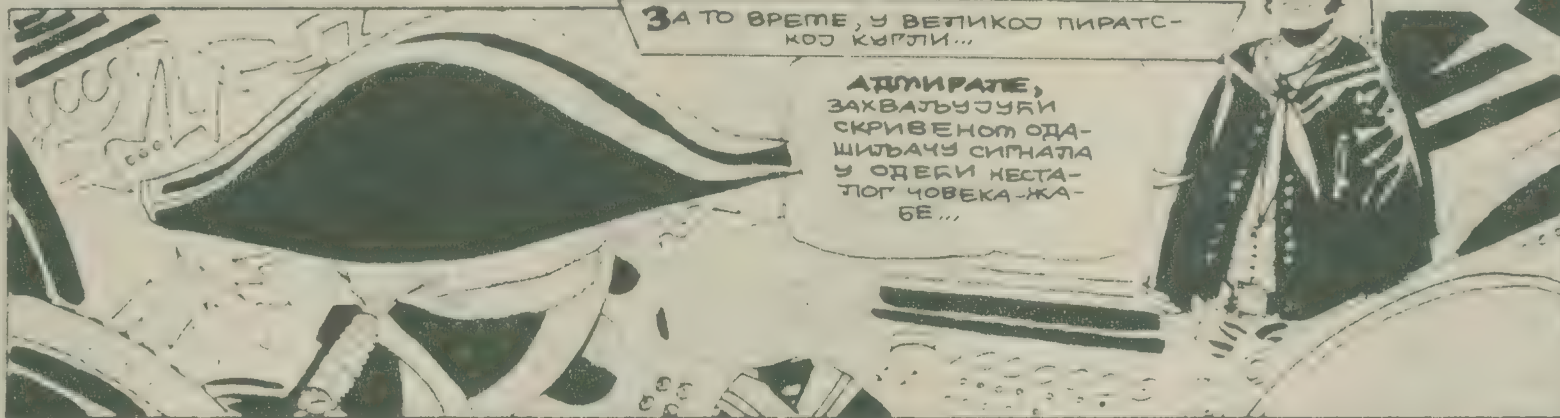

ЈЕДИНО КРИМИНАЛЦИМА... И ЗАТО БОЉЕ ДА НЕ ПОСТОЈИ!
АЛИ, КЕЛИ ЈЕ МОРАО И ПРЕ ТОГА ДА СНИМИ ФОРМУЛУ...

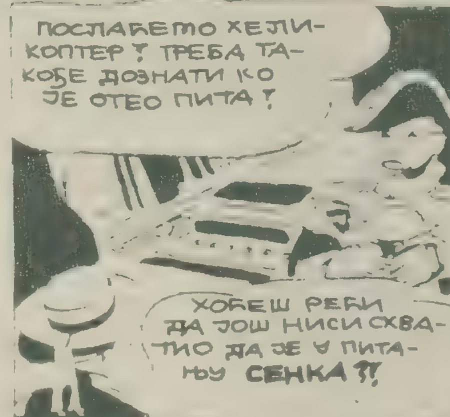

НЕ МОГУ ДА ВЕРУЈЕМ! МАРК ЈЕ БИО ПОШТЕН МЛАДИЋ! АЛИ ОНА НАГЛА ПРОМЕНА, ВЕРОВАТНО ЗБОГ ОСЕЋАЈА КРИВИЦЕ!
СИГУРНО? А ГДЕ САД ЖИВИ?

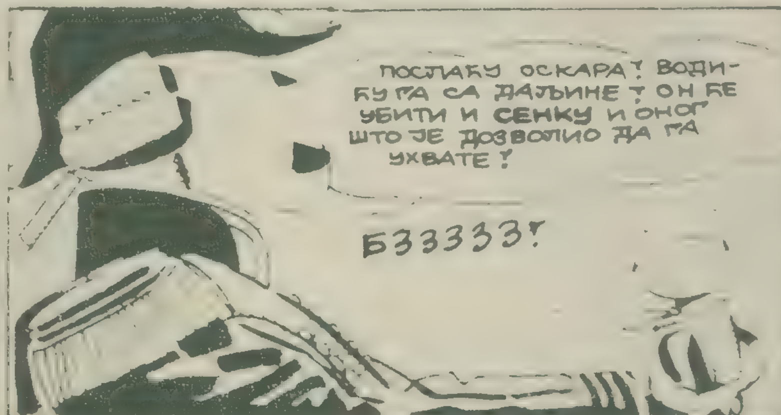

У САН ДИЈЕГУ? МОГУ ЛИ ДА ПОЂЕМ С ВАМА?
БИЛО БИ ДОБРО? МОЖДА БИ ПРЕД ВАМА СВЕ ПРИЗНАО?

САМО ТРЕНУТАК, ДА СЕ СПРЕМИМ?
У РЕДУ? А КАКО СЕ ЗО-ВЕ-ТЕ?

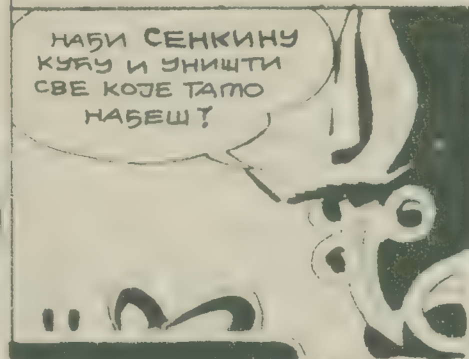
АЛИСА СЕЛЕР? А ВИ?
ЖАО МИ ЈЕ, НЕ МО-ГУ ВАМ РЕЋИ.. МАЛО ЊИХ ТО ЗНА...

СХВАТАМ? МОЖДА ЋУ И ЈА ЈЕД-НОГ ДАНА БИ-ТИ ТЕБУЊИ-ТА...

МАЛО КАСНИЈЕ СЕНКА ЈЕ ВОЗИО ПРЕМА САН ДИЈЕГУ...

ЗА ТО ВРЕМЕ, У ВЕЛИКОЈ ПИРАТС-КОЈ КУГЛИ...
АДМИРАЛЕ, ЗАХВАЉУЈУЋИ СКРИВЕНОМ ОДА-ШИЉАЧУ СИГНАЛА У ОДЕЋИ НЕСТА-ЛОГ ЧОВЕКА-ЖА-БЕ...

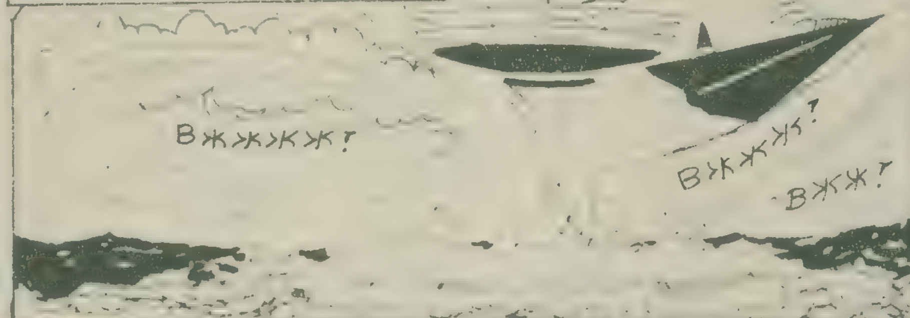
... МОГЛИ СМО ДА ОТКРИЈЕМО ГДЕ СЕ НАЛАЗИ?
НЕКА НЕКО ОДЕ ДА ГА УБИЈЕ, ПОШТО ДЕЈС-ТВО ПИЛУЛЕ УСКОРО ПРЕСТА-ЈЕ?

ПОСЛАЋЕМО ХЕЛИ-КОПТЕР? ТРЕБА ТА-КОЂЕ ДОЗНАТИ КО ЈЕ ОТЕО ПИТА?
ХОЋЕШ РЕЋИ ДА ЈОШ НИСИ СХВА-ТИО ДА ЈЕ У ПИТА-ЊУ СЕНКА?!

ЗАРОБЉЕ-НИК ЈЕ У СЕНКИНОМ СКРОВИШ-ТУ? НЕ ША-ЉИ НИКОГ ОД НА-ШИХ? НИ У КОГА НЕМАМ ПОВЕРЕ-ЊА?

ПОСЛАЋУ ОСКАРА? ВОДИ-ЋУ ГА СА ДАЉИНЕ? ОН ЋЕ УБИТИ И СЕНКУ И ОНОГ ШТО ЈЕ ДОЗВОЛИО ДА ГА УХВАТЕ?
БЗЗЗЗЗ?

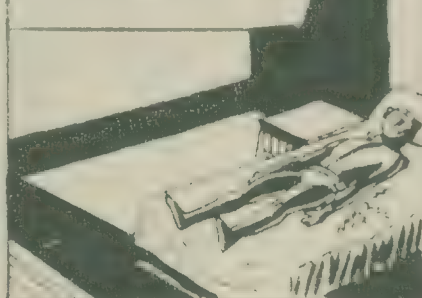

АДМИРАЛ ЈЕ СПУСТИО РОБОТА НА ЗЕМЉУ...
ТИ МЕ НИКАД НИСИ РАЗОЧАРАО, ОСКАРЕ!

... ОНДА ЈЕ ПОЧЕО ДА РУКУЈЕ РАДИО-КОМАНДАМА...
НАЂИ СЕНКИНУ КУЋУ И УНИШТИ СВЕ КОЈЕ ТАМО НАЂЕШ!

ПОД АДМИРАЛОВИМ РУКОВОДСТВОМ, ОСКАР СЕ ПРИПРЕМАО ДА ИЗВРШИ ПОВЕРЕН ЗАДАТАК...

УСКОРО СЕ ИЗ КУГЛЕ ВИНУО МАЛИ АВИОН...
ВЖЖЖЖЖ!
ВЖЖЖ!
ВЖЖ!

... И УПУТИО ПРЕМА ОБАЛИ...

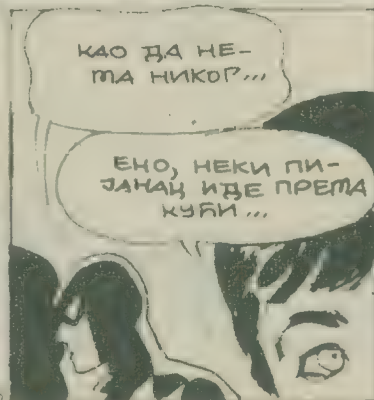

... КА КУЋИ ИЗ КОЈЕ СУ СТИЗАЛИ СИГНАЛИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ СЕНКА ЈЕ СТИГАО У САН ДИЈЕГО...
СТИГЛИ СМО! ШТА ЋЕТЕ САД?
ДА РАЗГОВАРАМ С ЊИМ! ПОЂИТЕ СА МНОМ!

ЗАШТО МЕ ТАКО ГЛЕДАТЕ?
ЧИНИ МИ СЕ ДА СВЕ ОВО САЊАМ!

СВИЂА ВАМ СЕ
НЕ! АЛИ БИХ ВОЛЕЛА ДА ДОЗНАМ КАКО МАРК НЕМА НИШТА С ОНОМ ФОРМУЛОМ!

ЈОШ ГА ВОЛИТЕ?
НЕ ЗНАМ... ВРАТА СУ ЗАТВОРЕНА, АЛИ ПРОЗОР НИЈЕ...

КАО ДА НЕМА НИКОГ...
ЕНО, НЕКИ ПИЈАНАЦ ИДЕ ПРЕМА КУЋИ...

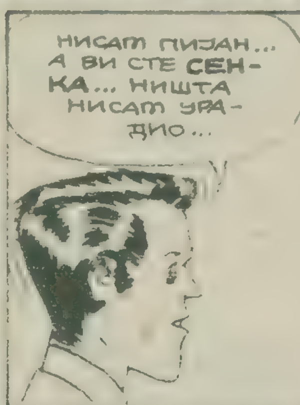

ОУ, СУЗАНА, НЕ ПЛАЧИ ЗБОГ МЕНЕ...

ИДЕМ С БЕН-
ЏОМ ИЗ АЛАБА-
МЕ...

ТО ЈЕ МАРК! НЕ ДРЖЕ
ГА НОГЕ...

ОДЈЕДНОМ, МЛАДИЋ ЈЕ ПАО...

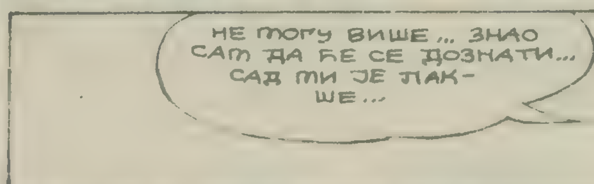

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ СЕНКА ЈЕ УПАЛИО СВЕТЛО...
ДОБРО ВЕЧЕ, МАРК!
ШТА ХОЋЕТЕ... ОТКУД ТИ, АЛИСА?
ИЗНЕНАЂЕНА САМ ШТО ТЕ ВИДИМ У ТАКВОМ СТАЊУ!

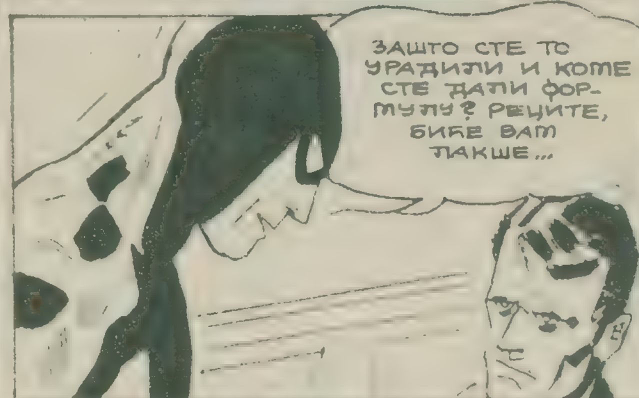

НИСАМ ПИЈАН... А ВИ СТЕ СЕНКА... НИШТА НИСАМ УРАДИО...

ЈЕСТЕ ЛИ СИГУРНИ?

НИСТЕ УКРАЛИ ФОРМУЛУ ЗА СКАМЕЊИВАЊЕ ПРОФЕСОРА СЕЛЕРСА?

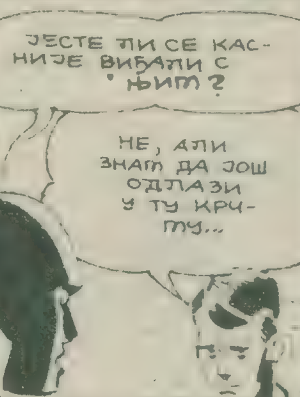

МЛАДИЋ СЕ ОДЈЕДНОМ ЗАПЛАКАО...

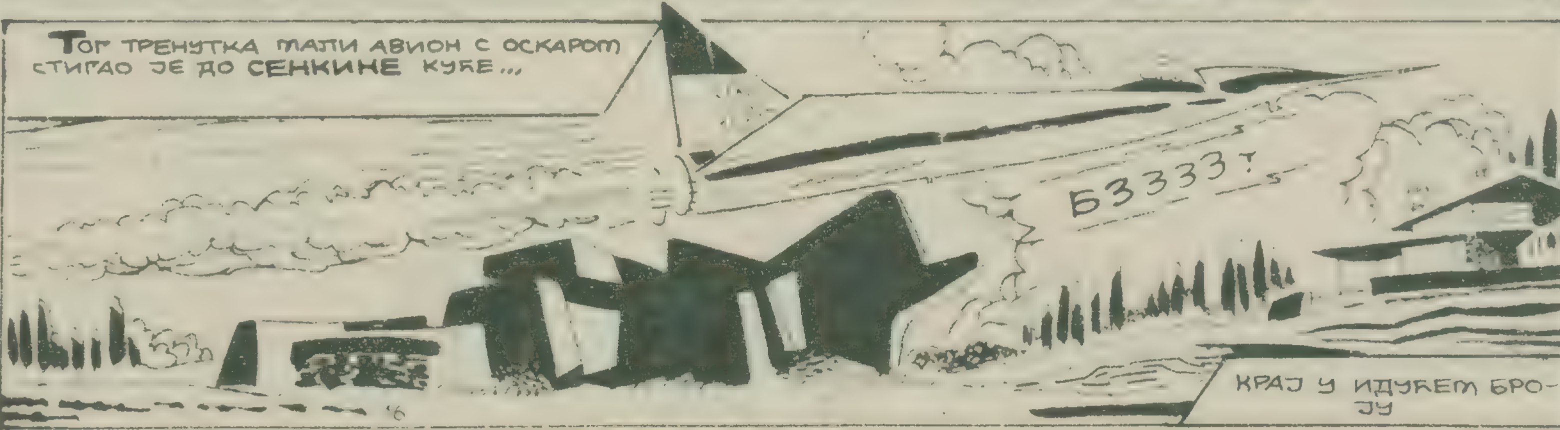

НЕ МОГУ ВИШЕ... ЗНАО САМ ДА ЋЕ СЕ ДОЗНАТИ... САД МИ ЈЕ ЛАКШЕ...

ЗАШТО СТЕ ТО УРАДИЛИ И КОМЕ СТЕ ДАЛИ ФОРМУЛУ? РЕЦИТЕ, БИЋЕ ВАМ ЛАКШЕ...

КАД ТЕ ЈЕ АЛИСА НАПУСТИЛА, ЈЕДАН ЧОВЕК ТИ ЈЕ ДОБРО ПЛАТИО И...
КО ЈЕ ТАЈ ЧОВЕК?

НЕКИ ГЛАВЕР! УПОЗНАО САМ ГА У МОРНАРСКОЈ КРЧМИ, ОЧАЈАН ЗБОГ АЛИСЕ И СВЕГА... ПРИХВАТИО САМ ЊЕГОВ ПРЕДЛОГ...

ЈЕСТЕ ЛИ СЕ КАСНИЈЕ ВИЂАЛИ С ЊИМ?
НЕ, АЛИ ЗНАМ ДА ЈОШ ОДЛАЗИ У ТУ КРЧМУ...

ТОГ ТРЕНУТКА МАЛИ АВИОН С ОСКАРОМ СТИГАО ЈЕ ДО СЕНКИНЕ КУЋЕ...
БЗЗЗЗ!
КРАЈ У ИДУЋЕМ БРОЈУ

10 x 10

НАУЧИ ДА БРОЈИШ ДО 10 НА 10 ЈЕЗИКА
(АЛБАНСКИ, ЛУЖИЧКОСРПСКИ, ГАЛАСКИ, ПЕРСИЈСКИ, ДАНСКИ, БУРУШАСКИ, СЛОВАЧКИ, ПРОВАНСАЛСКИ, БАСКИЈСКИ, ТАМИЛСКИ)

ПРОВАНСАЛСКИ (ЈЕЗИК СТАНОВНИКА ФРАНЦУСКЕ ПОКРАЈИНЕ ПРОВАНСЕ)

ДОБА ХИТЛЕРА И НАЦИЗМА: КАКО ТО НЕМЦИ ПАМТЕ?

– НАЦИСТИ СУ ПОБИЛИ МИЛИОНЕ ЉУДИ И МИ ТО НЕ МОЖЕМО ПРЕДСТАВЉАТИ КАО ДА СЕ ДОГОДИЛО НА МЕСЕЦУ – КАЖЕ НАЈПОЗНАТИЈИ ХИТЛЕРОВ БИОГРАФ ЈОАХИМ ФЕСТ

Совјетским људима, Пољацима, нама Југословенима, и многима другима сигурно је савршено јасно ко је био Хитлер и шта је донео хитлеризам. Цена овог сазнања била је за СССР 20 милиона мртвих у прошлом рату (11,4 одсто целокупног становништва); Пољака је на бојним пољима и у концентрационим логорима остало шест милиона (17,31 одсто свих Пољака); Југословена је, у борби против немачких фашиста и њихових слугу, пало 1.685.000 (11,2 одсто свих становника).

Шта о Хитлеру знају сами Немци? У њиховој, тада јединственој Немачкој, молер који ће постати највећи кривац за страхоте какве историја до тада и од тада није забележила, 1921. је дошао за председника Националсоцијалистичке странке, наци-партије, 1933. за канцелара Рајха, годину дана касније за вођу – „фирера", 1939. је повео „хиљадугодишњи Рајх" у рат против целог света, а 30. априла 1945, слушајући сасвим блиску канонаду совјетских топова, убио се у свом берлинском бункеру.

Како Немци данас размишљају о времену од којег нас дели једва пола века и у којем је, захваљујући Хитлеру, ратовало 96 одсто становника Земљине кугле.

Пре више од једне деценије канцелар СР Немачке Вили Брант, који је 1971. добио Нобелову награду за мир, клекнуо је пред спомеником жртвама нацизма у Варшави. Нису, међутим, сви у Немачкој били и остали за то да се памте недела немачких фашиста. Неки су, рецимо, тражили да се у тој истој Пољској у којој је први човек Немачке, канцелар Брант, у име свих Немаца, клечао пред сенима нацистичких жртава, затвори логор-музеј Аушвиц (Освјенцим), највећа фабрика смрти у историји света, јер ће „догод људи посећују Аушвиц, он тровати односе с данашњом Немачком".

Лутка од крпе

Људи, ипак, долазе са свих страна у пољски градић Освјенцим, шездесетак километара од Кракова, и посећују злогласни концлогор Аушвиц у којем је, према налазу међународног војног суда у Нирнбергу, који је судио немачким нацистичким ратним злочинцима, побијено „више од четири милиона људи".

Групе посетилаца логора Аушвиц крећу се данас за водичима који им тумаче шта се ту догађало на руском, енглеском, пољском – и немачком језику. Питања нема. Људи ту занеме.

Од неке девојчице, којој се никад неће сазнати име, доведене у Аушвиц ко зна откуд, остала је само лутка од крпе која избрисаним очима иза стакла гледа данашње посетиоце Аушвица. Од Берте Саре Розентал, Уланд штрасе 194, Берлин, остао је само кофер с којим је кренула на своје последње путовање.

Церемоније

У СР Немачкој данас нису, изгледа, сви најподробније упућени у не тако давну немачку прошлост за коју се, иначе, каже да се не може и не сме заборавити – да се никад више не понови. Немци би сада да нешто и допишу и преправе у уџбенику историје. Желели би да се о њима више говори као жртвама и противницима него као виновницима или бар саучесницима хитлеризма.

На научном скупу, одржаном јула ове године у Берлину, Ричард Левентал изнео је да су „нацисти били у мањини, они који су им пружали одлучан отпор – у још мањој мањини, док је између њих, нациста и њихових противника, била већина Немаца". На овом научном скупу учествовали су историчари из целог света. Скуп је приређен поводом 40. годишњице атентата који су, 20. јула 1944, без успеха као што је познато, извршили на Хитлера пуковник Клаус фон Штауфенберг и мала група официра Хитлерове армије, „Вермахта".

Годишњици овог атентата у СР Немачкој био је

Јул 1984. Венац унука за атентаторе који су 20. јула 1944. покушали да убију Хитлера.

дат значај националног празника. Свечаној комеморацији за Немце који су пали као жртве „херојског али узалудног" отпора нацистичком, Хитлеровом режиму присуствовали су и данашњи канцелар СР Немачке Хелмут Кол и чланови владе. Специјална изложба о немачком отпору хитлеризму обишла је 20 западнонемачких градова. Многи западнонемачки коментатори трудили су се, за време ове јулске прославе немачког отпора хитлеризму, да тај отпор представе као покушај ширих размера да се, у ратним данима, заустави истребљивање Јевреја и целих других народа и да се хуманизам и демократија врате у Немачку.

Коментатори из САД, које су у рату биле међу савезницима – победницима Хитлера и његовог Трећег рајха, а које су данас у НАТО пакту са СР Немачком, подсећају Немце да сада преувеличавају свој отпор Хитлеру и нацизму, а да би „олакшали" своју савест или барем – да спасу нешто добро из сопствене недавне историје".

Вођа атентатора на Хитлера пуковник Штауфенберг, који је 20. јула 1944. својеручно унео ташну с експлозивом у салу за реферисање Хитлеру (експлозија, међутим, није била довољно јака да убије „фирера") био је одлучан у намери да уклони Хитлера – згађен и огорчен због његове политике истребљивања целих народа. Већина других тадашњих Хитлерових противника из редова „Вермахта" није имала неке нарочито борбене хумане и напредне побуде; они су само хтели да се заврши рат који Немачка више није могла добити, а који је Хитлер хтео по сваку цену да продужи. „Фиреру" је пружен отпор онда када више није било корисно ни упутно следити га.

Атентатори су на губилишту. Хитлер „оштећен" али жив, са Герингом и Борманом. Рат ће потрајати још десет месеци. Мотиви атентата остали су различити и – спорни.

До тада је, међутим, било и другачије.

Једног јутра 1933. године, човек с брковима налик на четкицу за зубе пошао је на састанак с тадашњим немачким председником Хинденбургом који ће му поверити мандат за састав владе. Док је у председничкој палати трајала церемонија, напољу је гомила урлала: „Хајл Хитлер! Немачка се буди! Прљави Јевреји!"

Те исте године у Немачкој су већ гореле на ломачама књиге Томаса Мана, Алберта Ајнштајна, Маркса, Енгелса... Лајпциг Јохана Себастијана Баха био је легло нацизма. Осам година касније, 1941, у недељно јутро 22. јуна бивши молер заурлао је у микрофон: „Народе Немачке, националсоцијалисти! Прекореван због вишемесечног ћутања, најзад могу отворено да говорим..." Био је то почетак говора којим је Адолф Хитлер, уз клицање маса својих истомишљеника, објавио рат тада највећој земљи и армији света, СССР, који ће дати и највише жртава.

Исувише Немаца је дизало руку на хитлеровски поздрав, да би је сада стављали на срце.

Жртве и џелати

Данашњи Немци, који желе да се и њима призна пружање отпора Хитлеру, желе, такође, да убеде себе и друге да у стварању ужаса у доба последњег рата нису били сами, да су за то криви и други. Ту њихову жељу амерички „Њусвик" сада открива и на западнонемачкој телевизији и у позориштима. Немачка телевизија је приказала разне ратне страхоте које су изазвали савезници. У позоришним представама појављују се Јевреји који нису само жртве „јеврејске трагедије" него и џелати. Буру протеста изазвала је, својевремено, намера да се у франкфуртском позоришту игра један комад рађен по филму познатог немачког редитеља Рајнера Вернера Фасбиндера, дело за које је аутор рекао да „приказује антисемитизам", али, што многи нису прихватили, „да није антисемитско".

„Нацисти су убили шест милиона људи и ми не можемо то да представљамо као да се догодило на Месецу", рекао је (што се тиче бројке коју је употребио, мислећи, вероватно, само на Аушвиц и евентуално на још неку мању фабрику смрти) најпознатији Хитлеров биограф Јоахим Фест.

Па, да ли су данашњи Немци, кад говоре о немачком отпору Хитлеру – а кривицу за ратне страхоте би да поделе и с неким другим – свесни свега што се у њиховој, данас подељеној земљи, дешавало пре пола века и мање?

Што се осећања кривице тиче, кривим се може осећати само онај ко је чинио нешто рђаво, каже поменути Хитлеров биограф Фест – али, 65 одсто западних Немаца рођено је или одрасло после Хитлеровог пада 1945. На време за другачији живот и циљ. За многе данас и није битно да ли се млада генерација Немаца осећа кривом због грехова недавне прошлости, већ – да ли та генерација уопште зна какве су се страхоте догађале у епохи Хитлеровог нацизма.

В. Стефановић

Животињопис

ГА-ГА, ЈА САМ БИК!

За гуску Гризелду срећа је дружење с биковима. Она живи с биковима, спава поред бикова, једе са биковима. Штавише, њен газда чак верује да је ова луцкаста гуска уобразила да је и сама бик.

А за све је крива Гризелдина мама која је свила гнездо у штали за бикове на фарми Била Бродвеја у Бонингтону, у енглеској покрајини Кент. Из једног јединог јајета које је мама-гуска снела испилила се Гризелда. Изузме ли се мама, прво што је Гризелда видела када је отворила очи били су бикови. С њима је провела прве недеље живота.

– Толико их је заволела да уопште неће да се дружи са осталим гускама. Једном се за њу силно заинтересовао један млади гусан. Знате ли шта је урадила? На покушаје да јој се приближи одговорила је немилосрдно нападима. Јадник се убрзо повукао – прича газда Бил.

Гризелда и њен другар.

Једном је Гризелда нестала, а Била је убрзо обавестио пријатељ са суседне фарме да је догегала до њега. Када је Бил отишао по њу, знао је где да је тражи – у штали с биковима.

А шта о свему мисле бикови? Изненађујуће су трпељиви према смушеној гуски која им се упорно трпа у друштво, чак и када им навали на кукуруз.

Код толиког дружења са неодговарајућим друштвом није никакво чудо што Гризелда до сада није снела ни једно једино јаје и што је газди Билу с времена на време падало на памет да је претвори у печење:

– Само, мислим да то ипак никада нећу урадити. Гризелда ипак поштено заради свој кукуруз: не можете да замислите какву паклену грају диже кад год се појави неко стран. Могло би се рећи да је савршен пас-чувар. Или би можда било боље да кажем бик-чувар?

Илустровао ЉУБОМИР МИЛОЈЕВИЋ ЉУБАЦ

ПРИЈАТЕЉСТВО УМЕСТО БИЧА

КАКО ЗАМОЛИТИ ЛАВА ДА СКАЧЕ КРОЗ ЗАПАЉЕН ОБРУЧ И СЛОНА ДА ХОДА НА ДВЕ НОГЕ? ● ЧЕТВОРОНОЖНИ „УМЕТНИЦИ" НЕ РАЗЛИКУЈУ СЕ МНОГО ОД ДВОНОЖНИХ: ВОЛЕ ПУТОВАЊА, ИЗЛАЗАК ПРЕД ПУБЛИКУ ● ДРЕСЕР КОЈИ У КАВЕЗУ МИСЛИ НА ПАРЕ ЈЕ – МРТАВ ДРЕСЕР!

Под будним оком чувара, у арени Зимског циркуса у Паризу, два слона увежбавала су своју тачку. Неочекивано, један од њих дохвати сурлом лимену кофу која је стајала по страни, просу из ње воду и поче да је клати као звоно. Други такође шчепа кофу. Настаде отимање. То није спадало у њихову тачку. Чувар је узалуд викао и претио песницом. Онда из гледалишта одјекну снажан глас:

– Доста глупости!

У истом тренутку оба слона престадоше и спустише главе, као ђачићи.

Животиње су познале глас Сампиона Буљона, човека који је читав живот посветио кротитељском позиву и у том послу постао један од најпознатијих у свету.

– Као и већина људи, угледао сам свет у породилишту – каже Буљон – али у мом случају то је свакако била омашка јер мајка ме је одмах однела у циркус где сам и проходао. Умео сам да протумачим различиту рику дивљих звери пре него што сам научио да сабирам и одузимам.

Данас четрдесетшестогодишњи Сампион Буљон, син, унук, праунук и прапраунук циркуских артиста, заједно са своја три брата, руководи Зимским циркусом, као и циркусима Амар и Буљон с 500 запослених.

Храна је неодољив мамац

Многи сматрају да се животиња може укротити с бичем у руци. Погрешно! Ако им се пружи прилика да посматрају рад укротитеља, брзо ће схватити да је бич потребан само да се животињи дају знаци за поједине покрете, или да се опомену кад су расејане. Бичем мора да се рукује беспрекорно, они највештији могу човеку камџијом да откину сва дугмета са одела, а да га при томе уопште не повреде. Дохвати ли укротитељ и нехотице звер бичем, боље да се који дан не појављује у кавезу.

Храна игра одлучујућу улогу у дресури. Кад животиња навикне на присуство укротитеља, он ће је комадићима хране мамити да скочи на постоље, на исти начин навешће је да с једног скочи на друго, па на треће... Много више стрпљења и рада потребно је кад лава или тигра треба научити да скаче кроз запаљен обруч или да хода по конопцу.

Једном приликом допутовала је у Париз америчка телевизијска екипа која је желела да сними сцену како глумац Тони Кертис улази у кавез међу шест лавова. Редитељ се обратио Зимском циркусу и шеф Буљон одредио је укротитељку Катрин Бланкар да им помогне. Американцима се журило, али лавови су на дан одређен за снимање били узнемирени.

– Морате данас одустати од снимања, иначе ћете остати без главног глумца! – рекла им је укротитељка.

Редитељ је био тврдоглав, али како се Кертис приближи кавезу, лавови почну да реже и кезе зубе. Разуме се да је глумац, пребледео од страха, одмах пристао да га у кавезу дублира – права укротитељка. Звери ипак нису обични статисти који могу да се уклопе у план снимања!

Не уче све животиње једнако брзо, баш као ни људи.

– Имао сам једног слона – сећа се Буљон – који је у току сваке пробе излазио

из реда, прилазио ми и сурлом покушавао да извади шећер из мог џепа. Чинио је то неколико пута и у току представа, па ми је једном поцепао џеп. Најзад сам тај његов несташлук укључио у тачку као епизоду „слон – лопов", што су гледаоци веома лепо примили.

Причајте са животињама. Охрабрите их!

Добар дресер готово да се не одваја од својих „ученика": он их храни, поји, помаже кад им се распростире слама, обилази их кад се разболе, а уз све то стално прича с њима. Животиње веома воле да чују његов охрабрујући глас.

Међу особљем циркуса Бућон дуго се препричава догађај који се одиграо још 1939. године приликом гостовања у Бриселу. Тада је један од два тигра за време представе с постоља ударио шапом укротитеља, оборио га на земљу и спремао се, са оним другим, да скочи на њега. Гледаоци су занемели од ужаса. И онда је у муклој тишини одјекнуо снажан глас из првог реда:

– Неро! Брутусе!

Тигрови су поступили исто као и она два несташна слона кад их је Сампион Буљон изгрдио. Обе звери обориле су уши и селе на постоље као постиђене домаће мачке. Само, овог пута је у арени био Сампион, а из првог реда викнуо је на тигрове његов отац Жозеф.

– Укротитељ пре свега мора настојати да код звери остави утисак да им је пријатељ, али јачи од њих – каже Сампион. – Ако тај однос почне да се квари, треба бити веома опрезан.

Потребно је шест до осам месеци свакодневног вишечасовног рада са животињама да би се једна тачка добро припремила. Па и онда човек мора бити спреман на свакојака изненађења. Укротитељ мора увек бити потпуно усредсређен на свој посао. Сампион Буљон тврди да никада неће заборавити речи свог стрица:

– Ако уђеш у кавез код звери, а мислиш на новац који дугујеш за порез, ти си мртав човек!

Нема злих, има само уплашених звери

Догађа се да укротитељ предосети неприлике, па ако се тад повуче, то није знак кукавичлука, већ здравог разума. Слонови делују тромо и доброћудно кад круже ареном држећи један другог сурлом за реп, али људи из циркуса знају их и као ћудљиве, понекад и неурачунљиве животиње које су, упркос великом телу, веома осетљиве.

– Слон може данима само да фрче кад га укорите – објашњава Буљон – а нико не може да предвиди кад ће се осветити.

„Нема злих, има само уплашених звери", рекао је Алберт Швајцер, лекар-хуманиста који је између два рата годинама управљао болницом у дивљини Африке.

Укротитељи то знају, пажљиво бирају ученике.

Ако је звер ћудљива, ако нерадо сарађује са осталима, ако се плаши галаме, није за циркус. Али, кад дресер успостави однос међусобног поверења са животињом, обавио је пола посла.

Сарадња човека и животиње у циркусу не своди се само на арену. Године 1978, после једне вечерње представе, Сампион Буљон управо је ушао у своју кућу на точковима и спремао се да легне, кад је његов омиљени слон Бени протурио сурлу кроз прозор, ухватио га за руку и повукао нежно, али одлучно. Буљон је пошао за слоном који га је одвео право у шталу. Тамо је двадесетогодишња, слоница Табу постранце лежала на поду – знак да је озбиљно оболела. Слона тада одмах треба дићи на ноге, јер је готово немогућно пружити му помоћ док лежи.

Буљон је одмах пробудио ветеринара, а Бени је челом и сурлом настојао да дигне Табу и успео. Слоница је била спасена.

На питање да ли су животиње срећне у циркусу, тешко је одговорити, али живот им је тамо сигурно занимљивији него у зоолошком врту где чаме и пате.

Кад пред наступ тигрова у циркусу Буљон засвира музика под шатром, те велике мачке наћуље уши и устумарају се у свом кавезу. Очи им засијају и оне једва чекају да се подигне решетка према пролазу у арену, да истрче пред публику. Једном је, због повређене шапе, велика тигрица морала да изостане с представе. Кад су остале животиње отишле, а она схватила да за њу те вечери нема „игре", тужно је зарикала.

– Звери уживају кад наступају пред гледаоцима – тврди Буљон. – За њих је то заиста игра, провод. Воле и путовања, промену околине. Тад су живље и са њима се лакше ради... У ствари, као да нема велике разлике између четвороножних, и двоножних уметника естраде.

РЕЗУЛТАТИ НАГРАДНЕ ИГРЕ „ПОМУЧИ СЕ МАЛО – ВРЕДИ"

ВАЖНА ПОРУКА

Пре десет бројева послали смо вам шифровану поруку у жељи да је протумачите. На адресу „Политикиног забавника" стигло је 5 138 углавном тачних одговора. За оне који нису успели да је дешифрују, порука исписана Морзеовим знацима гласи: СПАСИТЕ ВАШЕ ДУШЕ ОД ДОСАДЕ, ПРАТИТЕ РЕДОВНО ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК.

Било је и неколико примедби од стране читалаца. Прихватамо их – у праву су и они, али и ми. Реч је о знаку за слово „Ш". Ми смо за основу поруке узели ћирилицу и југословенску латиницу. У оба ова писма за слово „Ш" важи овај Морзеов знак: – – – . –, али ако се слово „Ш" пише са „CH" како га пишу Французи онда су наши читаоци у праву јер је Морзеов знак у том случају ово: – – – –! Жири је приликом извлачења добитника узео у обзир и оваква решења.

Према томе, мајице „Политикиног забавника" добили су: **Гордана Гајски,** К. Абрашевића 10, Неготин, **Невенка Алексић,** Ј. Козарца 4, Осијек, **Сања Зетовић,** Радићева 38, Карловац, **Душанка Кркељић,** Маркса и Енгелса 86, Титоград, **Ђурђица Корасић,** Р. Ћетелића 105, Костајница, **Матјаж Гајшек,** Брилејева 8, Љубљана, **Жељко Мот,** Шеноина 7, Петриа, **Љиљана Босилкова,** Н. фронта 20, Титов Велес, **Весна Мраковић,** Скојевска 61, Тузла, **Габи Бошкин,** Јасен 16/б, Илирска Бистрица, **Иванка Безух,** Магистрала бр. 3, Водице, **Алеш Крамар,** Хрватини 70, Анкаран, **Никола Младеновић,** А. Херљевића 19, Тузла, **Јасмина Цокић,** Р. Чајевца 6/42, Љубљана, **Ивица Милошевић,** Партизанска 95, Лебане, **Мојца Чук,** Сенчна пот 14, Хоче, **Драгица Куплен,** Познановци 9, Мачковци, М. Собота, **Наташа Митић,** Паје Широле 16, Пореч, **Зорица Штетин,** Бр. и јединства 37, Панчево, **Ђина Мофердин,** М. Орешковића 70/35, Пула, **Душан Милосављевић,** Немањина 6, Кикинда, **Александар Динић,** Обилићева 40, Пожаревац, **Александра Гајић,** Топличка 13, Куршумлија, **Јелена Костић,** С. Мокрањца 11, Бор, **Радица Маневска,** Николе Карева 28, Куманово, **Петар Пашић,** Трг хероја 9, Пећ, **Данијела Хорват,** Ђ. Салаја 35, Јосиповац, **Горан Живковић,** Крушевачка 12/4, Александровац, **Љиљана Попов,** Видаковићева 6, Зрењанин, **Биљана Плавшић,** Цупарићева 1, Ивањица, **Јован Стакић,** Гандијева 241/1, Н. Београд, **Борис Хегедиш,** Мажуранићева 21, Петроварадин, **Крешо Антоновић,** М. Тита 15, Вараждин, **Марија Милић,** С. Марковића 44, Сокобања, **Дамир Ластавица,** Б. Масларића 99/Ц, Даљ, **Аленка Шеме,** Корошка 79, Марибор, **Владимир Барков,** Лењинова 10, Титов Велес, **Данијел Косец,** Крајгерјева 27, Птуј, **Драган Конаков,** Проф. Андоновића 7, Раља, **Татјана Калуђеровић,** Бр. и јединства 18, Сента, **Маја Србиновски,** М. Тита 63, Пландиште, **Милушка Миклеа,** Јаношикова 67, Ковачица, **Матеја Шуберник,** Жупанчичева 2, Марибор, **Сандра Делић,** Београдска 10, Тузла, **Доленц Соња,** 25. маја 3, Престранек, **Маја Вукићевић,** Titlisstr 2, Oftringen, Швајцарска, **Небојша Ђурић,** Р. Личине 28, Бањалука, **Биљана Митровић,** Д. Туцовића 30, Ковин, **Гордана Петровић,** Студентска 23/11, Н. Београд, **Мирјана Шебаљ,** М. Орешковића 21, Нова Градишка, **Свјетлана Радоњић,** Ф. Стјепановског 5, Бјеловар, **Јелена Станковић,** В. Стевановића 4/А, Ниш, **Срећко Берец,** Подгорје 43, Вировитица, **Јелена Југ,** Град 29, Нова Горица, **Иван Кон,** Доброта СМ 32, Котор, **Риндало Далић,** Б. Арсенића 6б, Босанска Дубица, **Каролина Након,** М. Тита 58, Банатски Карловац, **Невенка Радочај,** Цвитковић 4, Слуњ, **Саша Стаменковић,** 4. јули 6б. Марковац, **Снежана Лазаревић,** Бр. Гракалића 13/А, Херцег-Нови, **Горан Ћирковић,** Бања код Аранђеловца, **Жељка Кулаш,** И. Л. Рибара 2, Госпић, **Сребренка – Ведрана Каић,** Зелењак 37, Загреб, **Драган Цветановић,** Трг Пере Косорића 31, Саајево, **Горан Јањић,** Бања „Русанда" 6б, Меленци, **Иван Лесић,** Оштање 177, Оштање, **Душан Јурић,** 27. српња 13, Трогир, **Данијела Дужевич,** Мажуранићево шеталиште 63, Сплит, **Ади Бејдић,** Озимице, Ламела 1/29, Бихаћ, **Александра Нешић,** Т. Рајића 24, Прокупље, **Никола Петерлић,** Лончарићев пут 117, Загреб, **Тамара Грнчарска,** П. Јанчевског 3, Тетово, **Анђелина Петровић,** Н. Ђурковића 18, Тиват, **Зоран Бућинац,** ЈНА 27, Загајица, **Вук Салетовић,** Дурмиторска 4/А, Београд, **Стојан Мајсторовић,** Змињак, Петловача и **Бојан Хохњец,** Баделова 5. Загреб.

Позивамо вас да нам пишете какве бисте игре желели у Политикином забавнику. Размислићемо о свим вашим предлозима, а најбоље ћемо уважити, штампати и наградити.

Ово је само један део ваших одговора које сте послали за наградну игру „Важна порука".

ХИТ

ИЗ АНОНИМНОСТИ У НАЈШИРУ ПОПУЛАРНОСТ

Није баш уобичајено да група без икакве репутације и без иједног одржаног концерта, са својим тек трећим синглом (и то песмом отворено антикапиталистички ангажованог текста) заузме највише места на листама популарности у Британији. Управо то се догодило саставу Kane Gang који је почетком јесени напросто завладао европским радио-таласима својом песмом „The Closest Thing To Heaven". Мартин Бремер, Дејв Брукс и Пол Вудс, чланови Kane Gang ипак у овом послу нису од јуче. Скоро десет година заједнички се баве музиком кроз разне неуспешне поставе локалног карактера. Момци се нису предавали, а да би зарађивали за живот радили су неке друге послове, ипак везане за музику – Дејв у продавници музичких инструмената и плоча, а Пол је дуго уређивао музичку страну у локалном листу градића Сандерленда из кога потичу. Први покушај под именом Kane Gang био је прошлогодишњи сингл „Brother, Brother" који је штампа дочекала са одушевљењем, али шира публика није имала слуха за нови трио. Друга плоча била је са песмом „Small Town Creed", али тек је трећа (како каже наш народ) била срећа. „The Closest Thing To Heaven" још је популарна, а Мартин, Дејв и Пол спремају прве концерте. Чекамо их.

НОВА СЕНЗАЦИЈА СТАРОГ МАЈСТОРА

Једна од највећих живих легенди рок музике сигурно је непредвидиви Лу Рид. Некада вођа контроверзне групе Velvet Underground, Рид је после распада тог састава кренуо у солистичку каријеру за коју се може рећи да је пресудно утицала на многе данашње звезде. Недавно је Лу Рид поново ступио на сцену, овај пут сјајним албумом „New Sensations" који је просто набијен неочекиваном енергијом и атмосфером коју могу да креирају само прави уметници. Окупивши екипу одличних студијских музичара Рид је направио плочу која спада у његова најкомерцијалнија остварења.

ПРВА СТВАР ПОСЛЕ НЕБА (THE CLOSEST THING TO HEAVEN)

музика и текст: Бремер/Брукс
изводе: Kane Gang

Here they come
A lonely boy and a lonely girl
They can't say where they're going
Lonely with no money to spend
They can't sink any lower
Some people lough all day
Some people cry, cry, cry, in the night

But this could be, this could be
The closest thing to heaven
I have ever known, I've ever known

Can't try, can't try any harder
Whose turn is it now
To win while we lose
They're living, living at our expense
While we discover
Can't try, can't try, can't try any harder

Hey! What you gonna do
What you gonna do
Call me the king of fools

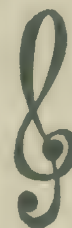
РИБЉА ЧОРБА

Пошто је у најтиражнијој југословенској рок групи пре извесног времена дошло до значајних промена, подсећамо вас на њихову досадашњу дискографску каријеру.

– **„Кост у грлу"** (септембар 1979, продуцент Енцо Лесић)
– **„Покварена машта и прљаве страсти"** (март 1981, продуцент Енцо Лесић)
– **„Мртва природа"** (новембар 1981, продуцент Џон Мекој)
– **„У име народа"** (јун 1982, „живи" албум)
– **„Бувља пијаца"** (септембар 1982, продуцент Џон Мекој)
– **„Вечерас вас забављају музичари који пију"** (март 1984, продуцент Корнелије Ковач)

МУЗИЧКИ ПОЈМОВНИК

ЛИДЕР
(вођа) особа која води оркестар, инструменталну линију или колективну импровизацију

LP
званично скраћеница од „long playing" што означава плочу пречника 31 cm која се окреће брзином 33,6 обртаја у минуту, садржи око 40 минута музике и супротност је сингл плочи од 17,5 сантиметара у пречнику који обично садржи 7–8 минута музике.

L. A. SOUND
карактеристични звук који је настајао средином шездесетих у Лос Анђелесу. Иницијатори су Бич бојси а најзначајнији ствараоци тог периода Мамац и папас, Бафало спрингфилд, Byrds, Џексон Браун, а касније Џони Мичел и Нил Јанг. Почетком седамдесетих звук заокружују Иглси и Флитвуд Мек.

ЛАУТА
жичани музички инструмент персијско-арапског порекла, у Европи познат од 14. века.

ЛИБРЕТО
текстуална основа оперског или оперетског дела. У књижевном облику могу бити драме, комедије или трагедије у стиховима које су прилагођиве музичкој обради.

ЛИНЂО
народно коло из околине Дубровника. Игра се уз пратњу лијерице. Има неколико делова у које се прелази на команду коловође, обично у стиховима.

ПОПОВИ НЕ ПОШТУЈУ НИ МРТВЕ

Египатски фараони располагали су неизмерним благом. Вера и обичаји су им налагали да после смрти све „понесу са собом на други свет"! Само је у гробници Тутанкамона (откривена међу последњима) нађено злата и драгог камења у вредности од пола милијарде долара!

Већина пирамида и гробница су опљачкане. Многе су биле и потпуно празне. Чак и без мумија. Наводно, после пропасти Царства туда су прошле многе туђе, варварске и пљачкашке војске.

Међутим, те крађе извршене су још пре неколико хиљада година, у она прадавна времена кад су те величанствене краљевске гробнице и грађене.

Део папируса уз који је био и текст пресуде крадљивцима фараонских гробница.

учесници пљачки фараонских гробница. Крадљивци су се налазили међу високим свештенством коме је требало све више злата.

Векови тајних сеоба

У сузбијању крађа нису помогле ни најсуровије мере. Тако су сви градитељи: предрадници, мајстори и инжењери обавезно били побијани!

Недавно су прочитани нови свици папируса. Они казују да је већ хиљадите године пре наше ере постојала врло моћна тајна група, секта калуђера оданих „старој вери" по којој је овоземаљски живот само припрема за вечно мировање.

Припадници секте су кришом, ноћу, улазили у замршене ходнике пирамида, мимоилазећи тајне замке и будне стражаре. Тако су некада месецима премештали муми-

Глава Рамзеса II пронађена је у једној малој одаји великих пирамида где су је сакрили дервиши.

ДАВНО ОЧЕРУПАНЕ МУМИЈЕ

НАЂЕНИ СУ ПАПИРУСИ – ЗАПИСНИЦИ СА СУЂЕЊА ПЉАЧКАШИМА ФАРАОНСКИХ ГРОБНИЦА

О томе постоје неоспорни докази као што је записник са суђења пљачкашима пирамида 1139. године пре наше ере. Цео ток суђења – од пријаве, истраге, саслушања до суђења, сачуван је на папирусима онако како су их својим хијерографима забележили судски писари.

Папирусе су прочитали египтолози Британског музеја. Ево извода из тих судских списа:

То је клевета!

Једног дана (1139. године пре наше ере) надзорник Источне Тебе (Теба је била свети град) Песер доби извештај да се на западној страни Тебе пљачкају гробови. Надзорник западне стране је био Певеро (давнашњи Песеров непријатељ).

Добијени извештај надзорник Песер је послао фараоновом намеснику који је, у ствари, био главни покровитељ ових пљачки и скрнављења краљевских гробова (разуме се, не без разлога – део плена припадао је и њему). Ипак је овај моћник због тешког преступа као што је скрнављење краљевских гробница одмах саставио комисију. Он је „испитавши целу ствар" одбио Песерову пријаву као клевету! Наиме Песер је у пријави написао да су: „опљачкани краљевски гробови" а Комисија је утврдила да се ради о разарању „само једног" гроба. Затим, у пријави је стајало да су опљачкани гробови „свих" првосвештеника а комисија је утврдила да је опљачкано „само десетак".

И главни пљачкаш Певер би ослобођен тужбе. Песера опоменуше да више не клевета...

Сигуран у своју победу надзорник Певер се постарао да „велике спонтане народне поворке" (ово је дословни превод из папируса) иду и славе победу правде...

Али, ускоро су се прилике промениле. Нови намесник, добивши пријаву, ухватио је крадљивце. Они су, у истрази, и признали: „Кад смо ушли у гробнице, отворисмо ковчеге и расекосмо завоје мумија. Нашли смо узвишену мумију божанског краља-фараона. На њему је било прекрасног накита и огрлица. Глава му је била покривена златном маском. Његово тело је било и изнутра и споља прекривено драгим камењем. Стргли смо све злато које смо нашли на узвишеној мумији... Краљицу супругу смо такође нашли. Њене завоје смо запалили. Узели смо све благо и све посуде од сребра и злата. Благо које смо нашли код ових двеју мумија поделили смо на осам делова..."

Кривци су после мучења убијени. Али, то није зауставило крађе. У већини записника судова високе државне и црквене личности биле су подстрекачи или чак и је и њихово благо, чак и велике камене или златне саркофаге у тајна, тек ископана склоништа.

Британски египтолози су ову појаву назвали „векови тајних сеоба мумија". Ове свештеничке секте подржавали су владајући фараони. Они су се бојали да ће и њихове мумије бити опљачкане. Хтели су да избегну судбину претходника чији су духови лутали без спокоја.

Ускоро су почеле да се граде усамљене, врло скровите гробнице.

По завршеном послу градитеље су опет убијали. Поштеђена су само „заклета света браћа" (припадници секте).

Секта се побринула да мумије фараона остану сачуване хиљаде година.

А. П. К.

Велизар, византијски војсковођа

ПОРЕКЛО МУ НИЈЕ ДОВОЉНО ПОЗНАТО АЛИ ЈЕ, ПО СВОЈ ПРИЛИЦИ, БИО НАШ ЗЕМЉАК

Један од највећих војничких генија које познаје светска историја јесте без сумње Велизар, славни војсковођа византијског цара Јустинијана I (527. до 565. године).

Велизарево порекло није тачно познато, али је по свој прилици био српског рода. Он је рођен око године 505. Отац му је био ратар у Дакији или Тракији. Васпитан је у тишини сеоског живота и није се могао подичити јелинским васпитањем са којим су се толико поносили великаши на византијском двору.

Ступио је у царску гарду као прост војник: бојиште му је била школа, и до краја свог живота остао је веран уобичајеном, за оно време, једноставном животу војничком. Кад је Јустинијан ступио на престо, поставио је Велизара за војсковођу и он се убрзо прославио у рату против Персијанаца. Битка код Даре, где је и бројно слабијом војском потукао персијског краља, била је његов први корак до величине.

Само што се вратио у Цариград, тамо је избила буна. Две странке бориле су се за превласт: зелени и плави, како су се називали по бојама свог руха. Отров, ватра и нож били су им оружје. Овог пута су се ујединили да сруше владара. Беснеле су борбе по сокацима вароши, већ су крај степеница царске палате на Босфору биле спремљене царске лађе да превезу цара у Азију, његов двор и највеће драгоцености.

Велизар је тада кроз капију царске палате, са својом верном четом, појурио да угуши устанак. После овог успеха поверен му је велики задатак.

Некадашња римска покрајина Африка у којој се стара Картага опет подигла до новог сјаја била је сасвим изгубљена за римску државу. Јустинијан је решио да богату покрајину припоји Источном Римском Царству, а Велизара је одредио да то изврши.

Пет стотина лађа за превоз војске чекало је у цариградском пристаништу. Требало је да се на те лађе укрца 10.000 пешака, 5.000 коњаника, као и телесна гарда Велизарева. Била је ту и морнарица са 92 лађе и 2.000 маринаца.

Прикрају пролећа 553. године све лађе биле су постројене у бојни ред пред баштама царске палате. Васељенски патријарх благосиљао је војску и морнарицу а цар издао своје последње заповести. Војсковођа је дао знак трубом да лађе заплове пут Дарданела и Средоземног мора.

Три месеца касније искрцао је Велизар своју војску на обалу Африке и, потискујући непријатељску војску, приспео пред Картагу где се одиграла битка.

Већ идућег дана отвориле су се капије главног града победничкој византијској, Велизаревој, војсци. Цела покрајина Африка била је враћена под римску власт. Побеђени вандалски краљ Гелимер замолио је победнике да му дарују лиру, хлеб и сунђер: лиру, да опева своју жалост, хлеб, да после толико недеља опет окуси људску храну, сунђер да с њим кваси очи оболеле од силног плача.

У јесен идуће године вратио се Велизар у Цариград. Становници Цариграда гледали су у чуду огромно благо које је донео: златан краљевски престо и каруце, драгим камењем оптoчено посуђе, кипове, вазу, златни новац. Међу заробљеницима ступао је лаганим кораком краљ Гелимер, Велизарев најсјајнији трофеј, одевен у скрлетне хаљине, поносно дигнуте главе. Неки су га чули да шапуће: „Све је пролазно на овом свету!"

Тек за Гелимером ступао је победник. Ишао је пешке испред своје гарде. Кад је приспео до цара, покорно је сагнуо главу, клекнуо пред њега и пред ноге му је положио небројено благо које је донео из освојених крајева. Светина му је одушевљено клицала.

(Из новосадске „Данице" од 30. априла 1894. године)

Илустровао БРАНА ЈОВАНОВИЋ

ФРЕДЕРИК ПОЛ

СВЕТ МИРИОНА ФЛАУЕРСА

СВИ СУ СЕ ИНТЕРЕСОВАЛИ ЗА ЊЕГА, АЛИ ПОСАО НИЈЕ МОГАО ДА НАЂЕ

Мирион Флауерс је рођен 1913. године у Бостону. Отац му је био познати адвокат, мајка непозната позоришна глумица. Студирао је медицину, добио титулу доктора и дозволу да обавља праксу у Њујорку. Све остало је зависило од њега.

По природи је био хладан и тешко се узбуђивао. Није имао породицу, али је бринуо о штићеницима, најчешће црначкој деци из сиротишта или сиромашних породица. Školовао их је, стипендирао и помагао да стекну место у друштву. Кад би сазнао да попуштају у учењу, без трунке сажаљења препуштао их је судбини. Оцењивао је и испитивао своје штићенике строже од најстрожих професора. Кад се ово десило, већина његових одабраника била је већ на положајима.

Тог дана позвао је себи младог доктора Брукера.

– Хтео сам да видим о чему говори научна дисертација којом си се толико прославио.

Млади човек му пружи рукопис.

– Деловање топоскопских појава, бета таласа и осетљивост кичмене мождине код младих људи – читао је Флауерс наслов.

– Врло занимљива тема. А сада, када си се већ прославио, стекао титулу доктора психологије, надам се да ћеш радити за мене. Потребан си ми.

– Али ја, докторе... хтео бих да се бавим научним радом... на универзитету су ми обећали...

– Америком управљају велике корпорације а не универзитети. Хоћу да будем тамо присутан, ти ћеш постати директор једне од тих корпорација. Способан си за то.

– Докторе Флауерс, ја сам вама веома захвалан... волео бих да могу да задовољим ваше наде, али научни рад је мој једини циљ, једина моја жеља, тек почињем да радим на великом проналаску...

– Противиш се. Видим да сам погрешио кад сам улагао у тебе. Иди и нећу више да те видим

Младић је изашао из собе стискајући обема рукама кожну ташну у коју није стигао да врати свој докторски рад.

Десет месеци касније Брукер је умро у градској болници од запаљења плућа које је изазвано прекомерном количином хероина.

После извесног времена Мирион Флауерс добио је поштом пакет с преосталим стварима доктора Брукера. Није имао никога.

Флауерс је био потресен. Умро је тако млад, тако даровит научник, је ли и он имао удела у том тужном чину? Осетио је грижу савести и зато није бацио Брукнерову оставштину. Почео је да прегледа ствари.

Стари познаник Вилмот затекао га

ВЛАДИМИР ШЧЕРБАКОВ

ЧУДНО ВЕЧЕ

Чудно вече. Данас сви некуд журе. Замало па да паднем под аутомобил. Нисам се ни окренуо, чуо сам само шкрипу гума и возача како псује. Скочио сам на тротоар и гурнуо старог оштрача ножева. Познајем га, често пролази нашом улицом. Рат му је готово сасвим уништио лице, нема на њему ни сантиметра без ожиљка. Никад га нисам чуо да говори. Можда је и нем? Чак ни данас док сам му помагао да се подигне, није рекао ни речи.

Баш чудно вече. Свратио је Левин и донео ми тај полупроводник за одашиљач који ми је обећао још пре годину дана. Ипак нисам желео да га одмах испробам. Отишао сам у биоскоп, филм је био безвезан. Вратио сам се касно кући и чуо кроз зид како очух коментарише чланке из новина и гласно срче чај. Чуо сам и глас мајке и телевизор.

Нас троје живимо у слози. Чак се не љутим на очуха због његовог поучног морализаторског тона. Увек му кажем шта мислим. Али, није ствар у томе. Врло често мислим на оца. Сањам га. Нисам још ни кренуо у школу кад је отишао у рат. Још сам тада често разговарао са њим о свему: о Земљи, Сунцу, о атому, листали смо заједно књигу. Научио ме да читам из енциклопедије и прво што сам знао биле су приче о цејлонским шумама, о црвенкастом снегу Гренланда, о животу светлеће мушице из Африке. Путовали смо лако и брзо, преко планина, равницом и морима света. Мајка је често прекидала те наше седељке и односила ме у кревет јер би отац могао да прича по целу ноћ. Године 1942. отац је добио дозволу универзитета да може на фронт. Никад га више нисмо видели, никада ништа о њему сазнали. Бака га је чекала све те године, тврдила да је жив, све док 1949. није умрла. Стигла је да и у мени остави наду да он ипак није погинуо. – Зар је мало оних који се нису вратили из иностранства? Остали су инвалиди, изгубили памћење и не знају где им је кућа. Свашта се могло догодити! – говорила је често. – Ко зна, можда су га задржали неки туђи људи, неке околности а после није имао где да се врати.

Године 1950. појавио се мој очух и од тада је мајци и мени било много лакше. Отац је остао легенда.

Илустровао ДРАГУТИН ЂЕЖИЋ

Управо сам завршио студије радио-физике и имао два слободна месеца. А ово појачало било је моја стара идеја. Зашто се не би могло појачати поље које преноси телепатске информације? На обичном појачалу за тон, микрофон претвара звучне таласе у импулсе, појачава их и преноси у звучник. То никога не чуди. Зашто се то исто не би могло урадити са неким другим пољем? Прво га претворити у електромагнетско, појачати и поново репродуковати. Прочитао сам све што се могло наћи на ту тему. Све о запажањима разних научника о методама експеримената, сметњама у деловању. Али материјала о телепатији било је врло мало. Нико није помињао поље које делује као одашиљач сопствених мисли према изабраном примаоцу а може и да прима туђе поруке. Ипак, ја сам сигуран да постоји и да се, према томе, може претворити и појачати. И баш данас Левин да ми поклони комад полупроводника од неког вештачког, непознатог материјала. Левин је мој колега с факултета. Увек је озбиљан, затворен, идеалан научник, дане и ноћи проводи у лабораторији и никоме не говори шта заправо ради. Питао сам га једном шта мисли о телепатији. Одговорио ми је да нико о томе не зна много и да је питање путују ли мисли пољем. Знао је да група научника ради на томе и да су на путу да открију неку велику тајну. Потапшао ме је пријатељски по рамену и рекао:

– Остави се тога, човече, много ћеш се лакше прославити у некој другој области.

је следећег јутра како зури у нешто што је личило на шлем сјајне сребрнасте боје.

– Ако не сумњамо у белешку човека који је смислио и направио предмет, то је пријемник с појачалом за бета таласе. А знаш шта то значи?

– Не! То је сигурно нешто из твоје медицине. Молим те, преведи ми то на разумљив језик!

– Ово чудо чита мисли! Туђе мисли! – прошаптао је Флауерс.

– Шалиш се!

– Ни најмање. Човек који га је направио имао је све – потребно звање, знање, диплому с највишом оценом, препоруку из института где је вршио огледе... десетак озбиљних компанија заинтересовало се за овог даровитог научника све док нису сазнали да је његова кожа црна. Једноставно, он није могао да нађе посла...

Подигао је шлем и ставио га на своју главу.

– Шта то радиш! Нећу да ти се нешто деси. И то у мом присуству!

– Или се плашиш да не прочитам твоје мисли?

Флауерс одједном разрогачи очи и уз страшан крик скочи на ноге. Вилмот му је нагло скинуо шлем с главе, ухватио га за рамена и посадио поново у фотељу.

– Шта ти је?

Неколико минута је Флауерс дрхтао као у грозници. Затим се мало повратио себи.

– Хвала ти, Вилмоте... Ваљда ниси оштетио апарат доктора Брукера? Тај апарат изазива страшан бол у глави... Али, Вилмоте, ја те још чујем: мислио си, да ми се нешто десило па нећеш морати да плаћаш рачуне за лечење. Добро знаш да ми дугујемо последња три месеца... А онај мали покварењак продавац новина ликује, мисли да данас нисам приметио да ми је вратио мањи кусур... Полицајцу из мог кварта се не свиђа што се код мене лече и белци. Управо се спрема да посети ону белу жену из моје улице која долази мени... – почео је да јеца Флауерс.

– Мирионе, молим те лези, или предузми нешто, страшно изгледаш. Мирионе, па ти си лекар...

– Ништа не могу... Сви познаници... сви болесници... чујем шта мисле о мени – почео је да виче.

Вилмот је потрчао према телефону, морао је да виче како би га чули поред урлика Мириона Флауерса.

У болници су за Флауерса знали, добро знали. Кроз десетак минута болничка кола зауставила су се пред његовом кућом.

Неколико недеља касније Флауерс је умро у болници. Његова сахрана била је догађај за цео град. Многи су плакали. А Вилмот који је уништио уређај био је задовољан: нико не воли да чује туђе мисли о себи. Осим тога, уређај је изазивао вртоглавицу и доводио је до лудила...

И после годину дана он ми лично даје тај комад материјала са чудним пријатељским осмехом. Почео сам да тражим електромагнетни екран. Као да је у земљу пропао. Отишао сам љут до мајке.

– Колико пута треба да ти кажем да не дираш ништа на мом столу!

– Ништа нисам померала, само сам брисала прашину...

Екран сам нашао у својој ташни. Откуд тамо? Монтирао сам полупроводник: у лампама екрана упалила су се црвена светла! Успело је. До сада сам испробавао разне материјале, пластику, биметале, дрво, али ни са једним нисам успевао. Ружичаста светлост падала је на зид! Из телевизора се чуло: сада је 23.30 сати, завршавамо наш данашњи програм. Нешто је ударило о прозор или у зид. Као тресак врата. Врата вагона метроа! Како могу да чујем тресак врата метроа, који је дубоко испод површине улице? Глупост! Опет исти тресак! Шта је то? Казаљка мог сата гласно откуцава секунде: 20, 30, 40, 80, 150. Бам! Тресак, један, други, трећи... опет врата. Две и по минуте. Тачно толико треба композицији метроа да стигне од једне до друге станице. Сада јасно чујем ударање точкова, воз креће из станице, чујем како одјекују шине. Звуци су се стишали... Воз је ушао у тунел. Тишина и... Воз је са треском изашао из тунела. Какав звук! Појачало се укључило! Оно ради! Овога пута ради! Полупроводник преузима непознато поље и појачава га. Тешко ми је да поверујем у то. Тако сам дуго чекао тај тренутак! Мало се плашим да није нека грешка! Уста су ми сува, топлота ми се шири целим телом!

Чујем звуке – зауставља се воз и онда звиждук локомотиве. Покретне степенице носе горе једног човека. Дотакнуо сам његове познате јаке руке. Као да сам поред њега. Човек је изашао на улицу. Ноћ је влажна и мрачна. Он иде улицом према нашој кући! Чујем његове кораке, иде лако и брзо, још неколико корака и треба да окрене лево. Али он је скренуо раније, преко суседног дворишта, туда сам ја као дете трчао у школу. Ја сам му некад давно и показао тај краћи пут! Ушао је у двориште и кренуо према улазној капији. Врата су зашкрипала тако гласно да сам добио жељу да вичем. Брзи кораци по степеништу немају краја. Један спрат, још један, још... Осећам хладан зној на челу, устајем да му отворим врата. То траје тако дуго... Он све зна... Није дошао раније, значи није могао доћи.

Звони!

Треба отворити оцу врата, а ја не могу да се покренем.

Тада се десило нешто страшно што се није могло поправити, закачио сам ногом жицу и у мом одашиљачу су се угасиле лампе. Нестало је светло на зиду. Кроз прозор је улазио влажан и хладан ваздух. Небо је црно, без звезда.

Потрчао сам према вратима. Звук кључа, отварам... на прагу стоји стари оштрач.

– Хтео сам да питам треба ли да вам наоштрим ножеве?

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	ЗИМСКО ПРЕВОЗНО СРЕДСТВО	ГОМИЛАТИ БЕЗ РЕДА	ШПИЈУН, ДОУШНИК	ФРАНЦ. ПИСАЦ АЛЕКСАНДАР	ВРСТА РИБЕ	НАША НОВИНАРКА, ДАРА	БОРИЛИШТЕ
НАУЧНИ РАД, РАСПРАВА							
СЛУЖБЕНИК У АРХИВИ							
УПОЗОРЕЊЕ, САВЕТ (МН.)							
ОБДАРЕН, ТАЛЕНТОВАН							
ИМЕ ГЛУМИЦЕ РИНЕ				ЛУКА У ИЗРАЕЛУ / ХИРУРГ			
ЦАНКАР ИВАН			ОРГАН ЧУЛА ВИДА / ИЗВРШИТИ НАДЗОР				КОЊИ
„ЕАСТ."		ПЕТАР ПЕТРОВИЋ / ЗЛОЧИНАЦ			„ВОЛТАМПЕР" / СЛОВО ЛАТИНИЦЕ		
ИСТРЕСАТИ ХОТИМИЦЕ	ДАВАЊЕ РОБЕ НА ДУГ, ПОЗАЈМИЦА						
ПРЕДСКАЗАТИ							
ГЛАС ЗВЕРИ					ИМЕ ГЛУМИЦЕ ЕКБЕРГ	ДИВЉА ЗВЕР	ПАСТА ЗА ОБУЋУ
ЗАВИТИ, УВИТИ							
РЕЧ РАЗЛИЧИТОГ ОБЛИКА А ИСТОГ ЗНАЧЕЊА							
СПЛЕТКА							
ДВА КОМАДА				СТАРОГРЧКИ ФИЛОЗОФ ТАЛЕС			
ТЕЛЕФОНСКИ ПОЗИВ				ОБЛАСТ НА ТИБЕТУ / МАЛИ КНЕЗ			
НАЈЛАКШИ МИНЕРАЛ / „РАДИЈУС"					ШУМСКА СОВА УШАРА	ЈАК, СНАЖАН	
							ВРСТА ПОЛУМАЗИВА
ВРСТА УЉА	ТРЧАЊЕ	ГРАД У КАНАДИ / ЈАПАНСКИ НОВАЦ					
ДЕО КАМЕРЕ ЗА ОСМАТРАЊЕ							
ОДРПАНАЦ							
СТАНОВНИЦИ КНИНА							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: виолина, одговор, реалист, Карачи, ала, алт, П, Врсар, „Идиот", е, ћета, еп, РИ, л, е, ео, Трир, кварити, силикат, птичари, ЛО, Ази, осовина, Ратковац, т, р, А, е, атентат, тас, Ира, онај, ат, рекорди.

990+10 супер награда

Чланови ПЕЗ клуба, чије чланске карте носе следеће бројеве добили су фигурицу ПЕЗ:

PEZ · ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

[illegible]	[illegible]	89593	89640	89692	89742	898[illegible]
[illegible]	[illegible]	89943	89990	9004[illegible]	90089	90141
[illegible]	[illegible]	90290	90349	90400	90446	9049[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	90838
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	91086	[illegible]	[illegible]

[illegible]	101201	10125[illegible]	[illegible]	101361	10140[illegible]
[illegible]	101499	101550	101598	101650	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	103443	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	103742	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	104050	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	104232	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	104437	[illegible]	[illegible]
[illegible]	105934	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	106242	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	108325	108375	108434	108484	[illegible]
[illegible]	108623	[illegible]	[illegible]	108774	[illegible]

• • •

СУПЕР НАГРАДЕ ДОБИЛИ СУ СЛЕДЕЋИ БРОЈЕВИ

[illegible]

• • •

награде ћемо испоручити поштом

БИМ
И
БУМ

КАКАВ ДИВАН ДАН!
АЛИ НЕ ЗАДУГО! ВИДИ КО ИДЕ...

ХЕЈ, ШТО МЕ ЦИМАТЕ?
ДА БИХ СПРЕЧИО ТВОЈЕ КЕРЕФЕКЕ!
И ОСТАЛЕ МАЈМУНЛУКЕ!

И, ДА СТЕ ОДМА' ОДАВДЕ ИСПАРИЛИ!
ШТО СТЕ СВИ НА ТРИ ЋОШКА?

ВИДИТЕ ЛИ ОВУ БИЉЧИЦУ? БАБЕ ВРАЧАРЕ ЈЕ ЗОВУ **БИЉКА ИСТИНЕ!**
ОНДА ЈЕ ТО КОРИСНА БИЉЧИЦА!

ПА, ШТА КАЖЕШ НА ОВО?
ИСТО ШТО И МАМА: ВРЛО КОРИСНА БИЉЧИЦА!

ТРК! ЕНО КАПЕТАНА!
БРЗО, ДА СТИГНЕМО МАМУ!
 5-15

ЗДРАВО, НАЈДРАЖА МАЈЧИЦЕ! ДАНАС ОСЕЋАМО ЧУДНУ ИСКРЕНОСТ!
НЕБЕСА! ПА ОНИ ГРИЦКАЈУ **БИЉКУ ИСТИНЕ!**

ДАН ЈЕ БИО СУПЕР!
ЈАСНО, ЧИМ НЕМА ОНЕ ДВОЈИЦЕ!

У-ЈА! ВИДИТЕ ШТА СМО УПЕЦАЛИ!
ЈА НЕ МОГУ ДА ПРЕЋУТИМ ДА САМ ИХ ВИДО НА РИБЉОЈ ПИЈАЦИ!

ТАКВУ БЛАМАЖУ ЈА СЕБИ НЕЋУ ДОЗВОЛИТИ!
СТОЈ! ОНИ СУ САДА СИТИ ОД **ИСТИНЕ!** ЈА ИМ ВЕРУЈЕМ!

СРЕЋА ДА НАС ПРИРОДА НИЈЕ ИЗНЕВЕРИЛА! ИНАЧЕ...
ТИ СИ НАША ДОБРА И ПРАВИЧНА МАЈЧИЦА!

НЕМА ВИШЕ НАЈСТАРИЈЕГ ЈУГОСЛОВЕНА

У једном од прошлих бројева писали смо о 116. годишњем Микаилу Вранићу, можда најстаријем Југословену. На жалост, седамдесетседмогодишњи Иван Вранић, син чика Микаила, јавио нам је недавно да је његов отац умро.

Збогом, чика Микаило.

Сада је неки други Југословен – најстарији.

ПОКЛОН ЦЕЛОГ СВЕТА

Молим те да ми кажеш све што знаш о згради Уједињених нација.

Пуно те поздравља

БАНЕ ЛАЗИЋ
Бошка Марковића 51
22000 Сремска Митровица

Да се на њујоршком Ист Риверу подигне зграда седишта Уједињених нација одлучено је фебруара 1964. године, а завршена је пет година касније.

За подизање темеља и зидова овог здања употребљен је грађевински материјал из разних крајева света. Многе земље учествовале су и у унутрашњем уређењу зграде. Тако је, на пример, Француска дала полице за канцеларије, столице су стигле из Грчке и Чехословачке, а преко 24 километра тепиха послато је из Француске, Шкотске и Енглеске. Столове су поклонили Швајцарци, а разне врсте племенитог дрвета за облагање зидова дали су Норвежани, Филипинци, Кубанци и Заирци.

Јапански радници и деца сакупљали су новчиће од којих је изливено Звоно мира. Водоскок пред самом зградом подигнут је захваљујући добровољним прилозима америчке деце, а његово дно обложено је црним и белим каменом кога су сакупљали жене и деца на плажама грчког острва Родоса. Многе земље послале су Уједињеним нацијама разноразне вредне уметничке предмете. Југославија је поклонила Споменик миру познатог вајара Антона Августинчића.

У 152 метра високом делу зграде који има 39 спратова смештен је Секретаријат. Део зграде у којој је Генерална скупштина препознаје се по великој куполи, а под њом је свима нама добро позната сала са 2103 седишта.

Зграда Уједињених нација има укупно 5400 прозора које редовно перу три стално запослена перача. Ту ради и „армија" од 5200 људи којима на располагању стоји 5000 писаћих машина за шест званичних језика света. У згради се годишње одржи око 3500 заседања и умножи преко 667 милиона страница разних уговора. Кад би се све те странице повезале једна за другу образовала би се џиновска трака која би пет пута могла да обавије земљу око Екватора.

Испред зграде Уједињених нација, у низу дугачком 152 метра, вијоре се заставе 158 земаља света, чланица ове организације.

До саме зграде налази се и библиотека у којој може да се чува четири стотине хиљада књига. Читав један спрат библиотеке резервисан је за документа Уједињених нација, а само у једној великој соби има 50 000 географских карата и 2000 атласа.

Седиште Уједињених нација отворено је за све оне који желе да га виде и обиђу, па тако овде годишње прође и по 25 милиона посетилаца.

И, сам, сигурно, знаш да, уз све те силне бројке о згради ОУН, у суштини једини посао на којем се у овој кући ради јесте – мир. Мир у свету. Тај посао, изгледа, нема краја. Мало-мало, па је свет веома немиран.

МЕСТО ЗА ПРИНЦЕЗУ

Морам да ти испричам нешто што ми се недавно догодило у аутобусу. Враћала сам се из школе. На почетној станици аутобус је бис полупразан и ја сам, наравно, села. Али возило је убрзо почело да се пуни и када је ушла бака са девојчицом од пет-шест година ја сам устала. И гле чуда! Није села бакица већ је на моје седиште сместила своју малу мезимицу! То ме је наљутило, али сам ипак сасвим учтиво рекла „Ја нисам место уступила девојчици већ вама". Сигурно погађате шта се тада догодило: Уследила су већ она уобичајена добацивања путника: „Ова данашња младеж је неваспитана, нису те научили да поштујеш старије..." Ја све то нисам могла да слушам и сишла сам на првој станици.

Зар је могуће да баш нико није схватио шта сам хтела да кажем? И ја имам братанца истих година и тачно знам да је дечак способан да стоји у аутобусу. Али, није чак ни у томе ствар! Зар ту дечицу треба васпитавати тако да помисле да су заиста центар света и да сви треба да скоче да би се мали принчеви и принцезе сместили и уживали гледајући кроз прозор. Убеђена сам да сам у праву и да брижна бакица много греши. Управо оваквим својим поступцима васпитаће девојчицу којој ће једног дана путници заиста с правом моћи да кажу оно што су недавно рекли мени.

ЗОРИЦА
са Звездаре (Београд)

ШТА ИМ ЈЕ ЏЕКИ СКРИВИО?

Замало да не извучем батине од неких обесних дечака. Још увек не могу да се повратим. Морала сам бар теби да се пожалим, Забавниче.

У мојој улици већ годинама живи један пас – луталица. Сви га зовемо Џеки. Миран је, никог не уједа и не напада. Воли децу и увек их штити. Старији су у почетку желели да га се реше али кад су схватили колико нама, деци, значи и сами су га заволели. Џеки је живео у миру све до пре неки дан.

Баш сам се враћала из продавнице кад сам на углу угледала петорицу непознатих дечака. Нисам ништа посумњала док нисам зачула тужно цвиљење. Пришла сам им и схватила да су се окомили на нашег Џекија. Прво сам их лепо замолила да га оставе на миру. Као да ме нису чули. Онда сам стала да вичем, једног сам и гурнула. Изгледало је као да само то чекају. Сасули су ми у лице најгоре погрде и запретили да ће ме пребити ако сместа не одем. Нисам имала избора, њих петорица против мене саме.

Потрчала сам да нађем другаре (родитељи и суседи су били на послу) али, као за инат, нигде никог нисам нашла. Попела сам се у стан и са прозора беспомоћно пратила шта ће се догодити. Чим сам угледала да одлазе стрчала сам колико ме ноге носе.

Џеки је лежао на земљи и тужно цвилио. Није могао да устане. Пребили су му обе задње ноге. Била сам очајна. Још не знам да ли ће се уопште опоравити.

Зашто су морали тако грубо да се „играју"? Џеки им ништа није скривио!

Светлана Доклић,
11000 Београд

ОГЛЕДАЛЦЕ, ОГЛЕДАЛЦЕ, ОД ЧЕГА СИ?

Молим те да ми кажеш како и од чега се праве огледала?

АЛЕКСАНДРА РАДОЈА
Јосипа Краша 4
71000 Сарајево

Огледала се праве тако што се стаклене или металне плоче облажу танким слојем неког подесног метала који има особину да правилно одбија светлосне зраке. То могу бити алуминијум, родијум, сребро, злато, паладијум или амалгам живе и калаја. Савремени технолошки процес облагања оп-

тичке површине (метализирање) обавља се хемијским таложењем метала и кондензовањем металних пара у вакууму под стакленим звоном.

ПОЛА ГОДИНЕ ЈЕДЕ, ПОЛА ГЛАДУЈЕ

Реч је о мом кућном љубимцу. Он је мало необичан самим тим што припада роду пужева. Молим те да ми напишеш нешто о њима и њиховој исхрани. С нестрпљењем очекујем одговор јер се плашим да ће ми угинути.

САЊА ЈАНКОВИЋ
11000 Београд (Вождовац)

Надам се да свог љубимца не држиш у соби већ да си му нашла неки кутак у башти или у сандуку за цвеће. У земљама у којима су пужеви права посластица они се навелико гаје на разном поврћу и наквашеним мекињама. Та узгајалишта су обично ограђена жицом, а на простору од 0,25 m² нађе се и по десет хиљада пужева.

Твоје мезимче је сигурно такозвани виноградски пуж јер је то врста која је највише раширена у Европи. Али, он не живи само у виноградима већ свугде где има доста траве и грмља. То значи да највише воли да се слади лишћем, а у пролеће му јако пријају пупољци винове лозе, па може да нанесе и велику штету.

Вероватно си и ти твом пужу певала ону песмицу „Пусти пужу рогове..." Ти рогови које ово створење извлачи и увлачи су заправо пипци на чијем се врху налазе очи. Ако их случајно нека животиња одгризе, после извесног времена израшће му нови.

Немој да се изненадиш ако се твој пужић ускоро закопа у земљу и своју кућицу затвори неком врстом чврстог кречног поклопца. То је знак да се спремно за зимско мировање које ће потрајати најмање шест месеци. Пробудиће га тек топло априлско или мајско сунце. Пошто је целу зиму гладовао, чим се расани, пужа ће спопасти необуздана глад, па ће дане и дане похлепно таманити младу траву и лишће.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић (в.д.)

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб (в.д.)

Заменик главног и одговорног уредника
Владимир Стефановић

Издавачки савет

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Данко Полић, Светлана Ивановић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Врагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Нидељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880,00 динара, полугодишња 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

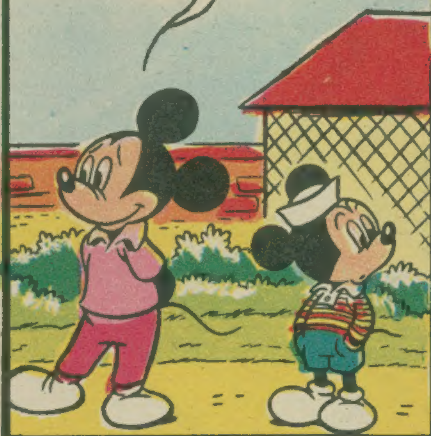
ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$	29.–
СР НЕМАЧКА	ДМ	76.–
ШВЕДСКА	Шкр.	225.–
ФРАНЦУСКА	Ффр.	231.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр.	61.–

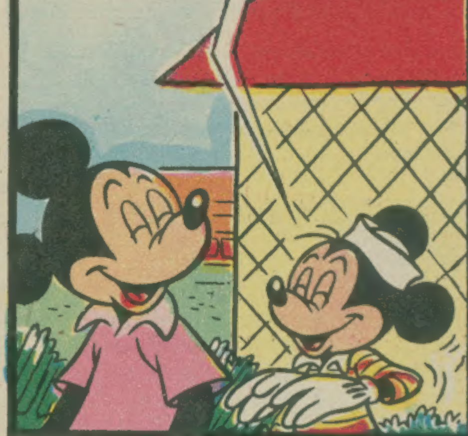
Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

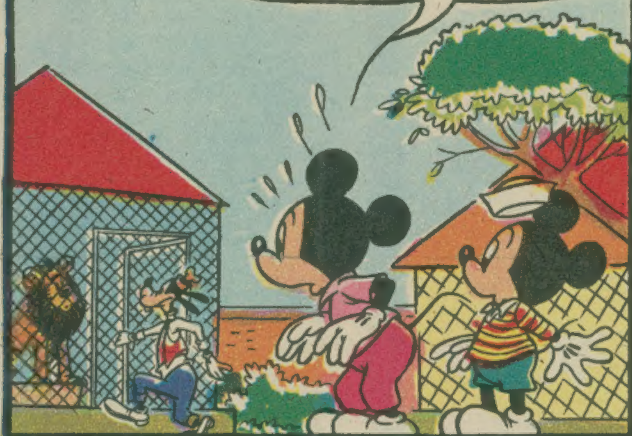
Насловна страна:
ЗОРАН ПЕТКАНИЋ ПЕТКО

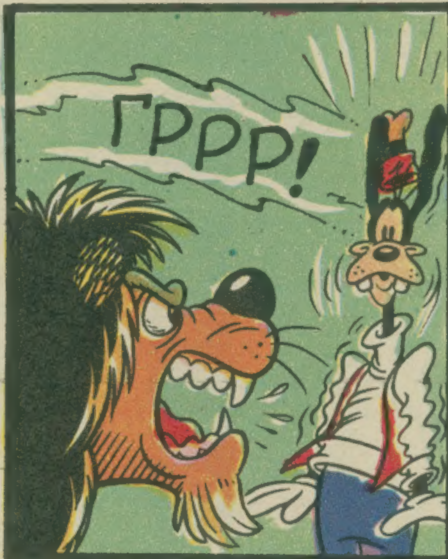

WALT DISNEY
МИКИ

ГДЕ ЛИ ЈЕ ШИЉА ИСПАРИО?

СИГУРНО ЈЕ ОТРЧАО ДА ОНАЈ СВОЈ НОВИ ШТОС...

...ИСПРИЧА ХИЈЕНАМА!

МИКО, ПОГЛЕДАЈ! ШИЉА УЛАЗИ КОД ЛАВА!

ГРРР!

О, НЕ! ЕНО ГА КОД ГОРИЛЕ!
5-6

ГРООО!

НЕ СХВАТАМ ЗАШТО ОТВАРА ТИГРОВ КАВЕЗ?!

ФРРР!

Е, ПА САД САМ ПОТПУНО СПРЕМАН!
ЗА ШТА?

ВЕЧЕРАС ЧУВАМ БЛИЗАНЦЕ КОМШИЈЕ ВАРВАРИКА!